

હજરતે (સહ) ફરમાવ્યું છે
“એકા એના વિષે પાલાણ થાએ છે તેને દીનમાં સમજ આપે છે”

બેહરતી એવર

અથવા

ર-ચર્ચાનું ધરોણું

ભા. ૭/મો.

આવૃત્તિ બીજી નકલ ૧૦૦૦

ગુજ ઉર્દૂથી ભાષાંતર કરાવી

હજરત મૌલાના મોલવી મહમુદ

ગુલામ મોહમ્મદ બી. હાજી હાજે સાહેબ સાહેબ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

હકીમ દુર્રહમાન બી. મોલવી ગુલામમોહમ્મદ સાહેબ

રે. નં. ૬-ગુમખાના-એ-સાહેબીયહ. સુ. રાંદેર, ૭૦ સુરત.

મોહર્રમ ૧૩૪૧ હિ.

સર્વ હક પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સુરત “ત્રિશી” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં હરાલદ ચંદુલાલ ત્રીવેદીએ છાપી.

કી. છ આના.

સુરેશ દિધાપીઠ અંથાગર
અમદાવાદ
અંથાગર કોમ્પોઝિટ સંગ્રહ
૧૧૨૧૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૨૧૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૫૨૨૧૧ ઝે ૫૨

વિષય ૫૭:૪

પ્રસ્તાવના.

મોટા મહેરબાન રહમકર્તા અલ્લાહના નામથી

સર્વ તારીફ અલ્લાહને માટે છે જે મા-
તમામ જ્ઞાનનો છે અને દોરદ તથા
મામ હજરત મોહમ્મદ (સલ્લ) માટે છે કે જેવણ
મામ પેગમ્બરના સરદાર છે. અને તેમની
જાલ તથા અમદાવ તથા સમગ્ર મુમેનો માટે
જેવો એકતર ઉમ્મત છે.

જે પછી મુલામ મોહમ્મદની હાજરો સાહેબ
તરફ નેવણને અપરો રહે છે કે જેવોની એવરના
બીજા કારોની જેમ આ માનનો બીજો પણ એક
કારોનાર માણસ પામે તરબુમો કુરાઓ છે.
અને તે તેને તપાસીયો છે. આ ભાગ ધણીજ
ઉપરોગી છે જેમાં ઇસલાહે બીજાની દિલની
બીમારીઓ તથા તેના ઉપાય તરફીમે અખલાક
તિવામતની નિશાની. કયામત બીજા જહન્નમ
તથા એકના કુદીસાને તરબુમો અને તેની સાથે
પીરી મુરીદીનું પણ વચૂન છે.

1 મુરીદ બનવાનું ધોખાવાને પણ સમજવ્યા છે
અને ખાસ કરી ભાઈ જહ્લા કે ખેડ જહ્લામાં વધુ
જોખ જોવામાં આવે છે પણ પીગમાં શી સિફત
રહેવી જોઈએ તેનો શરીઅત ઉપર કેવો અમલ છે
તથા અખલ હોવાને લીધે નાલાયક પીરો પાસે
તેઓ સપડાએ છે, અને તે પીરો પણ મુરીદો
ને પોતાની જાગીર સમજે છે. એજ માટે જ્યારે
ખાપ મરે છે તો પીરના છોકરા મુરીદોની વહે
ચાણી કરે છે. અફસોસ મુસલમાનોની જહાલત
નો એવો વખત આવ્યો.

તેવાઓને સમજવ્યા આ ભાગ ધણીજ ઉપ-
યોગી છે તેથી એની બીજી આવૃત્તિ ૧૦૦૦ કોપી
છપાવી છે. ખોદા એને કબુલ કરે અને લોકો એથી
ધણી લાભ લેવે.

વળી છોકરીઓની ફેલવણી માટે ચોતરફ કાશીશ
કરવામાં આવે છે. કન્યાશાળા ઉગડતી જાય
છે પણ કન્યાને થું ભણાવવું તેને શી વિધાની
જરૂર છે તેનો વિચાર કરવું અજબનું છે છોકરી
નોકરી કરવા કે મેહતાગીરી કરવાની નથી. તે
૧૨-૧૩ વર્ષની થઈ કે તે બીજા ઘેર જવાની
છે. તે બીજાને તાબેદાર થવાની છે, જે તે સાત
આઠ વર્ષની વયે શાળામાં જાય અને શાળામાં
ભણતી ચોપડીઓ ભણાવવામાં આવે તો તે
દીની ઇજા કે જેમાં છોકરીઓના દીન તથા
દુન્યા બંને સુધારવાનું સાધન છે તે ક્યારે
શીખશે. ધણીનાં સાસુ સસરાના હકો ધર
ચલાવવાની રીત ભાત છોકરાં છઠ્ઠા પાળવાનો
પ્રથમ તે ક્યારે સંપાદન કરશે નિતીની તો
જરૂર છે. તે ક્યાંથી મેળવશે. તે તો દીની
ઇજા શીખવાથીજ મળે છે.

અને એવી કુચ્ચામ પ્રજા કામને કરતાં માણ
સ અટકે છે તેવા અટકાવવાના માત્ર ત્રણજ
દારણો છે. યા સરકારી શીક્ષાનો ડર યા લોકોનો
ડર યા શરીઅતનો ડર. એમાં ખરો ડર તે
શરીઅતનોજ છે. કારણ કે જેને ખોદાનો ખોદ
હયે નહીં તેને માત્ર સરકારી બીડક અને લોકોનો
ડર રહ્યો. પણ સરકારી કે લોકોનો ગુનોહ તો જાહેર
ક્યાંથી તથા સાબેત ચએથી ગુનોહ મણાય છે.
જેથી તે માણસ છુપી રીતે તેવાં ગુનાહમાં પડે
એમાં કશી નવાઈ નથી એવોજ હાલ લોકોના
ડરનો છે. એજ માટે કહેવાયું છે કે “હાપણ
નું મૂળ તે અજ્ઞાહનો ભય છે” જે સ્ત્રીઓ
ઉપર ફેલવણી લે છે. માત્ર રકુલોનીજ પદાઈ
ઉપર રહે છે તેવી સ્ત્રીઓ યુરૂપમાં ધણી છે પણ
તેઓના ચલણ ધણાં નખળા છે તથા તેમનાં ફોનદારી

ગુન'હ એટલા છે કે તેની ગણતરીના મુકાબલામાં આપણા દેશની અલણુ સ્ત્રીઓ લાખ દરખ સારી છે.

શાળાઓની કેળવણીમાં નિતી અપવાદની કેળવણી નહીં હોવાથી તેઓ સ્વભાવમાં તદ્દન નકારમાં છે. આજકાલ તો તેઓને ધણી આવે છે. પણ જલમતલાઈ વિવેકનું ધણાંઓમાં નાનું નિકાનું હેતુ નથી. એક તરફતી કલ્પવૃક્ષમાં આવી જાય તો નવો આ તો જાહેર છે કે પુરૂષની સ્ત્રીતીથી સ્ત્રીની સ્ત્રીની (કાય) નયણી હોય છે તેણીમાં જ્યારે સ્વતંત્રતા આવશે તો પુરૂષની લેડીઓને જે હાલ છે તેવા હાલ થવાની ભય છે.

અહીં સ સ થે કરેલું પડે છે કે સરકારી શાળાઓમાં ફોર્મોએને ગાયન શીખાડવામાં આવે છે અને કેટલીક શાળાઓમાં હાલ મુસ્લિમ ગાયની ઓફીસો માટે ગાયન શીખવવાનું થાય છે પણ અહીંના દાખલ થવાનુંજ અને એ ગાયનને તે માત્ર અટકાવજ સમજવા. કારણ કે એક જ સરકારી ફોર્મોએની ઓફીસો દરેક જગ્યાએ હર તો ગુદ્દા બાધુને તેના પાંચે બેસતી હોઈ જો સ્વભાવિકરિતે શીખે અને ગાયન શીખનારાઓની ઓફીસોમાં ગાયન મંજૂર થાય તે તેઓને કેવા પ્રકારે નાજી છે તે અત્યંત વાંચો ઉપર પાસીયા નથી માટે એવા શાળાઓમાં મુસલમાનોએ પોતાની ઓફીસોને અલદા કરવાની ફરજીજ કરવા અજાનબતી છે.

સુવાનની ટોચે એકનાર નાં રોસનીવાળાં બેઝો ખરે જોતાં નવું અધાર વાળા છે તેઓ દુરાપવાળાઓની દેખાડેથી આ પુરૂષો સરખાં મળે છે, અને તેથીજ પુરૂષની જેમ સ્ત્રીઓને પણ બેપરદે દેરવાની ફેશીશ કરે છે. અને પુરૂષના જેવીજ કેલવણી તેઓને આપવાની મહેનત લે છે. પણ કાંઈક રીતે અકલી દાખલની રહે અને શરીરવતની રહે અને સરખાં નથી. પુરૂષ ચઢવાતો છે અને સ્ત્રી ઉતરતી છે. એ સુગમતાતુ વણું કરતાં ઘણું લખાણ થાય છે. પણ શરીરવતના દાખલા કે તે ઉતરતી એ જાણવા માટે શબ્દ હું મરદોજ પૈગમ્બર થયા, તેઓજ

ફલીફા તથા હમામ બન્યા, તેઓ પરજ ને રજ છે તેઓ પરજ સ્ત્રીઓનું પોષણ તરફ મોહર આપવું છે, કસાસ અને હદોમાં નીજ કાઢીદી કમુલ થાય છે. અનન ખુત્તો એઓજ પડે છે, વારસામાં એઓનો બેવડો હિસ્સો છે. અને ધણીને ધણિયાણીના કુરઆન સરદાર કલો છે સુરા યુસોફ ૧૨, ૨૫) ને કાપ સિજદો કરવો હતો તો સ્ત્રીઓને પોતાના પત્ન ઓને સિજદો કરવાનું હજરત ફરમાવતે. અને સ્ત્રીઓને તો હજજ કરવા પણ વગર ધણી મહરમે દુરરત નથી. હજ નીકાસની સુદતમ નમાજ રોજા કરી શકતી નથી. એટલુંજ નહીં પણ પાક હોવાની હાલતમાં પણ ધણીની વગર રજાએ નફલ રોજા નફલ નમાજ પઢી શકતા નથી હરીસ શરોફની સ્ત્રીઓને દીનમાં તથા અનલમાં નાકિમ કહી છે. અને કુરઆનમાં છે "અને પુરૂષ માટે સ્ત્રીઓ ઉપર ક્રોધ છે" સુરા બકર. ૨:૨૦૭ આ સધળી બાબતોને ધ્યાનમાં લેતાં અજ્ઞાહ પર મસલ પર હમાન લાવનાર કહી બને તેને ગળાં ગળાં નહીં. અને કંડા વિચાર થી જોતાં તો દુરપવાળા પણ પુરૂષને ક્રોધજ મળે છે તેઓ સ્ત્રીઓને પારલામેન્ટમાં બેસવાનું હકક આપતા નથી. જડજ બતાવતા નથી. ફોજમાં જનરલ કે દરવામાં અડગીરલ બતાવતા નથી ધણી દુરપવાળા સ્ત્રીને પુરૂષ સાથે વારસામાં ભેગી કરતા નથી એ વગર બીજું પણ ધણી બાબતો છે

મતલબ કે પુરૂષ સ્ત્રીથી ચઢવાતો છે તેની કેલવણી જુદી રીતની છે અને નેણીની જુદી. અને સ્ત્રીઓની અગવતી કેલવણી પુરી પાડવા તે માટે બેલેજી કોવરના દસ ભાગ સુવંથી વસુ ઉપયોગી છે. મુમલમાનોએ એની ગુજરાતી ફેલાવવામાં પોતાનો દીની દુન્યવી લાભ સમજવો જોઈએ. જે મારા તરજુમા પસંદ નહીં હોય તો બીજા તરજુમા કરાવે. પણ પોતાની બાળકોઓના વખતનો તથા હાલનો ખીયાલ રાખી તેઓને શરીરવત પ્રમણ કેલવણી આપવા ની ફોર્મીશ કરો. બોદા મુસલમાનોને સારી સમજ આપો આ સ્ત્રીન.

કામ માટે કામગીરી લખાવે. (૩) જ્યાં
વાને વગેરે નહીં (૩) બહુ જાતી જાતની વાત
કરે નહીં તેમ જાતમાં બહુ જાતની વાત
કરે નહીં જરૂર નેટલી વાત કરે. (૪) જાતમાં
જાતના તરફ કાંત લખાડો નહીં. (૫) જાતની જુરી
સરત મા જુરી વાતના ચાળા પાડો નહીં. (૬) જાતની
જોગલુઓ તો તે જુગાવો બધે કહેતી કરો નહીં.
(૭) જે કામ કરે વિચારીને છેવટ સમજીને નિરતે
કરે. જલદીથી પણ કામ બગડી જાય છે. (૮)
કાંઈ તમારાથી સલાહ લે. તો તેજ સલાહ આપો
કે જે તમે જાણી સમજતા હોય. (૯) જ્યાં સુધી
જાની શકે ત્યાં સુધી ગુસ્સાને રોકો. (૧૦) લોકોથી
આપણું કહેવું સાંભળ્યું માફ કરાવી લો. નહીં
તો કેવામતમાં બહુ મુશીબત થશે. (૧૧) બીજા
જોને પણ નેક કામ બતાવતી રહે. બિલકુલ કબૂજ
કરવાની ઉમેદ ન હોય અથવા શક હોય કે એ
જાન પહેલાંયડી તો સુપડા રહેવું દુરસ્ત છે પણ
ખોટી વાતને દિલથી ખોટી માનો અને વગર
લાચારીએ એવા માણસોથી મળો નહીં.

દિલને સણગારવું.

બહુ ખાવાનો લોભ અને તેની
જુરાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

પણાએક ગુન્હા પેટને વધારે પાળવાથી થાય
કે એમાં કેટલીક વાતોનો ખ્યાલ રાખો સ્વાસ્થ્ય
ખાવાની ટેવ રાખે નહીં. હરામ શેઝીબી અંચા,
હરમી વધારે ખાઓ નહીં પણ બે ચાર લુકમાં
(કાળીયાની) ભુખ રાખીને ખાઓ એથી ઘણા
ફાયદા છે એક તો દિલ સાફ રહે છે. જેથી
જુદા તઆલાની નયમતોની ઓળખાણ થાય છે.
તેથી ખુદાતઆલાથી મોડળ તપેલા થાય છે. રબૂ
દિલમાં રિફ્ટન (નફ્રત) અને નરમી પેલા થાય છે
જેથી દુઆ અને ઝિક્રમાં મળ પડે છે. ૩ જાં
દિલમાં (મનમાં)થી મોનાઈ અને નાકરની દૂર
જયું નફસને થોડી તકલીફ હોય છે અને

સાહી ઉપર રેતી નાંખી પણ એજ કાચમાં
જાય છે આ મો

તેથી ખુદાપાકનો અજાબ (સાબ) માફ આવે છે. એ
કાચો વીરનફસ ગુન્હાઓથી બચે છે પ મું ગુન્હાની
રખત (વધાણ) ઓછી થાય છે કે જે તખીયત
કમળ રહે છે લોભ એથી બચે છે. તહજ્જેદ
(મધ્ય રાતની નમાઝ) અને બીજી ઇબાદતમાં
સુસ્તી થતી નથી ૭ મું ભુખ્યા અને લાચારો
ઉપર રહેમ આવે છે. એટલુંજ નહીં પણ હરેક
સાથે રહેમદિલ પેલા થાય છે.

વધુ બોલવાનો લોભ અને તેની જુ-
રાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

નફસને વધારે બોલવામાં મગ પડે છે અને
એથી સેંકડો ગુન્હામાં ફંસી જાય છે જુક ગીબત
કાસવું, કાછને મેણું મારવા, પોતાની મેંટાઈ
બતાવવી, નકામા કાંઈ જોડે તકરાર કરવી,
અમીરોની ખુશામત કરવી, એવી હંસી કરવી કે
જેથી બીજાનો દિલ દુખે એ બધી આફતોથી
બચવું ત્યારેજ થઈ શકે છે કે જ્યાંનને રોકે
અને તેને રોકવાનો તરીકો એજ છે કે જે
વાત કહેવી હોય તે દિલમાં આવતાજ કહી નામે
નહીં-પણ પહેલાં ખુબ વિચાર કરી લે કે આ
વાતમાં કોઈ જાતનો ગુન્હો છે કે સવાબ જો તે
વાત એવી છે કે જેમાં થોડો કે વધારે ગુન્હો છે
તો બિલકુલ જ્યાંન બંધ કરી લો, જો મન
બહુજ થઈ આવે તો મનને એમ વાળો કે હમણા
થોડુંક મનને મારવું સહેલ છે અને દેઝખને
અજાબ બહુ સખત છે, જો તે વાત સવાબની
છે તો કહી દો. જો તેમાં ન સવાબ કે ન ગુન્હો
હોય તો કહો નહીં અને જો બહુજ મન થઈ
આને તો થોડુંક કહીને સુપ થઈ જાઓ દરેક
વાતમાં એ રીત વિચારતાં રહો થોડા દિવસમાં
જુરી વાત કહેવાથી એની મેજે અબ્જામો થઈ
આવશે અને જ્યાંનની સંજાળ મારે એક છલાજ
એ પણ છે કે જરૂર વગર કોઈ જોડે મળો નહીં
ત્યારે એકાંત થઈ જશે પોતાની મેજેજ જ્યાંન
સુપ થઈ જશે.

ગુસ્સાની પુરાઇ અને તેનો ઇલાજ.

ગુસ્સામાં અકલ ઠેકાણે રહેતી નથી. અને અંજનમ (ઉવટ પરિણામ) વિચારવાનું માન રહેતું નથી. તેથી જાહેર ખર્ચ ખોટું ખોટામ જમાવ છે. અને હાથથી પણ સખતી થઇ જાય છે. તે માટે તેને બહુ રોકવો જોઇએ. અને તેને અટકાવવાનો તરીકો એ છે કે સૌથી પહેલાં એમ કરવું કે જેની પર ગુસ્સો આબો હોય તેને પોતાની આગળથી જલદીથી હટાવી દો. જે તે ન ખસું તો પોતે તે જગાએથી ખસી જાય પછી વિચાર કરે કે એ માણસ જેટલો દરજ્જો મારો કસુરવાન છે તેથી વધારે હું ખુદાપાકની કસુરવાન છું અને જેમ હું ઇચ્છું છું કે ખુદા તઆલા મારી ખતા માફ કરી દે, એવીજ રીતે મને પણ જાણ્યે કે હું પણ તેણીની ખતા માફ કરી દઉં અને જ્યાનથી અહમો ખિસ્લાહ—કેટલીક વખત ખોલે અને પાણી પી લે અથવા લોણુ કરી લે. એથી ગુસ્સો જતો રહેશે. ફરી જ્યારે અકલ ઠેકાણે આવી જાય ત્યારે પણ જો તે કસુરપર સજા દેવી વાજબી જણાય તો (અથવા તો સજા કરવામાં કસુરવાનનીજ સલાહ રહેતી હોય જેમકે આપણી ઓલાદને સુધારવાની જરૂર છે અથવા તો સજાથી બીજાને ફાયદો છે જેમકે તે માણસે બીજાપર જુલમ ગુજાર્યો હતો હવે જેની ઉપર જુલમ થયો છે તેની મદદ કરવી અને તેને મારેતો બદલો લેવો જરૂર છે માટ સજાની જરૂર છે) તો પહેલા ખુબ સમજી લો કે અટકી ખતાની કેટલીક સજા હોવી જોઇએ જ્યારે શરૂઆત મુજબ આ બાબત વિષે પુર્ણ રીતે ખાતરી થઇ જાય તે મુજબ અમુક સજા કરે થોડા નિવસ એ પ્રમાણે ગુસ્સો રોકવાથી પછી એની મેજે ફાણમાં આવી જતો અને તેજી જતી રહેશે. અને કાનો (કપટો) પણ એજ ગુસ્સાવા પદ. થાય છે, જ્યારે ગુસ્સામાં ઉપર મુજબ સંધ રો થઇ જશે કાનો પણ દિલમાંથી નીકળી જશે.

હસદ (અદેખાઇ) ની પુરાઇ અને તેનો ઇલાજ.

કોઈને ખાતો પીતો અથવા ફક્તો ધ્રુવતો (રોજ બરેજ સદતી થવી) અથવા ઇજ્જતી

આબરુ રહેતો જોઈ દિલમાં બળવું અને પરિતાપવું થવું અને હસદ કહે છે એ બહુ મોટી વાત છે. એમાં ગુન્હો પણ છે. એવા માણસની આખી જીંદગી તલખી (કડવાસ) ગુન્હે છે. મતલબ કે તેની દુનિયા અને દીન બન્ને મીઠાશ વગરના છે. માટે એ આફતથી નીકળવા માટે બહુ કોશીશ કરવી જોઇએ. અને તેનો ઇલાજ એ છે કે પહેલાં એમ વિચારે કે મારા હસદથી મનેજ નુકસાન અને તકલીફ છે તેને શું નુકસાન છે અને મને એ નુકસાન છે કે મારી નેકાયો બરબાદ થાય છે કેમકે હદીસમાં છે કે હસદ નેકાયોને એવી રીતે ખાઇ જાય છે કે જેવી રીતે અગ્નિ લાકડાને ખાઇ જાય છે અને તેનું કાચુ એવું છે કે જાણે હસદ કરનારી અલ્લાહ તઆલા પર ટીકા કરે છે. ફલાણો માણસ એ લાયક નહોતો તેને નેઅમત કેમ આપી તો એમ સમજે કે તોઆહ અલ્લાહ તઆલાનો મુકાબલો કરે છે તો કેટલો ભારે ગુન્હો થશે અને તકલીફ તો ખુદશીજ છે કે હમેશાં શોક અને પરિતાપમાં રહે છે. અને જેપર હસદ કર્યા હોય તેનું કંઈ બગડતું નથી કેમકે ગમે તેટલું હસદ કરીએ તો પણ તેથી તેને મજેલી નેઅમત જતી રહેતી નથી પણ ઉગટું તેને તો વધુએ નફો થાય છે કે હસદ કરનારીની નેકાયો તેની પાસે જતી રહેશે જ્યારે એવી એવી વાતોનો વિચાર કરી લો તો પછી એમ કરવું કે પોતાના દિલપર જગાઇ કરી જે સખસ માટે હસદ આબો હોય તેની તારીફ (ખીજાએને મોઢે કરો) અને સલાહ કરો અને એમ કહો કે અલ્લાહ તઆલાનો શુકર છે કે તેની પાસે એવી એવી નેઅમતો છે અલ્લાહ તઆલા તેથી બમણી આપો. જે તે માણસથી મળવું થાય તો તેની તઅઝીમ (ઈજ્જત) કરે અને તેની સાથે નમ્રતાથી વર્તે પહેલ પહેલા એવી વર્તણૂકથી નફસને તોલણીજ તકલીફ થશે ખીમે ખીમે આસાની થઇ જશે અને હસદ જતો રહેશે.

દુનિયાં અને માલની મોહખતની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

માલની મોહખત એવી પુરી ચીજ છે કે જ્યારે એ મનમાં સમાય છે તો હક તઆલાની યાદ અને મોહખત તેમાં સમાતી નથી કેમકે એમાં માણસને હવે ! એજ ધુન લાગી રહે છે કે રૂપિયા કેવી રીતે આવે કેવી રીતે બેગા થાય છુટાં થરેણાં આવાં હોવાં જોઈએ ક્યાણી સામગ્રી શી રીતે થાય આટલાં વાજણ થઈ જાય આટલી વસ્તુઓ થઈ જાય આવાં થઈ બનાવવાં જોઈએ આવા બગીચા બનાવવાં જોઈએ મીલકતો ખરીદ કરવી જોઈએ વગેરે જ્યારે રાત દિવસ એમાંજ મન લાગેલું રહે છે તો પછી ખુદ તઆલાને યાદ કરવાની કુરસદ ક્યાંથી મળશે. એક પુરાઈ એમાં એ છે કે જ્યારે એની મોહખત દિલમાં જગી જાય છે તો મરીને ખુદની પાસે જવું તેને સાર લાગતું નથી કેમકે એવો ખ્યાલ આવે છે કે મરતાંજ આ બધો એક (વૈભવ) જતો રહેશે અને કહી ખાસ મરતી વખતે દુનિયાથી છુટવું ખોટું લાગે અને જ્યારે તેને એમ જણાય છે કે અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાથી છોડતી છે તો (તોખાહ-તોખાહ) અલ્લાહથી દુસ્મનાઈ થઈ જાય છે અને તેનો ખતેમાહ (છેલ્લી) આખર) કુદર પર થાય છે વળી એપણુ પુરાઈ છે કે જ્યારે માણસ દુનિયા એકઠી કરવામાં મચી જાય છે તો તેને હલાલ હરામનો ખ્યાલ રહેતો નથી. આપણું કે પારકું કંઈ સૂઝતું નથી જુડ કે દગાની પરવા કરતો નથી બસ એજ નૈયત રહે છે કે જ્યાં ત્યાંથી મરી લેવું એટલાજ માટે હદીસનાં આગ્યું છે કે દુનિયાની માયા એ સર્વ ગુન્હાનું મુળ છે જ્યારે એ એવી પુરી ચીજ છે તો દરેક મુસલમાને પ્રતીક્ષ કરવી જોઈએ કે એ બલાથી બચે અને પોતાના મનમાંથી આ દુનિયાની માયાને દુર કરે તેનો એક ઇલાજ તો આ છે કે મેતને ઘણી વાર યાદ કરે અને દરેક વખતે વિચરે કે આ મને સામાન એક વખતે છોડવો પડવાનો છે તો પછી એમાં મન લગાડવું શા કામનું એટલુંજ

નહી પણ જેમ વધારે જીવ સામગ્રી તેમ તેમ છોડતી વેળા બારે પચાતાપ થશે ખીજું ધણાએ સંબંધ વધારે નહી. એટલે ધણાં જોડે મેળાપ સંબંધ લેવડ દેવડ વધારવા નહી. જરૂર કરતાં વધારે સામાન વસ્તુઓ મકાનો મીલકતો એકઠાં કરે નહી. કારણકે રોજગાર વેપાર દૈનિક વિશેષ ફેલાવે નહી એ સર્વ જરૂર જોઈએ અને આરામ સુધી રખે મનલાય કે દરેક સાધન થોડાં રાખે. ત્રીજું પુણ્ય ખરચી (નકામું ખરચ) ન કરે કેમકે તેમ કરવાથી આવકની લાક્ષ્ય વધે છે અને તે લોકથી બધી ખરાબી પેદા થાય છે. ૪ યુ હલક ખાવ પહેરવાની ટેવ રાખવી પ મું ગરીબોમાં વધારે એસવું.) અમીરોથી એ.છા મળતા રહેવું કેમકે તેમ તમાં મળવાથી દરેક ચીજની લાક્ષ્ય થાય છે. ૬ ને મદાન પુરે એ દુનિયા મુકી દીધી છે તેમની હકીકત તથા વાર્તાઓ વાંચતા રહેવું ૭ મું ને ચીજ પર વધારે દિલ લાગેલું હોય તેને ખેરત કરી દે. અથવા વચી નાંખો ખુદ કરશે તો એ તદખીરોથી દુનિયાની મોહખત દિલમાંથી નીકળી જશે અને મનમાં જે લાખા લાખા હમગો થતાં હતાં કે આમ એમું કરીએ આમ સામાન ખરીદ કરીએ આપણે માટે મકાનો અને જગીરા મુકી જમએ ડિગેરે જ્યારે દુનિયાની મોહખત જતી રહેશે તો એવા હમગોનો પોતાની મેળે નાશ થશે.

કંબુસપણાની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ

ધણાએક હકો કે જેનું અદા કરવું ફરજ અને વાજબ છે. જેમકે જકાત. કુરબાની, ઠાણ લાખા-રની મદદ કરવી, આપણાં ગરીબ સગાં સબં-ધીઓ મથે રિવેક કરવા, કંબુસાધથી એ હક અદા થતા નહી એતો ગુન્હો થાય છે, એતો દી-નનું નુકસાન છે. કંબુસ માણસ બધાની નજરોમાં નીચ અને હલકો અને નકામો દેખાય છે એ દુનિયાનું નુકસાન છે એથી વિશેષ કચી પુરાઈ હેવી જોઈએ તેનો ઇલાજ (૧) માસ અને દુનિ-યાની મોહખત દિલથી દુર કરે જ્યારે તેની મો-

હવેન દિલમાંથી જતી રહેશે તો કાંઈ રીતે ક-
લુસાઈ થઈ શકવાની નથી. (૨) જે વસ્તુ આપણે
જોઈએ તે કરતાં વધારે હોય તો પોતાના દિવસ
બાદ સુકીને (મનકાઠવું કરીને) તે કાઢીને આપી
દે: જોકે મનને ખમવું પડશે પણ હીમત કરીને
એ ભાગણીને સહન કરે, જ્યાં સુધી એ
કંજુસાઈની અસર બિલકુલ દિલમાંથી નીકળી
જાય નહીં ત્યાં સુધી એવી રીતે કરતી રહે.

નામ અને વખાણને ઇચ્છવાની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

જ્યારે માણસના દિલમાં તેની ઇચ્છા થાય છે
તો બીજાની નામના અને વખાણ સાંભળી બ-
ળાપો થાય છે અને હમદ કરે છે અને હસદની પુરાઈ
આગળ કહેવામાં આવી છે અને બીજા માણસની
પુરાઈ અને હલકાઈ મેલણી મન ખુશ થઈ જાય
છે એ પણ મોટા ગુન્હાની વત છે કે માણસ બી-
જાનું ખુશ થાહે છે. અને એક એ પણ પુરાઈ છે
કે કડીતો નામજયઝ (ગેરવાજબી રીતે) નામના મે-
જવામાં આવે છે જેમકે નામના માટે શાદી વગે-
રેમાં ખુબ માલ કડાવ્યો નકામું ખરચ કર્યું
અને તે માલ કદી લાંચ ખાઈ એકઠો કર્યો અથવા
બાબુ કરજે લીધા તો એ બધા ગુન્હા કકત એ
નામના ખાતર કરવા પડ્યા. એથી દુનીયામાં નુકસાન
એ થાય છે કે એવા માણસના દુસમન અને હા-
સિદ્ધ (ઇર્ષા કરનાર) ધણાં થાય છે તેઓ તેને હ-
મેશાં હલકો પાડવા અને બદનામ કરવા તથા નુ-
કમાન અને ઈર્ષ પહોંચાડવાની દિશરમાં રહે છે
એનો ઉપાય એ છે કે (૧) પહેલાં મનમાં એમ
વિચારે કે જેઓની નબરમાં એની નામના અને
વખાણ દેખાશે તેઓ પણ રહેવાના નથી અને હ
પણ રહેવાની નથી થોડા દિવસ પછી કે.ઇ પુછશે
પણ નહીં તે પછી એવી નાશ થ ગઈ બીજા માટે
ખુશ થવું નાનાની છે બીજો ઉપાય એ છે કે કેઈ
એવું કામ કરે જે શરેઅથી ઉલટું ન હોય પણ
તે લે કોની નજરમાં હસકું અને બદનામી થઈ
જાય જેમકે ઘરમાંની બહેલી વધેલી વાસી રોટ-

* અને અરબીમાં હું મેળવું કહે છે. કત્ત

લીએ પ્રતિબંધ સસ્તામાં વેચવા માટે એથી પણ
કોતી થશે.

અલીમાન અને શેખાની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

ગુરૂ અને શેખા તેને કહે છે કે માણસ પો-
તાની જાતને એમ સમજે કે ઇલમમાં કે ઇબ્રાહિ
તમાં અથવા દીનદારી કે હવમનસમ (નાતજાતમાં)
કે માલ મિલકત કે ઇજ્જત આગર કે અકલમાં કે
કાંઈ બીજી બાબતમાં બીજાઓથી પોતે વિવેક છે
અને બીજાઓને પોતાથી ઓછો અને હકીર
(હલકા સમજે એ મોટો ગુન્હો છે હદીસમાં છે કે
જેના દિલમાં રાઈ અરાબર અભિમાન હશે તે
જાતમાં દાખલ થશે નહીં. અને દુનિયામાં પણ
એવા માણસ તરફ લોકો દિલમાં નફરત કરે છે
અને તેના દુસ્મન થાય છે જે કે ડરને લીધે
જાહેરમાં આવજાગત કરે છે. વળી એનો
માણસ કોઈની શીખામણને માનતો નથી એ
તેમાં મોટી પુરાઈ છે, કાઢના કહેવાથી હક
વાતને પણ કબૂલ કરતો નથી પણ ઉલટું જોડું
માને છે. અને શીખામણ આપનારને નુકસાન પ-
હોંચાડવા તૈયાર થાય છે. એનો ઉપાય એ
છે કે મણસ પોતે શું છે તે વિષે વિચાર કરે
કે હું માંડી અને નાપાક પણીથી પેદા થ-
એલી છું બધી ખુશીઓ આલ્લાહ તઅલાની આ-
પેલી છે જે તે છત્તે નો હમણું બધી લઈ લે
તો પછી શેખા શાપર કરે આલ્લાહ તઆ-
લાની મોઢાઈને સાંભરે તે વખતે પોતાની મોટા-
ઈને ભુલી જશે અને જેને તેણે હકીર સમજ્યો
છે તેની સામે આજુજુબી વરને અને તેની ઇ-
જ્જત કરે એટલે કે બીજા દિલમાંથી નીકળી જશે.
જે બીજા વધારે હીમત ન હોય તો પોતાની ઉપર
એટલી વાત નકકી કરી લે કે જ્યારે કાંઈ નાના
દરજાનો માણસ મળે તો પહેલાં પોતેજ સલામ
કરીએ. ખુદ કરશે એ એથી પણ મનમાં બહુ
આનંદ આવી જશે.

ઈતરાવવાની અને પોતાની (જાતને) શ્રેષ્ઠ સમજવાની ધુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

જો કાંઈ પોતાને સારો સમજી અથવા લૂગડાં કે ધરણી પહેરી ઇતરાઈ કરી તે બીજાઓને ધુરી કે ઝોળી નહીં સમજી તો પણ એ વાત ખોટી છે. હઠીસમાં છે કે એ ખસલત દીનને ખરબાદ કરે છે, અને એમ પણ છે કે એવો માણસ પોતાને (પોતાના દેહને) શણગારવાની ફિકર કરતો નથી. કેમકે જ્યારે પોતાને સારી સમજ છે તો તેને પોતાની ધુરાઈથી કંઈ જણાશે નહીં એનો ઉપાય એ છે કે આપણી એઓને જોતા રહેવું અને વિચારતા રહેવું અને એમ સમજવું કે જે ગુણો મારામાં સારા છે તે ખુદ પાકની નેઅમત છે. મારી કાંઈ પ્રવિણતા નથી એમ વિચારી ખુદ તઆલાનું શુકર કરતા રહેવું અને દુઆ કરવી કે અલ્લાહ તઆલા એ નેઅમતોને મળાડે નહીં.

નેક કામ દેખાડવા માટે કરવાની ધુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

એ દેખાવ કેટલીક તરેહનો હોય છે. કાંઈ વખતે સાફ જાણનથી થાય છે કે અમે આટલું કુરઆન પઢ્યા અમે રાત્રે ઉઠ્યા હતા. કાંઈ વખતે બીજા વાતોમાં મગેલો હોય છે. જેમકે કંઈ બદલુએ વિષે વાત નીકળી હતી અને કાંઈએ કહ્યું કે નહીં સાહેબ એ બધી વાતો બૂલભરેલી છે. અમારી સાથે તો આવી રીતે વર્તવા હતા તો હવે વાત તે કંઈ બીજી જ હતી પણ એમાં જ એ વાત પણ બધાએ જાણી લીધી કે એવણે હજ કરેલ છે. કાંઈ વખતે કામ કરવાથી થાય છે. જેમકે દેખાડવાની નૈયતથી બધાની રૂબરૂ તસખીહ લઈ ખેસી ચાઈ, અથવા કાંઈ વખતે કામને શણગારવાથી થાય છે જેમકે કાંઈને ટેવ હોય છે કે હંમેશા કુરઆન પઢે છે પણ માર બીઓની સાથે બનાવી બનાવીને પઢવું શરૂ કરી દે. કાંઈ વખતે સુરત સિકલથી થાય છે જેમકે આખા મોઝીને માથું નસાવી ખેસી ગઈ નથી જોનાર સમજે કે બહુ

અલ્લાહવાલી છે. દરેક વખતે એજ ધ્યાનમાં મગેલ છે. રાત્રે બહુ જાગેલી છે જાગને લીધે આખા બધા થઈ જાય છે. એવીજ રીતે એ દેખાવો કંઈ તરેહનો થાય છે, મમે તે પ્રકારનો હોય બહુ ખોટો છે. જે નેક કામો એવી રીતે દેખાવ માટે કરેલ છે તે માટે કેવામતને દહાડે સવાબને બદલે ઉલટું દોઝખનો અજાબ થશે એનો ઇલાજ એજ છે કે જે ઉપર નામ અને વખાણનો ઇલાજ લખી ચૂક્યા છીએ. કેમકે દેખાવની મતલબ એવીજ હોય છે કે મારી નામના અને વખાણ થાય.*

જરૂરી જણાવવા એમ વાતો.

ઉપર જે ધુરી વાતોનો ઇલાજ બતાવવામાં આવ્યા છે તે મુજબ એ ચાર વાર વર્તવાથી કામ ચાલે એમ નથી. અને એ ધુરાઈઓ દૂર થતી નથી જેમ કે ગુસ્સાને એ ચાર વાર રોકવાથી કંઈ એ રોગની જડ જતી નથી. એકાદવાર ગુસ્સો ન આવ્યો તો તેથી એમ ધોકામાં આવવું નહીં કે મારું મન શુદ્ધ થઈ ગયું. એ માટે તો બહુ દિવસો મુઠી એ ઇલાજ મુજબ વર્તવું જોઈએ, અને જ્યારે ગદ્ગદ થઈ જાય ત્યારે અફસોસ અને પરતાવો કરે અને આગળ માટે ખ્યાલ રાખે. મુદતો વિત્યા બાદ ઇન્શા અલ્લાહ તઆલા એ ધુરાઈઓની જડ જતી રહેશે.

* (રીયા) એટલે દેખાડવાનેજ લીધે જે કામ કરવામાં આવ્યું હોય તેનેજ બહુ ખુર કહે છે, અને કમીનાપણ છે. પણ આપણે કોઈ સાફ કામ કરવાલા ગયા અને દિલમાં તેના વીશે વસવસો થયા કે મને જોનાર સાંભળનાર મારી વખાણ કરશે. તો એ એની કાઈ પરવા કરો નહીં અને તે કામ છોડો નહીં. કારણ આ જીવતાની ખિયાલ છે, અને તમને સારાં કામોથી રોકવા માટે છે. માટે જ્યારે એમ થાય ત્યારે એમ હીલમાં સમજી થેવું કે અલ્લાહને રાજ રાખનારા મારા કરનાર દુન્યામાં બધાં મોટા મોટા છે. હું તો તે મુકાબલામાં કાંઈ કરી શકતી નહીં અને એના વિષે ખુદાપાકને શુકર કરે કે તેણે એનીતેરીફ આપી છે. અથ. એ. રહમાન. મેનેજર ડું

એક બીજી જરૂરી કામની વાત.

મનની અંદરની જે જે છુરાઇઓ છે અને હાય પમથી જેવેલા ગુન્હા થાય છે તેના છલા-બનો એક આસાન તરીકા આ પશુ છે કે જ્યારે નફસથી કંઈ સરારત અને છુરાઇ અથવા ગુન્હાનું કામ થઈ જાય તો તેને કંઈ અળ આપતાં રહેવું જોઈએ અને જે જાતની સળ સહેલી છે. કે જે દરેક માણસ કરી શકે છે, પહેલી એક પોતાને માથે કંઈક આનો જે આના કે રૂપિયા જે રૂપિયા શક્તિ મુજબ દંડ તરીકે નક્કી કરે. જ્યારે જ્યારે કંઈ છુરાઇ થઈ જાય કે તે મુજબની દંડની રકમ ગરીબોને વહેંચી આપે. ફરી જે તેમ થાય તો તેમ કરે. ફરી બીજી સળ એ છે કે એક વખત અથવા જે વખત ખાવાનું ખાય નહીં ઈન્દ્રિયાઅલ્લાહ ઉમેદ છે કે જે કોઈ એ સળઓને નિભાવશે (તે મુજબ કરશે) તો બધી છુરાઇઓ દૂર થઈ જશે આગળ સારી વાતોનું ધ્યાન છે જેથી દિલ સુધરશે.

તોબાહ અને તેનો તરીકો.

તોબાહ એવી ઉમદા ચીજ છે કે તેથી બધા ગુન્હા માફ થઈ જાય છે. અને જે માણસ પોતાની હાલતનો વિચાર કરશે કે કોઈ કોઈ વખતે અચૂક ગુન્હો ખતી જાય છે તો જરૂર તોબાહને જરૂરી વાત સમજશે. તે મેળવવાનો તરીકો એ છે કે કુરઆન અને હદીસમાં જે જે ગુન્હાઓ ઉપર અજબને માટે દરાવવામાં આવ્યા છે તેને યાદ કરે. અને વિચાર કરે જેથી દિલ દુખશે અને તે વખતે જોઈએ કે જખાનથી પશુ તોબાહ કરી લે અને જે રોજ નમાઝ વગેરે કળ થયાં હોય તેને કળ પશુ કરે. જે બંદાઓના હકો તોડ્યા હોય તો તે માટે બંદાઓથી માફ કરાવી લે અથવા તો તેમના હક અદા કરે. અને જે એવાજ ગુન્હા હોય તે માટે ખૂબ દિલગીરી (બળાપો) કરે અને રડવા જેવું મોં કરી ખુદા તઆલાથી ખુબ માફી માગે.

ખુદા તઆલાથી ડરવું અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે મારાથી ડરો. ખોદ એવી સારી ચીજ છે કે માણસ તેને લીધે ગુન્હાઓથી બચે છે. એનો તરીકો એજ છે કે જે તોબાહને માટે કહેવામાં આવ્યો છે, ખુદા તઆલાના અજબને યાદ કરે અને વિચાર કરતી રહે.

અલ્લાહ તઆલાથી ઉમેદ રાખવી અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે હકતઆલાની રહમતથી નાઉમેદ થાઓ નહીં. અને ઉમેદ એવી સારી ચીજ છે કે એથી નેક કામે માટે ઉત્સાહ વધે છે. અને તોબાહ કરવાની હીમત થાય છે. એનો તરીકો એ છે કે અલ્લાહ તઆલાની રહમતને યાદ કરે અને વિચારતી રહે.

સખર અને તેનો તરીકો.

મનને દીનની બાબતપર પાખંદ રાખવું અને દીનની વિરૂદ્ધ મનથી કોઈ કામ થવા દેવું નહીં. એને સખર કહે છે. અને એના કેટલાક પ્રસંગ છે એક મોકો (પ્રસંગ અથવા વખત) એ છે કે માણસ અમન એનની હાલતમાં હોય ખુદા તઆલાએ તન્દુરતી આપી હોય માલ દોલત છ. જન્મત આખર નોકર ચાકર આલ ઓલાહ ધરખાર સરસામાન આપ્યાં હોય એવા વખતનો સખર એ છે કે મગજ ખરાબ ન થાય. ખુદા તઆલાને બૂલી જાએ નહીં. મરીબોને હકીર (હલકા) સમજે નહીં. તેમની સાથે નરમી અને એહસાન કરતી રહે. બીજો મોકો ઇબાદતનો વખત છે કે તે વખતે નફસ (મન) આંજસ કરે છે. જેમકે નમાઝ માટે ઉઠવામાં, અથવા તો મન કંલુસાઈ કરે છે જેમ કે જકાત ખેરાત વગેરે આપવામાં એવા વખતે ત્રણ જાતના સખરની જરૂર છે. એક તો ઇબાદતની પહેલી કે-નૈયત દુરંદત રાખે કે મનની કોઈ ચરબ ન હોય બલકે અલ્લાહને

વાસ્તેજ તે કામ કરે, બીજું ઇલાદતની વખતે કમ હીંમત થાએ નહીં જેવી રીતે ઇલાદતનો હક છે તે મુજબ બરાબર અદા કરે ત્રીજું ઇલાદતની પછી કે કોઈની રૂબરૂ તે વિષે વાત કરે નહીં ત્રીજો મોકો ગુન્હાનો વખત છે તે વખતનો સખર એ છે કે મનને ગુન્હાથી અટકાવે. ચોથો મોકો તે છે કે કોઈ માણસ એને તકલીફ પહોંચાડે કે ખુરા ભલો કહે તે વખતનો સખર એ છે કે બદલો લે નહીં ખા-સોશ થઈ જાય. પાંચમો મોકો મુસીબત અને બીમારી કે માલનો તુકસાન અથવા કોઈ નજીકના વહાલા સમાનું મરણ છે. તે વખતનો સખર એ છે કે જીભથી શરેઅથી ઉલટું બોલે નહીં, ખ્યાન કરીને રડે નહીં, બધી જાતનાં સખરનો તરીકો એ છે કે એ બધા મોકાના સવાબોને યાદ કરે, અને એમ સમજે કે એ બધી વાતો મારા ફાયદાને માટે છે. અને વિચારે કે બેસબરી કરવાથી તકલીરનું લખેલું કંઈ ટાળવાનું નથી તો પછી નકામું સવાબ શા માટે બોલું જોઈએ.

શુકર અને તેનો તરીકો.

પ્રુદાતઆલાની નેઅમતોથી ખુશ થઈ પ્રુદા-તઆલાની મોહબ્બતનું દિલમાં પેદા થવું અને તે મોહબ્બતથી એ શોખનું થવું બ્યારે તે અમને એવી એવી નેઅમતો આપે છે તો તેની ખુબ ઇમાદત કરો અને એવી નેઅમતો આપનાર ના હુકમ નહીં માનવા એ બહું શરમની વાત છે એ ખુલાસો શુકરનો છે. એનો ખુલ્લું છે કે બ્યારે બંદા ઉપર દરેક વખતે અસ્લાહ તઆ-લાની હજારો નેઅમતો છે. જો કોઈ મુસીબત પશુ છે તો તેમાં એ બંદાનોજ ફાયદો રહેલો છે તો તે પશુ નેઅમત છે. બ્યારે દરેક વખતે ને-અમતો છે તો દરેક વખતને દિલમાં ખુશી અને મોહબ્બત પશુ રહેવી જોઈએ અને કદીએ પ્રુદા તઆલાના હુકમ મુજબ પાળવામાં કમી કરવી જો-ઈએ નહીં. એનો તરીકો એ છે કે હમેશાં પ્રુદા તઆલાની નેઅમતોને યાદ કરતાં રહેવું અને વિ-ચાર કરતાં રહેવું.

પ્રુદાતાઆલાપર ભરોસો રાખવો અને તેનો તરીકો.

એ દરેક મુસલમાનના જાણવાનાં છે કે પ્રુદા તઆલાના ધરાદા વગર કોઈ જાતનો નફો કે તુક-સાન થઈ શકે એમ નથી તો એ વાત બર-રતી છે કે જે કામ કરે તેમાં પોતાની તદખીર પર ભરોસો કરે નહીં. પ્રુદા તઆલાપરજ ન-બર રાખે. અને કોઈ મખલુક (પેદા થએલી વસ્તુ)થી વધારે આશા રાખે નહીં કોઈથી બહુ ડરવું પશુ નહીં એટલું સમજી લે કે પ્રુદાની મરજી વગર કોઈ કંઈ કરી શકતું નથી. કે જેને ભરોસો અથવા તવકકુલ કહે છે. એનો તરીકો એજ છે અસ્લાહ તઆલાની કુદરત અને હિકમત (કાપશ્ય) ને અને મખલુકના નાસ્તીજ થવાને ખુબ વિચારે અને યાદ કર્યાં કરે.

પ્રુદાતઆલાથી મોહબ્બત કરવી અને તેનો તરીકો.

અસ્લાહ તઆલાની તરફ મનનું ખેંચાવું અને અસ્લાહ તઆલાની વાતોને સાંભળી અને તેમના કામોને જોઈને મનને રસ પડે (સાફ લાગે મજા પડે) એ મોહબ્બત છે. એનો તરીકો એ છે કે જેમ બને તેમ અસ્લાહ તઆલાનું નામ બહુજ લેતા રહેવું અને તેમની ખુબીઓને યાદ કરતા રહેવું અને બંદા સાથે તેમને જે મોહબ્બત છે તે પર વિચારના રહેવું.

પ્રુદાતઆલાના હુકમપર રાજી રહેવું અને તેનો તરીકો.

બ્યારે મુસલમાનને એમ બજાવું છે કે જે કંઈ પ્રુદાએ તઆલાની તરફથી થાય છે તે બ-ધામાં મુસલમાનનો ફાયદો અને સવાબ છે. તો દ-રેક વાતપર રાજી રહેવું જોઈએ. અભરાય નહીં-કે સિકાયત અથવા તે વિષે ચર્ચા કરે નહીં એનો તરીકો એ છે કે ધનસાન એ વાતપર વિચાર કરે કે જે કંઈ થાય છે બહું સારું થાય છે.

સાચી નૈયત અને તેનો તરીકો.

દીનનું જે કામ કરો તેમાં કંઈ દુનિયાનો સવાઈ મરજ ન હોવી જોઈએ. તેમાં દેખાવની કે એવી બીજી કોઈ નૈયત ન હોવી જોઈએ. જેમકે કોઈનું પેટ ભારે (પેટમાં ભરેલું) હોય હજમ ન થવું) હોય અને એમ કહે કે ચાલો રોજને રખાયો રોજને રોજને થશે અને પેટ હલકું પડી જશે. અથવા તો નમાઝના વખત થતાં પહેલાંથી વોળું હોય પણ મરમી હોય તો એમ જાણે કે ચાલો તાલું વોળું કરી લઈએ કે વોળું પણ તાલું થઈ જશે અને હાથ પગને ઠંડક પહોંચશે અથવા તો કોઈ સવાઈને આપે કે તેના માંગવાથી છૂટયા અને બલા ટળા એ બધી વાતો સાચી નૈયતથી ઉલટી છે. એનો તરીકો એ છે કે કામ કરવા પહેલાં ખુબ વિચાર કરી લે જે કોઈ એવીજ વાતના અંદર મેલ (બેળ-એળ) હોય તો તેથી દિલ સાફ કરીશો.

મોરાકખાહ એટલે દિલથી ખુદાનું ધ્યાન ધરવું અને તેનો તરીકો.

દિલમાં હમેશા ધ્યાન રાખો કે અલ્લાહ તઆલાને મારી બધી હરીકાતની ખચર છે. જાહેરી અને દિલની અંદરની હકીકતની પણ ખચર છે જે જોઈ કામ હશે અથવા તો જોડો ખપાલ પેદા થશે તો કદાચ અલ્લાહ તઆલા દુનિયામાં અગર તો આખેતરમાં અજમ કરશે. બીજું ખપાહતની વખતે દિલમાં એમ ધારે કે અલ્લાહ તઆલા મારી ખપાહતને જોઈ રહ્યા છે. માટે સારી પેઠે કરવી જોઈએ. એનો તરીકો એજ છે કે હમેશાં એ વાતનો ધણીવાર વિચાર કરે થોડા દવસમાં એનો ધ્યાન બધાઈ જશે. પછી ખુદા કરશે તો સેનાથી કોઈ કામ ખુદા તઆલાની મરજથી ઉલટું નહીં થવા પામશે.

કુરઆને મજીદ પઢવામાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

કાપદાની વાત છે કે જે કોઈ બીજને કહે કે બેઉં થોડું કુરઆન શરીફ પઢી જતાવો. જોઈએ છીએ કે કેવી રીતે પડે છે તો બધાં સુધી બની શકે છે. સાધી ખુબ ધ્યાન રાખીને બનાવીને સંભળીને

પઢવામાં આવે છે. તો એમ કરવું જોઈએ કે જ્યારે કુરઆને શરીફ પઢવાનો ઇરાદો કરો ત્યારે પહેલાં દિલમાં એ વિચાર કરી શો કે જાણે અલ્લાહ તઆલાએ અમને પઢવાની ફરમાશ કરી છે. અમને સંભળાવો કેવું પડે છે. અને એમ સમજે કે અલ્લાહ તઆલા સારી પેઠે સંભળી રહ્યા છે. અને વળી એમ સમજે કે માણસની આમજ ખુબ બનાવી શબ્દગારી પઢીએ છીએ તો અલ્લાહ તઆલાના ફરમાવથી પઢીએ છીએ ત્યારે તો ખુબ સંભાલી સંભાલીને પઢવું જોઈએ, એ બધી વાતોનો વિચાર કરી પઢવું શરૂ કરો. અને જ્યાં સુધી પઢતાં રહો અને ખ્યાલ મનમાં રાખો. જ્યારે પઢવામાં બગાડ થવા માટે અથવા તો આમ તેમ લમવા લાગે થોડીવાર માટે પઢવું મોકૂફ રાખે અને હિપલીજ વાતોને વિચારવું શરૂ કરે ખુદા કરશે તો એ રીતથી સુખ અને બરાબર પઢાશે અને દિલ પણ તે તરફ લાગેલું રહેશે. જે એક મુદત સુધી એવીજ રીતે પઢતી રહેશે તો પછી સહેલાઈથી દિલ લાગવા માંડશે.

નમાઝમાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

એટલી વાત તો યાદ રાખો કે નમાઝમાં કોઈ કામ કંઈ પઢવું ઇરાદા વગર ન થવું જોઈએ. પણ દરેક કામ ઇરાદાપૂર્વક અને વિચારથી થવું જોઈએ. જેમકે અલ્લાહો અકબર કહી રહ્યાને જ્યારે ઉભા થાઓ તો દરેક શબ્દ પર એમ વિચાર કરો કે હું હવે સુખદાનક-સ્લા હુમ્મ પઢી રહી છું પછી વિચારો કે વ એ હરેક કહી રહી છું. પછી ધ્યાન રાખો કે હવે વ તબારકરમુક મોઢેથી નીકળી રહ્યું છે એવી રીતે દરેક શબ્દ પર જુદો જુદો ધ્યાન અને ઇરાદો કરતા જવું. અલ્લાહ એ અને સૂરતમાં પણ એમજ કરો. પછી રકૂઆ (વાંકા વળવું) તે પણ એવીજ રીતે દરેક વખતે સુખદાન રખાવિયલ અઝીમને વિચારી વિચારીને બોલી મતલબ કે મોઢેથી જે કંઈ બોલો તેજ તરફ ધ્યાન પણ રાખો. પદા કરશે તો એમ કરવાથી નમાઝમાં કોઈ તરફ ધ્યાન વહેંચાઈ જશે નહીં. પછી થોડા દિવસોમાં સહેલાઈથી મન લામવા માંડશે અને નમાઝમાં મજબૂત પડશે.

પીરી મુરીદીનું ખ્યાન.

મુરીદ બનવાથી કેટલાક કામદા છે, એક કામદા એક દિવસે સમારવાના જે તરીકા હિપર લખેલા છે તે મુજબ કરવામાં આવી અક્ષરથી કાંઈ વખત બુદ્ધ થઈ જાય છે. તો પીર તે માટે નીક રસ્તો બતાવી દે છે ખીજી ક્રિતાયમાં વાંચનાથી આટલી અસર થતી નથી જેટલી કે પીરના જીવનવાળી થાય છે એકેતો તેની અરકત થાય છે. જાણી એ પણ ડર રહે છે કે જે કાંઈ નેક કામમાં કમી કરી અથવા કાંઈ ખોટી વાત કરી તો પીર આગળ સરમાવું પડશે ત્રીજી પીર જેડે મોહનગત અને એમતેકદ (મરાસો) થઈ જાય છે અને એમ મન થાય છે કે જે તેમનો તરીકા છે તે મુજબ આપણે પણ ચલાવું જેમએ ચોથું જે પીર શીખામણ આપતાં સખતાઈ કરે કેયુસ્સો કરે છે તો ખેટુ લાગતું નથી. પછી તે શીખામણ મુજબ અમલ કરવામાં વધારે કાર્શિસ થઈ જાય છે ખીજી પણ કેટલાક કામદા છે. જેમની હિપર પુદા તઆલાની મહેરબાની થઈ જાય છે તેમને તે મળે છે. અને મળવાથી તે જણાય છે. જે મુરીદ થવાનો વિચાર થાય તો આ વાતોનો વિચાર કરી લેવો કે જે પીરમાં આ વાતો ન હોય તેના મુરીદ થાઓ નહીં પહેલું એકે તે પીર દીનના મસઅલા જણુતો હોય. શરેઅથી અજણુ હોય નહીં ખીજી તેનામાં કાંઈ વાત શરેઅથી બિલ્લી હોય નહીં જે અહીંદાઓ આ ક્રિતાયના પહેલા લાગમાં તમે વાંચ્યા તેવા તેના અહીંદા હોય. જે જે મસઅલા અને મનને સુધારવાના તરીકા આ ક્રિતાયમાં નમારા વાંચવા માં આંખ્યા તેથી કાંઈ સીતે તેનામાં હિલટું હોય નહીં ત્રીજી કમાવા તથા ખંવા પીવા માટે પીરી મુરીદી કરતો હોય નહીં ચોથું તે કાંઈ એવા યુઝુરગને મુરીદ હોય કે જેને બધું જાગે સારા લાકા યુઝુરગ સમજતા હોય વાંચ્યું તે પીર ને પણ સારા કાં સારા કહેતા હોય. છટું તેની તઅબીમમાં

એવી અસર હોય કે દીનની મોહનગત અને શાખ વેદા થઈ જાય. એ વાત તેના ખીજી મુરીદની હાલત જેવાથી જણાઈ આવશે. જે હસ મુરીદમાં વાંચ છે પણ સારા થાય તો જમગવુ કે એ પીર અસર કરનાર છે. અને એકાદ મુરીદના ખોટા હોવાથી શક લાવવે નહીં. અને તમે જે સાંભળ્યું હશે કે યુઝુરગેથી અસર થાય છે, તે અસર એજ છે, ખીજી અવરોને નહીં જોવી. જેમકે અમુક પીર જે કહી દે છે તેજ મુજબ થાય છે, તે એક છું કરી દે છે તો ખીમારી દર થઈ જાય છે. તે જે કામ માટે તઅબીજ આપે છે તો તે કામ મરજી મુજબ થઈ જાય છે. તે એવી તવજી. જેક (દિલનો અસર) આપે છે કે માણસ લોટપેટ થઈ જાય છે. એવી અસરથી કદી ઘોઠા ખાંવા નહીં સાવતું તે પીરમાં એવી વાત હોય કે દીનની શીખામણ કહેવામાં મુરીદની શરમ રાખતો નહોત્ય નકામી વાતથી અટકાવતો હોય જ્યારે કેઈ એવો પીર મળી આવે અને જે તમે કુંવારી હોવ તો માખાપને પૂછી અને જે શાદી થઈ ગઈ હોય તો ખા વાંદને પૂછીને સાગી નૈયતથી એટલે ફકત દી. નના દુસ્ત કરવા ન ધરાણી મુરીદ થઈ જાઓ અને જે એ લોકે કંઈ મસઅલત (કામદા) થી રગ ન આપે તો મુરીદ થવું ફરજ તે હેજ નહીં મુરીદ બને નહીં. અલખતાં દીનની રાફ પર આજીવું ફરજ છે મુરીદ થવા સિવાય પણ તે મુજબ ચલાવતાં રહો.

હવે પીરી મુરીદી વિષે કેટલીક બાબતો ખતાવવામાં આવે છે.

(૧) પીરનો ખૂબ અદબ રાખે. અલાફતુ નામ લેવાનો તે જે તરીકા ખતાવે તેને બરાબર નિજાવવું તેના સંબંધી એવા એમતેકદ (મરાસો) કરે કે મને જેટલો ફાયદો દિલ દુસ્ત કરવને. એનાથી પહેલી શકે છે. તેટલો આ જમાનાના કાંઈ યુઝુરગથી પહોંચી શકશે નહીં. (૨) જો મુરીદનું દાંત સારી પેઢે દુસ્ત

અમારું અભ્યેષ નથી અને એટલામાં જો ખોરનું
 મોત થાય તો બીજા કામીત પીરના જેમાં
 હપરની સમ વાતો હોય તેના મુરીદ યથા જન્ય
 (ક) કોઈ કિતબમાં કંઈ વચ્ચે કે કંઈ ફકીરીની
 વાત વાંચી તે રીતે આપણી અક્ષરથી કંઈ કરવું
 નહીં, પીરને પુછી લેવું. અને જે કંઈ નવી
 વાત સારી કે નહારી દિલમાં પેદા થાય કે કંઈ
 તેજા ધરાદો થાય પીરને પુછી વાકેફ થવું. (ખ)
 પીરની આગળે પણ પરદો કરવો અને મુરીદ
 થતી વખતે પણ પીરના હાથમાં હાથ આપે નહીં
 રમાલ અથવા કંઈ લુગડાંથી અથવા તો ખાલી
 જપાનથી પણ મુરીદ થવું દુરસ્ત છે. (પ) જે ભુલથી
 કોઈ (શરેઅથી ઉલટા) પીરની મુરીદ યથા જન્ય
 અથવા તો પહેલાં તે માલુમ સારો હતો અને હવે
 બગાડી ગયો તો મુરીદી તોડી નાંખે અને કોઈ સારા
 ભુતુરગાની મુરીદ યથા જન્ય. પણ જે કોઈ હલકાં વાત
 કદી કદાપિ યથા જન્ય તો એમ સમજવું કે આખર
 એ પશુ માલુમ જાત છે ફરિશતો તો છેજ નહીં
 એનાથી ભુલ યથા ગણ કે જે તોચાહ કરવાથી
 માફ યથા શકે છે. જરા જરા વાતમાં એવતેકાદ
 ખરાબ કરે નહીં અલગત જે તે કોઈ નહારી
 વાતપર ઘડીજળ જેસે તો મુરીદી તેડી નાંખે (ક)
 પીરને હમેશા આપણા બધા હાલની ખબર છે,
 એમ સમજવું ગુન્હો છે. (ગ) ફકીરીની જે એવી
 કિતાબો છે કે તેની જાહેર મતલબ શરીઅત વિરુદ્ધ
 હોય તે કદી જુએ નહીં. એવીજ રીતે જે શરેઅ
 અસઅર (કવિતા મઝલ બગેર) શરેઅથી ઉલટી
 હોય તેને પણ કદી મોટેથી બોલે નહીં (દ) કેટલાક
 ફકીરો કહે છે કે શરેઅનો રસ્તો બીજો છે. અને
 ફકીરીનો માર્ગ બીજો છે એવા ફકીરો ગુમરાહ
 (માર્ગ ભુલેલા) છે એમને જૂઠા સમજવા ફર-
 જ છે. (હ) જે પીર કોઈ વાત શરેઅથી ઉલટી
 ખતાવે તે પ્રમાણે ચાલવું દુરસ્ત નથી. જે (પીર)
 તે વાત માટે હક કરે તો મુરીદી તોડી નાંખી
 (૧૦) જે અલાહનું નામ લેવાની બરકતથી દિલમાં
 કંઈ સારી હાલત પેદા થાય અથવા સારા ખ્યાલ

આવે જનમલિમાં કોઈ અવાજ કે સેશની દેખાય
 તો આપણા પીર સિવાય બીજાની આગળ એ
 વિષે કંઈ જાહેર કરવું નહીં અને પોતાના મઝી-
 ફા કે જિકરોની વાત પણ કોઈ આગળ કરવી
 નહીં. કેમકે જાહેર કરવાથી તે ફેલતુ જતી રહે છે
 (૧૧) જે પીરે કંઈ મઝીફા કે વઝકર ખતાવ્યું હોય
 અને એક મુદત સુધી તેની અસર કે મજા દિલપર
 જણાય નહીં તો તેથી મન ઉતારવું કે પીરનો
 એવતેકાદ દિલમાંથી ઉડાડી દેવો નહીં પણ એમ
 સમજવું કે મોટી અસર એજ છે કે અલાહનું નામ
 લેવાનો દિલમાં ધરાદો પેદા થાય છે, અને તેથી તેક
 કામની તોશીક થાય છે. અને એવી અસર માટે
 મનમાં કદી વિચાર ન લાવવો કે મને ખ્યાલમ
 ભુતુરગોની જિયારત થયાં કરે કે મને થનારી વાતો
 વિષે અગાઉથી ખબર પડી જાય, મને ખુબ
 રહતું આવ્યાં કરે, મને ખ્યાલમાં બેહરસી યથા
 જન્ય કે બીજા મીજની ખબરજ ન રહે. કોઈ કોઈ
 વખતે એ વાતો પણ યથા જન્ય છે, અને કદી
 નથી પણ રતી. જે યથા જન્ય તો ખુદા તઆલાને
 શુકર બખ્શી લાવે. અને ન થાય અથવા
 થયા પછી ઓછી યથા જન્ય કે થતી બંધ પડી
 જાય તો ગમ કરે નહીં. અલગત જે (ખુદા ન કરે)
 શરેઅની પાપાંદોમાં કંઈ કમી યથા જવા માટે
 અથવા ગુન્હો થવા માટે તો એ વાત ગમ કરવા
 જેવી છે. હીમત કરીને જલદીથી પોતાની હાલત
 સુધારે અને પીરને ખબર આપે અને તેઓ જે
 ખતાવે તે પર અમલ કરે (૧૨) બીજા ભુતુરગોની
 કે બીજા ખાનદાનની શાનમાં જેઅદબી કરે નહીં
 અથવા બીજાના મુરીદોને એમ કહે કે નહીં
 અમારા પીર તમારા પીરથી મોટા છે અથવા
 અમારું ખાનદાન તમારા ખાનદાનથી મોટું છે.
 એવી નકામી વાતોથી મનમાં અંધારું પેદા થાય છે
 (૧૩) જે આપણી પીર બેહેન (આપણા પીરથી
 બેહરીફ થયેલી) હપર પીરની મહેરબાની વધારે
 થાય અથવા તેણીને વઝીફા કે જીકરથી વધારે
 ફરમાવો થાય તો તે પર હસદ (અદેખાઈ) કરે નહીં

મુરીદે એટલું જ નહીં માથું દરેક
મુસલમાનને હમેશાં એવી રીતે
રાત દિવસ રહેવું જોઈએ.

(૧) જરૂર જેટલો દીનનો ઇશ્તિયાદ હાંસીવ
કરવો જોઈએ. પણી તે ગુને તેમ કિતાબ
અથવા તો આશીર્વાદી પૂજી પાછીને (૨) બધા
શુદ્ધાઓથી બચે. (૩) જો કંઈ શુદ્ધો થઈ ગય
તુરત તો બહાર કાઢે. (૪) કોઈનું કંઈક હક રાખે કે
કોઈને જીએ કે હાથે કરીને ઇર્જા પડે આડે નહીં
કોઈની શુરાષ કરે નહીં. (૫) માલની મોહાબ્જત
અને નામની ઇશ્તિયાદ રાખે નહીં. અને બહુ સ રા
લુગડાં કે ખાખા પીવાની ફિકરમાં રહે નહીં (૬)
જો કોઈ લુલ માટે ટોકે તો પોતાની વાતને નિભાવે
નહીં તુરત માની લે અને તોખા કરી લે.
(૭) બહુ જ જરૂર વગર સરૂર કરે નહીં. સફરમાં
ધણી વાતો જેએકતિયાતીની થાય છે. (ધણી
વાતોની સંભાળ રહેતી નથી) ધણીને કામો
છૂટી જાય છે. વજીરામાં ખસલ પડે છે વખત
ઉપર બરાબર કામ થતું નથી (૮) બહુ હસવું
જેલવું નહીં. ખામ કરીને નામહરમ (જેથી
પડેલા રાખવા જોઈએ) જોડે છૂટથી વાન કરવી
નહીં. (૯) કોઈથી લડાઈ ટોટા કરે નહીં. (૧૦)
હમેશાં શરેઅતે ખ્યાલ રાખે (૧૧) ઇમાદતમાં
સુસ્તી કરવી નહીં (૧૨) વજારે વખત એકાતમાં
રહે (૧૩) જો ખીજઓથી મગવું પડે તો
આજીજથી રહે. બધાની સેવા કરે પોતાની મેદાઈ
ખતલાવે નહીં. (૧૪) અને અમીરોથી તો બહુજ
ઓછું મગતા રહેવું (૧૫) બદદીન લોકોથી દૂર
નાસવું. (૧૬) ખીજઓની એમ શોધવી નહીં,
કોઈ ઉપર બદ શુમાન ન થવું પોતાની એમોને
જોતાં રહેવું અને તેને (એકાતમાં સમજવી)
સુધારતા રહેવું. (૧૭) નમાઝને સારી પેઠે
બરાબર રીતે અદા કરવાનો ખુબ ખ્યાલ
રાખવો. (૧૮) દિલ અથવા જીભથી હમેશાં
અલ્લાહની પાદમાં રહેવું કોઈ વખતે આદિ

રહેવું નહીં. (૧૯) જો અલ્લાહના નામમાં
મગ્ન પડે કે મગ્ન મુશ થાય તો અલ્લાહ તઆ
લામાં શાર કરવો. (૨૦) નરખીથી વાત કરે.
(૨૧) બધા કામોને લીધે વખત મુકરર કરે અને
બરાબર તેજ મુજબ કરે. (૨૨) જો કંઈ દિલ
ગીરી કે ગમ આવી પડે તો એમ સમજે કે
અલ્લાહના તરફથી છે તેથી પરેશાન થાય નહીં
અને એમ સમજે કે એમાં મને સવાખ મળશે.
(૨૩) હમેશાં મનમાં દુનિયાનો હિસાબ કિતાબ
અને દુનિયાનાં કામોની જ વાતચીત રાખે નહીં.
પણ અલ્લાહનો ખ્યાલ રાખે (૨૪) ન્યાં સુધી
થઈ શકે ખીજને કાયદો પહેલાં પછી તે
દુનિયાનો હોય કે દીનનો. (૨૫) ખાવા પીવામાં
એટલી કમી કરે નહીં કે જેથી કમ તાકાત થઈ
જવાય કે માંદા પડી જવાય. તેમ એટલે વધારો
કરે નહીં કે જેથી ઇમાદતમાં આગસ આવે (૨૬)
ખુદા તઆલા સિવાય કોઈથી તમા (લાલચ) કરે
નહીં કે કોઈ તરફ ખ્યાલ દોડાવે નહીં કે ફક્તથી
જગાએથી અમને આ કાયદો થઈ જાય. (૨૭)
ખુદા તઆલાની તકાશમાં (શોધમાં) જેએન રહે.
(૨૮) થોડી કે વધુ નેઅમન ઉપર શુકર અમનીલાવે
અને ફકરો ફાકા (દરિદ્રતા તથા કગાલીયત) થી
મનમાં ઓછું લાવે નહીં (૨૯) જો આપણી
હકુમતમાં (તાએદારોમાં) હોય તેની લુલ અને
હસુરને દરગુજર કરે. (૩૦) કોઈની એમ જાણમાં
આવે તો તે છુપાવે. પણ જો તેથી ખીજને
નુકસાન પહેચાડે તેની હેય અને તમારા જાણુ-
વામાં આવે તો તેને કહી દેવું. (૩૧) મેકમાન,
મુસાફર, ગરીબ, આલિમ અને દરવેશોની ચાકરી
કરે. (૩૨) સારી સોખત અખાબર કરે (૩૩)
હમેશાં ખુદા તઆલાથી ક્યાં કરે. (૩૪) મોતને
માફ કરે. (૩૫) કોઈ વખતે મેસીને પોતાના
ખાખા દિવસના કામોને રોજને રોજ વિચાર્યા
કરે. જો તેની મદ આવે તે પર શુકર કરે.
શુદ્ધાપર તોખા કરે. (૩૬) જૂઠું કદી ખોલે
નહીં. (૩૭) જો મહરિલ શરેઅથી ઉલટી હોય

તેમાં જાય નહીં. (૪૮) શરમ થયા અને સહન શકતીથી રહે. (૪૯) એવી વાતોથી મનુષ્ય થવું નહીં કે માણસો ફાણી ખુલીઓ છે. (૫૦) અલ્લાહ તઆલાથી દુઆ કરતા રહેવું કે નેક ડામોપર કાયમ રાખે.

રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૧૦ ૧૦) ની હદીસોથી કેટલાક નેક કામોના સવાબ અને ધુરી વાતોના અજાનનું ખ્યાન જેથી નેકીયો તરફ વલણ થાય અને ધુરાઈયો તરફ ધિક્કાર થાય.

નૈયત ખાલિસ (શુદ્ધ સારી) રાખવી.

(૧) એક માણસે હજરતથી પુછ્યું યા રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦) ઇમાન શું ચીજ છે આપે ફરમાવ્યું નૈયત ખાલીસ (શુદ્ધ અતઃકરણ) રાખવી. ફાયદો મતલબ કે જે કંઈ કામ કરે ખુદાને વારને કરે. (૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦. ૧૦) ફરમાવ્યું કે બધાં કામો નૈયતની સાથે છે. ફાયદો મતલબ કે શારી નૈયત હોયતો નેક કામપર સવાબ મળે છે નહીં તો મળતો નથી.

દેખાડવા માટે કોઈ કામ કરવું.

(૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦. ૧૦) ફરમાવ્યું જે શખ્સ સંભળાવવા માટે કંઈ કામ કરે તો અલ્લાહ તઆલા કયામતમાં તેની એમ સંભળાવશે. અને જે શખ્સ દેખાડવા માટે કામ કરે અલ્લાહ તઆલા કયામતમાં તેની એમ દેખાડશે.

(૪) અને રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦. ૧૦] ફરમાવ્યું દેખાવ માટે થોડું પણ કામ કરવું. શિક્ષે જેવું છે.

કુરઆન અને હદીસના કાયદા પર ચાલવું.

[૫] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦. ૧૦] ફરમાવ્યું જે વખતે મારી ઉમ્મતમાં દીનનો યગાડ પડી જાય તે વખતે જે મારા માર્ગને ચામી [પકડી] રાખશે તેને ૧૦૦ સો શહીદોનો સવાબ મળશે

[૬] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦. ૧૦] ફરમાવ્યું કે તમારા ભોકામાં એવી ચીજ મૂકી જાઉં છું કે જે તેને તમો પકડી રાખશો કદી બદલવાનાં (રોકવાનાં) નથી. તે એ કે એક તો અલ્લાહ તઆલાની કિતાબ એટલે કુરાને શરીફ ખોલ જાનીની સુન્નત એટલે હદીસ.

નક કામનો રસ્તો કાઢવો અથવા ધુરી વાતની જડ ધાલવી.

[૭] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦. ૧૦] ફરમાવ્યું જે માણસ નેક કામ કાઢે ફરી તે ઉપર ખીજ ભોકો ચાલે તો તે માણસને પોતાનો સવાબ પણ મળશે અને જેમણે તે ઉપર અરામ કર્યો છે તે બધાના જેટલો પણ સવાબ મળશે. અને તેમના સવાબમાં પણ કંઈ ઓછું થશે નહીં. અને જે માણસ ખોટો રસ્તો કાઢે ફરી ખીજ ભોકો તે ઉપર ચાલશે તો તે માણસને પોતાનો ગુન્હો પણ થશે અને ખીજઓએ જેમણે એ કામપર અમલ નોંધે તેમની બરાબરનો પણ ગુન્હો થશે અને ખીજઓને પણ ગુન્હો થશે અને તેમના ગુન્હાઓમાં કંઈ પણ કમી થશે નહીં ફાયદો જેમકે કાઢ્યો પોતાની ઓલાદની શાહીમાં રીત-રિવાજ બંધ કરી દીધા અથવા કાઢ્યો બેવાહે (વિધવાહે) નિકાહ કરી લીધો અને તેની દેખાદેખી ખીજઓને પણ હિંમત થઈ તો એ શર કરનારીને હમેશાં સવાબ થયાં કરશે.

દીનના ઇત્મની શોધ.

(૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦. ૧૦) ફરમાવ્યું જે માણસની સાથે અલ્લાહ તઆલા લલાઈ કરવા ઇચ્છે છે તેને દીનની સમજ આવે છે ફાયદો એટલે મસઅલા મસઅલની તલાશ અને શોખ તેને થઈ જાય છે.

દીનનો મસઅલો હુપાવવો.

(૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦. ૧૦) ફરમાવ્યું જેને કાંઈ દીનની વાત પુછવામાં આવે અને તે

ને જુવાને તો ક્યામતને દહાડે તેને આગતી
મહેરાવવામાં આવશે. ફાયદો એ તમને
જાણ મસખલો પછે અને જો તમને સારી પે
દ હોય તો સુરત અને મનકાર (ના હોય)
શો નહીં સારી પે સમજાવી દો.

**મસખલો બણીને અમલ ન કરવા
વિષે.**

(૧૦) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફરમાવ્યું
જેટલે ફરજને હલમ હોય છે તેટલુંજ તેને માથે
જોખમ રહેલું છે. તે માણસ સિવાય કે જે તે
મુજબ અમલ કરે. ફાયદો યાદ રાખો કે કદી
દોસ્તીના ખ્યાલથી અથવા તો મનની છત્થાને
નશા થઈ મસખલાથી હિલટું કરવું નહીં.

પેશાબથી નહીં બચવા વીશે.

(૧૧) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફરમાવ્યું
પેશાબથી ખૂબ બચતા રહો. કેમકે ઘણું કરી
ફેરવતો અનન્ય એનાથીજ થાય છે.
**વળુ અને ગુસલમાં ખુબ ધ્યાનથી
પાણી પહોંચાડવું.**

(૧૨) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફરમા-
વ્યું જે હાલતમાં મનને અણગમો પેદા થાય
તેવા વખતે વળુ સારી પેઠે કરવાથી ગુન્હાઓ
ધોવાઈ જાય છે. ફાયદો એવો અણગમો કદી
આગમને લીધે અને કદી ટાલને લીધે થાય છે.

દાતણું કરવું.

(૧૩) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફરમા-
વ્યું કે જે રહાત નમાઝ દાતણું કરીને પઢવી
તે ૭૦ રકાતથી હતમ છે કે જે દાતણું કર્યા
વગર પઢવામાં આવી હોય.

**વળુમાં સારી પેઠે પાણી નહીં
પહોંચાડવા વિષે.**

(૧૪) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) કેટલાક
મોકલને જાણ કે વળુ કરી રહ્યા બાદ પણ
એડીઆ સારીજ રહી ગમેક છે. તે માટે આપે
ફરમાવ્યું કે એડીયાને દોઝખતો બારે અનન્ય.

જે ફાયદો વાટી છીલ્લા, ખંગીઓ, ખરા-
સારી પેઠે હલાતને પાણી પહોંચાડે અને વળુ
કરી શિખાળામાં પણ સમત થઈ (સરી જાય) છે
તેને પણ સારી પેઠે પાણીથી બીના કરી શકે. કેટલીક
આરતો આગળ આગળથી મોઢું ધુએ છે કાન્ક
સુધી પોતાની નથી એ બધી વાતોનો ખ્યાલ રાખો.

**નમાઝ માટે આરતો (સીઓ)નું
બહાર જવું.**

(૧૫) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફર-
માવ્યું આરતો માટે સૌથી સારી મસ્જિદ બરાહ
અંદરનો ભાગ છે. ફાયદો. આથી જણાય છે.
કે આરતોનું મસ્જિદોમાં જવું સાફ થી. એથી
એ પણ સમજે કે નમાઝની ખરાખર બીજી
કોઈ ચીજ નથી. જ્યારે એને મટે પણ ધર્યો
નીકળવું મુનાસેય ધારના નથી તો નકામું
મળવા હલવા કે રીત રિવાજ માટે તો ધર્યો
નીકળવું કેટલું ખોટું છે.

નમાઝની પાખંદી (નિયમિતપણું)

(૧૬) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. વ.) ફરમા-
વ્યું કે પચે નમાઝનો દાખલો એવો છે કે જાણે
કોઈના ઘર આગળ ભરેલી પણીની નીક વહેતી
હોય અને તેમાં પાંચે વખતે નાહ્યા કરે. ફાયદો
મતલબ કે એમ કરવાથી તે માણસના ડીક
ઉપર જરાએ મેક રહેતો નહીં એવીજ રીતે
જે માણસ પાંચે વખતની નમાઝ પાખંદીયો
(વખતસર) પઢે તેના બધા ગુન્હા ધોવાઈ જશે.

(૧૭) અને રસુલુલ્લાહે (સ. અ. સ.) ફર-
માવ્યું કે ક્યામતને દિવસ સઉથી પહેલાં ખંદ
પાસે નમાઝનો હિસાબ લેવામાં આવશે.

* પણ જે ક્ષિ ગરીબ હોવાને લીધે કાંઈ રાખ-
ગાર કરવા કે નોકરી મજૂરીએ જવાચાહે તો તે વીરો
નીકળવું દરસ્ત છે પણ પોતાના મોઢું ઉપર લુંપ નાખી
કામ કર્યા કાકું એડીએ. એચ. એ. રહમાન.

પહેલા વખતે નમાઝ પઢ.

(૧૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૧) ફરમાવ્યું પહેલા વખતે નમાઝ પઢવાથી અલ્લાહ તઆલાની ખુશી થાય છે. ફાયદો-ખીખીએ તમારે જમાતમાં જવાનું તો છે નહીં તો પછી પાર શા માટે કરો છે.

નમાઝને ખેટી રીતે પઢવી.

(૧૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ ક વખતે (બરાબર વખતે નહીં તે) નમાઝ પઢે અને બોલુ સારી પેઠે ન કરે અને રાત લગાડી ન પઢે અને રોકુઅ સિજદો સારી રીતે ન કરે તો તે નમાઝ કાળી તુર વગરની થઈને જાય છે. અને એમ કહે છે કે ખુદા તને બરબાદ કરે. જેવી રીતે તે મને બરબાદ કરી એટલા સુધી કે જ્યારે તે ખાસ જગ્યાએ પહેલે છે જ્યાં અલ્લાહને મંજુર હોય તો જૂનો લુગડાની પેઠે લપેટાઈને તે નમાઝ ના મોં પર મારવામાં આવે છે. ફાયદો-ખીખીએ નમાઝ તો એટલા માટે પઢો છો કે સવાબ મળે તો પણ એવી રીતે કેમ પઢો છો કે હિલ્ટો ઝુલો થય

નમાઝમાં ઉપર કે આમ તેમ જોયું.

(૨૦) રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૧૦] ફરમાવ્યું કે તમે નમાઝમાં ઉપર જંબા કરો નહીં. કદી તમારી નજર છીનવી જવામાં આવે (૨૧) અને રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૧૦] ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝમાં બિન સજ્જામાં તેમ જ અલ્લાહ તઆલા તેની નમાઝને તેના હાથ હિલ્ટી ફેંકી દે છે, [એટલે કણુલ કરતો નથી]

નમાઝ પઢનારની સામેથી ચાલ્યા જવું.

(૨૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું કે નમાઝીની આગળથી ચાલ્યા જનારને એ બાજુ હોમ કે કેટલો ઝુલો થય છે તો

ચાલીશ વરસ સુધી બિમાર રહેવું તેના કરતાં બહુતર અત સામેથી નીકળી જવા કરતાં ફાયદો પણ નો નમાઝીની સામે એક હાથ બરાબર અંધારી તેથી વધારે કોઈ ચીજ ઉભી હોય તો તે ચીજની સામેથી જવું દુરસ્ત છે.

જાણીને નમઝનું કબ્જ કરવું.

(૨૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝને મુંડા દે તે જ્યારે ખુદાની પાસે જશે તો તે ગુરસે થશે.

કાંજે આપવું.

(૨૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું કે મેં શબે મેઅરાજની રાત મોં બહેશતના દરવાજા ઉપર લખેલું જોયું કે ખેર તને સવાબ ફાલણો મળે છે. અને કરજ (ઉધાર) આપવાનો સવાબ અઢાર ધણો.

ગરીબ કરજદારને મોકલત (તક) આપવી.

(૨૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું જ્યાં સુધી કરજ અદા કરવાના વાયદાને વખત ન આવ્યો હોય ત્યાં સુધી જો કોઈ ગનીબને તક આપે તો તેને દરરોજ એવો સવાબ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયા ખેરાત આપી દીધાં. અને જ્યારે તેનો વખત આવી જાય અને પછી તક આપે તો દરરોજ એવો સવાબ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયાથી બમણા રૂપિયા રોજના ખેરાત આપ્યા હોય.

કુરઆન પઢવું.

[૨૬] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૧૦] ફરમાવ્યું જે માણસ કુરઆનનો એક હરફ (અક્ષર) પઢે છે તેને એક હરફ પર એક નેકી મળે છે. અને નેકાનો કયોદો છે કે તેને બહેતે દસમણું મળે છે. અને હું (અલેક્સામ, મીમ) ને એક હરફ નથી કહેતો. પણ અલેક્સ એક હરફ છે. લામ એક હરફ છે. અને મીમ એક હરફ છે. ફાયદો એ દિસામે ત્રણ હરફની ત્રીસ નેકીઓ થાય છે.

પોતાના છવ આગર એલાદને કો-સવું (આપવું.)

(૨૭) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે તમે પોતાને માટે બદલુઆ (આપ) કરો નહીં અથવા પોતાની એલાદ માટે, કામકાજ કે (સેવા) આકરો કરનાર માટે, અને પોતાની માલમીલકત માટે પણ બદલુઆ કરો નહીં એવું ન થાય કે તમારા કોસવાની ધરી કબુલીયતની હોય. કે તે વખતમાં ખુદાથી જે માગો તેજ કરીદે.

હરામ માલ કમાવવો અને તે વડે ખાવું પીવું

(૨૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું જે ખુન અને માંસ હરામ માલથી વખાં હશે તે બહેશતમાં જરૂર નહીં, તેને લાવક દોઝખજ છે. [૨૯] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૫૦] ફરમાવ્યું જે માલુસ દબ દિરહમનું છુગડું ખરીદે અને તેમાં ને એક દિરહમ હરામનો હોય તો જ્યાં સુધી તે છુગડું તેનાશરીરપર રહેશે અલાહ તઆલા તેની નમાઝ કબુલ કરશે નહીં.

ફાયદો એક દિરહમ (ચાંદીની) પાવણીથી કંઈક વધારે હોય છે.

ધોકો આપવો-છેતરવું.

(૩૦) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું જે માલુસ અમારામાંથી ઠગાઇ ચલાવશે તે અમારામાંથી બહાર છે. ફાયદો ભલે પછી કોઇ ચીજ વેચવામાં ઠગાઇ કરે કે બીજા કોઇ પણ સંબંધમાં કરે દરેક રીતે ખોટું છે.

કરજ કરવા વિષે.

(૩૧) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે જે કોઇ માલુસ મરી જાય અને તેને માથે મજબૂ દીનાર દિહમ રહી ગયો હોય (પિયા-પૈસા વિગેરે) તો તે દેવું મરનારની નેકયોથી વાળવામાં આવશે જ્યાં દીનાર દિહમ હશે નહીં.

ફાયદો દીનાર સેનાનો સિકકો છે તે દસ દિહમનો થાય છે.

(૩૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કરજ એ જાતનું હોય છે. જે માલુસ મરી જાય તેની નૈયત બે દેવું આપવાનીજ હતી તો અલાહ તઆલા ફરમાવે છે કે હું તેની મદદગાર છું પણ જે મરનાર માલુસની નૈયત દેવું આપવાની નહોતી તો તેની નેકયોથી પતાવવામાં આવશે અને ત્યાં દીનાર દિહમ કંઈ હશે નહીં. ફાયદો મદદગારની મતલબ એ છે કે હું તેનો બદલો વાળી દઇશ.

મકદૂર (મકિન) હોવા છતાં કોઇનું હક મારવું.

[૩૩] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું મકદૂર હોવા છતાં કોઇનો વાયદો કે દીસ કરવા ગુ-હો છે ફાયદો જેમકે કેટલકિની રેષ હોય છે કે કરજ વાળીને અથવા જે મજબૂરી દબજી હોય તેને નાણી બેઇને ધક્કા ખતડાવે છે વાયદા કરે છે કે કાલે આવજો પરન દડાડે આવજો. પોતાના દરેક જાતના ખરચ થયાં કરે છે પણ કોઇનો હક આપવામાં બેપરવાહ કરે છે.

બ્યાજ આપવું લેવું.

(૩૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) બ્યાજ લેનાર અને બ્યાજ આપનાર પર લાનત ફરમાવી છે.

કોઇની જમીન દબાવી લેવી.

(૩૫) રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૫૦] ફરમાવ્યું જે માલુસ વેંત જેટલીએ જમીન નાહક કે કાપની દબાવશે તો તેના ગણામાં સાતે જમીનનો તોફ [હાંસડી] નાખવામાં આવશે.

મજબૂરી તુરત આપી દેવી.

[૩૬] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે મજબૂરને તેનો પરસેવો સુકાતા પહેલાં મજબૂરી આપતા રહો. [૩૭] અલાહ તઆલા ફરમાવે છે કે તબ્લુ જાતના માલુસોપર હું પોતે દાવો કરીશ તેમાંનો એક આ માલુસ પણ છે કે કોઇ મજબૂરને કામે લગાડ્યો અને તેનાથી કામ પૂરું કર્યું અને તેની મજબૂરી આપી નહીં.

ઓલાદનું મરણ.

[૩૮] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે આરિદ આરત બન્નેનું સંલમન છે અને તેમના પશુ બન્ને ગુળરી ગયા અને તત્કાલા તે બન્નેને પોતાની દયા અને મહેરબાનીથી જહેશતમાં ફાળ કરશે. કેટલાકે એ પૂછ્યું આ રસુલુલ્લાહ [સં. અં. ૧૦] ને બે બન્ને ગુળરી ગયા હોય તો કેમ? ફરમાવ્યું કે બે બન્ને એટલેજ સવાબ છે. પછી એકને મારે પૂછ્યું તો આપે એક મારે પશુ તેજ ફરમાવ્યું. વળી આપે ફરમાવ્યું કે કસમ ખાઈ છું તે જાતે પાકની કે જેના કબજામાં મારો જન [પ્રાણ] છે કે જે હમેલ પડી જાય છે તે પશુ પોતાની માને નાળ પકડીને જહેશતમાં બેચી જશે જ્યારે કે માની નૈયત સવાબની હોય. ફાયદો એટલે સવાબ તો ખ્યાલ કરીને સખર કર્યો હોય.

ગેર (પગાયા) મરદોની સામે ઓર-
તોનું અંતર લગાડવું.

[૩૯] રસુલુલ્લાહ [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે ઓરત અતર (પુરાણ) લગાડીને [પગાયા] ગેર મરદોની પાસેથી જાય તો તે આવા આપા છે. એટલે બદકાર અને લુડી છે. ફાયદો જ્યાં દીયર નેક બનેલી કે કાકાના દોહના, મામાના છોકરા, કાકાના છોકરા, માસીના છોકરાનું આવવું જવું આપ ત્યાં અતર લગાડે નહીં.

ઓરતનું ખારીક (ઝીણું) લુગડું
પહેરવું.

[૪૦] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું કેટલીક ઓરતો લુગડાં પહેરેલી દેખાય છે. પણ ખરું જોતાં તે નાજી છે. એવી ઓરતો જહેશતમાં જશે નહીં. અને તેની પુરાણો પણ સુધવા પ.મશે નહીં.

ઓરતોનું મરદો જેવો વેશ અને
શિકળ ખનાવવા વિષય.

[૪૧] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] જે ઓરત ઉપર લાનત ફરમાવી છે કે જે મરદો જેવો પહેરવાશ પહેરે ફાયદો આપણા મુલકમાં હસા જોડા, અચ્ચન, મરદોની રીત છે ઓરતે ને એવી ચીજનું પહેરવું હરામ છે.

શાન (બપકો-મોટાઇ) દેખાડવા
લુગડું પહેરવું.

[૪૨] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે શાઈ દુનિયામાં નામના (દેખાડવા) ખાતર લુગડું પહેરે ખુદા તત્કાલા તેને કયામતમાં ઝિલ્લત [હલકાઇ] નો પહેરવાશ પેદરાવીને પછી તેમાં દોઝખની આગ લગાડશે ફાયદો મતલબ કે જે આ નૈયતી લુગડું પહેરે કે મારી શાન (બપકો) ખુમ વધે બધાની નજર મારી ઉપર પડે ઓરતમાં એ રોગ (દેવ) બહુ હોય છે.

કોઇની ઉપર જુલમ કરવો,

[૪૩] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] પોતાની પાસે બેઠેલાઓને પૂછ્યું કે તમે જાણો છો કંગાલ કોણ હોય છે તેમણે અરજ કરી કે અમારામાં કંગાળ તે કહેવાય છે કે જેની પાસે સાલમતા હોય નહીં. આપે ફરમાવ્યું કે મારી કબજામાં બહુ કંગાળ તે છે કે કયામતને દડાડે નમાઝ રોજ અકાત બધું લઇને આવે પણ તે સાથે એવું પણ હોય કે કોઇને સુરં કહું હતું અને કોઇ પર તોફમત મુક્યું હતું. કોઇના માન ખાત્ર ગયો હતો, કોઇનું ખુન કર્યું હતું અને કોઇને માર્યું હતો તો એવી નેકીઓ કમક એકને તો કંઈક ખીજને મળી ગઈ હતી અને એટલું જતાં ને કોઇનું ખાજી નીકળ્યું અને નેકીયા રહી તો તે હકદ રોના ગુના એ માણસને માથે નાંખવામાં આવ્યો. અને તેને કોઇખમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો.

હયા અને મહેરબાની કરવી.

[૪૪] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ દુનિયાના લોકો ઉપર નફા કરે નહીં અલ્લાહ તઆલા તેના ઉપર રહેમ કરશે નહીં બીજાઓને સારી વાત બતાવવી અને નહારી વાત માટે મના કરવા વિષે.

(૪૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું તમારામાંથી જે માણસ શરેઅથી ઉલટી વાત જુને તો તેના હાથથી બંધ કરે અને જો એટલી પણ શક્તિ નહીં હોય તો જબાનથી અટકાવ કરે અને જો એટલી તાકાત ન હોય તો દિલથી શરૂં સમજે. અને એમ દિલથી શરૂં સમજવું હમાનની હેલ્લી હદ છે.

ફાયદો બીબીઓ પોતાના નોકર ચાકર અને બાળકોપર તમારો પૂરેપૂરો અખત્યાર છે. તેમને જોરાવરી નમાઝ પઢાવો. જો તેમની પાસે કંઈ કાગળની છબી કે ચીની કે માટીની પુનળી વગેરે વસ્તુ કે કપડાની ગુડી જુઓ, અથવા કાંઈ નકામી (ખરાબ) ક્રિયા જુઓ, તો તુરત ફાડી નાખો. તેમને એવી ચીજો માટે અથવા આતશખા જી માટે તથા પતંગ માટે કે દીવાળીની મીઠાઈનાં રમકડાં માટે પર્દા આપો નહીં.

મુસલમાનોની એબ છુપાવવી.

(૪૬) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ આપણા મુસલમાન ભાઈની એબ છુપાવશે તો અલ્લાહ તઆલા કયમતમાં તેની એબ છુપાવશે. અને જે શખ્સ મુસલમાનની એબ બહાર કરશે તો અલ્લાહ તઆલા તેની એબ ઉઘાડશે તે એટલે સુધી કે કદી તે ઘરમાં બેઠેલો હશે અને તેને ફજલત કરશે.

ડાઢની હલકાઈ કે નુકસાનીમાં રાજ થવું.

(૪૭) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે મુસલમાનભાઈની મુસીબત જોઈ ખુશી થાઓ નહીં કેમકે અલ્લાહ તઆલા તેની ઉપર તો રહમ કરશે પણ તમને તેમાં ફસાવી દેશે.

ડાઢને કંઈ ગુન્હા માટે મેળું મારવું.

(૪૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ પોતાના મુસલમાનભાઈને કંઈ ગુન્હા માટે શરમાવશે તો તે માણસ પોતે પણ જ્યાં સુધી તે ગુનાહ નહીં કરશે ત્યાં સુધી મરવાનો નથી ફાયદો એટલે જે ગુન્હાથી તેણે તોળાહ કરી લીધી હોય ફરી તે યાદ દેવડાવી તેને શરમાવો કરવું બહુ ખોટું છે જો તોળાખ ન કરી હોય તો નસીહત આપવા માટે કહેવું દુરસ્ત છે. પણ પોતે પોતાને પાક સમજીને અથવા તેને ફજલત કરવા માટે કહેવું ફરીએ ખોટું છે.

નાના નાના ગુન્હા કરવા વિષ.

(૪૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે આ આચરાહ નાના નાના ગુન્હાઓથી પણ બચતાં રહો. કેમકે ખુદા તઆલાના તરફથી તેના પણ પકડ કરનાર મોલુદ છે ફાયદો એટલે ફરિશતો તેને પણ લખે છે. પછી કયામતમાં હિસાબ થશે અને અજબતો ડર છે.

મા બાપને રાજ રાખવું.

(૫૦) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે અબ્બાહ તઆલાની ખુશી માબાપની ખુશીમાં છે. અને અબ્બાહ તઆલાની નારાજ માબાપની નારાજમાં છે.

સગાં સંબંધીઓથી અવિવેક કરવો.

(૫૧) રસુલુલ્લાહે (સ.અ.સ.) ફરમાવ્યું કે દરેક જુમઆની રાત્રે તમમ માણસોનાં અમલ અને ઇઆદત દરગાહે ઇત્રાહીમાં રજુ થાય છે. જે માણસ પોતાના સંબંધીઓ (ખેશીઓ)થી અવિવેક કરે છે, તેનાં કંઈ અમલ કમુલ થતાં નથી.

બાપ વગરના બાળકોનું પાળવું.

(૫૨) રસુલુલ્લાહે (સ.અ.સ.) ફરમાવ્યું કે હું અને જે માણસ યતીમ (ના-બાપ)નો ખરચ પોતાને માથે રાખે તો બહેશતમાં જશે એવા પાસે પાસે રહીશું અને શહાદતની તથા વચલી આંગળીઓ ઉઘાડી તે બચ્ચે થોડું અંતર (કેડું) રહેવા દીધું.

પાડોશીને ધૂળ આપવા વિશે.

(૫૩) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસે યતીમને માથે હાથ ફેરવે અને ફક્ત અલાહને માટે ફેરવે તો તેના હાથ જોડેલા વાળો ઉપર ફર્યા હશે તેટલીજ નકીયા તેને સુગંધી અને ને માણસ કે તેની પાસે રહેલા યતીમ છોકરો કે છોકરીપર ઉપકાર કરશે તો તે અને હું જન્મતમા એવી રીતે પાસે પાસે નહીં જવી રીતે શહાદતની આગળી અને વચલી આગળી છે.

પાડોશીને ધૂળ આપવા વિશે.

(૫૪) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસે પોતાના પાડોશીને તકલીફ આપી તેણે બંબો મને તકલીફ આપી અને જ્યાં મને ધૂળ આપી તેજ મુદ્દા તઆલાને ધૂળ આપી અને ને પાડોશીથી લડે તે જમણે મારી સાથે લડશે. મને ને મારી સાથે લડે તો જાણે અલાહ તઆલાથી લડે. ફાયદો મેનલય કે વગર કારણે લશ્કરી જલકી યાજનમાં તેની બાંડ તરોર કરવી કે તેને ફાંસી દેવું ખોટું છે.

મુલસમાનનું કામ કરી આપવું.

(૫૫) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસ આપણા મુસલમાન ભાઈના કામમાં લેણ છે. અલાહ તઆલા તેના કામમાં હોય છે.

શરમ અને બેશરમી

(૫૬) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે શરમ દયાનાંતી વાત છે અને દયાના પહેલતમાં પાડોશી છે. અને બેશરમી છુરી દેવની વાત છે અને છુરી દેવદોષમાં લઈ જાય છે. ફાયદો પાણી દીતના કામમાં કવી શરમ કરવા નહીં, જેમકે શાહી અને સફરના વખતમાં ઘણી ઓરતો નમાઝ પઢતી નથી, એવી શરમ બેશરમીથી નકારી છે.

ખુશા ખુદકી અને ખમક ખુદકી.

સારા સ્વભાવ અને ખોટા સ્વભાવ વિશે

(૫૭) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે મારો સ્વભાવ ગુન્હાઓને ઓટી રીતે પિગલાતી દે છે. અને નકારો સ્વભાવ ધણકલને ઓટી રીતે ખમક કરી દે છે કે જેમ સુરકો મધને ખમક કરી દે છે,

પાડોશીને ધૂળ આપવા વિશે.

(૫૮) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસે પોતાની પાસે રહેલા યતીમ છોકરો કે છોકરીપર ઉપકાર કરશે તો તે અને હું જન્મતમા એવી રીતે પાસે પાસે નહીં જવી રીતે શહાદતની આગળી અને વચલી આગળી છે.

પાડોશીને ધૂળ આપવા વિશે.

(૫૯) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસે પોતાના પાડોશીને તકલીફ આપી તેણે બંબો મને તકલીફ આપી અને જ્યાં મને ધૂળ આપી તેજ મુદ્દા તઆલાને ધૂળ આપી અને ને પાડોશીથી લડે તે જમણે મારી સાથે લડશે. મને ને મારી સાથે લડે તો જાણે અલાહ તઆલાથી લડે. ફાયદો મેનલય કે વગર કારણે લશ્કરી જલકી યાજનમાં તેની બાંડ તરોર કરવી કે તેને ફાંસી દેવું ખોટું છે.

પાડોશીને ધૂળ આપવા વિશે.

(૬૦) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે જ્યાં સુધી રળ લો નહીં શાહજા થરમાં ઝાંડીને બુચો નહીં અને ને એવું કયું તો એમ ખાન શા કે અદરજાયાદી ગયો. ફાયદો કેટલીક ઓરતોપર શામન (ભુરાહ) ઝાંડી સ્વાર થાય (માથે ચઢી એમ) છે કે પર કેમ્પાને ઝાંડી ઝાંડીને બુચો નહીં, પાંચું ને બેશરમી ને ખુલે. અજીબર ઝાંખવામાં અને ખારણઉધારી બેશર વાત્સા જવામાં કંઈ ફરક નથી આ મોટા ગુન્હાનું કામ છે.

કોઈની વાતોમાં કાન લગાડવા

અથવા વાતો કરનાર પાસે

જઈ ધુસવું

(૬૧) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે ને માણસ કોઈની વાતો સાંભળવા કાન મારે અને ને લોશી નાપસક કરે તો તે જાણમાં દલાડ તેના બંને કાનમાં હાથ દેવામાં આવશે.

ગુસ્સો કરવો.

(૬૨) એક માણસ રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ને અરજ કરી કે મને કંઈક એવો અમલ જતાલો કે ને મને જન્મતમાં જાણ નય, આજે ફરમાવ્યું કે ગુસ્સો કરવો નહીં. એટલે તારે માટે ખેદ થત છે.

બોલવું સુધી દેવું

(૬૪) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે મુસલમાનને પોતાના મુસલમાન બાપ કોડે તણ કિવમથી સધારે બોલવું નહીં કરવું હલાલ નથી. અને જો તણ દલાયી તમારે બોલવું હોડે અને એવીજ કાલતમાં મરી જાય તો તે દાલમાં કશો ફાયદો નથી.

કેઈને બે ઇમાન કરેલા કે

શ્રાપ આપવા વિષે.

(૬૫) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જો માણસ પોતાના મુસલમાન બાપને કહે કે "ઓ કાશિર" તો એવો સુન્દો છે એવો કે તેને દતલ કરે.

(૬૬) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું મુસલમાન પર લાનત કરવી એવી છે જાણે તેને કતલ કર્યા. (૬૭) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જ્યારે કોઈ માણસ કોઈ વસ્તુ ઉપર લાનત કરે છે તો પહેલાં તે લાનત આસમાન ઉપર ચડે છે, આસમાનના દરવાજા બંધ કરી લેવામાં આવે છે. પછી તે જમીન તરફ દિતરે છે તે પણુ બંધ કરી લેવામાં આવે છે. પછી તે ડાબા જમણી કરે છે. જ્યારે કોઈ કશું મેળવું નથી ત્યારે તેની પાસે જાય કે જોની ઉપર લાનત કરવામાં આવી છે. જો તે લાનતને લાયક હોય તો કીડ-નહીં તો લાનત મોકલનાર પર પાછી આવી પડે છે. કાયદો ફરમાવે આનંતાને ખુલું દેવું હોય છે કે અધાપર મુદાલી સગર કાલમાં ફિકકાર કર્યા કરે છે. કોઈને મિદમાન કહે છે. જો મોટો ચુન્દો છે. ગમે તો સાલુસકે જ્ઞાનવરે કે કાશિર ચીજ મહે કહે.

કોઈ મુસલમાનને બીવડાવી દેવું.

(૬૮) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જો કોઈ મુસલમાનને બીવડાવી દરખાવો હલાલ નથી. જો કોઈ પેલું જોઈ શરીરની ચિરખાં યાવતો હોય તો તે કામેથી મોકલે થઈ તેની સાંકે બાતથીત તણ કોઈ તો તે કામેથી દાખલ નથી શુ મો.

(૬૯) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જો માણસ કોઈ મુસલમાનની તરફ તોફાન કરી રીતે કોઈ કામેથી તે પરી જાય તો અલ્લાહ તઆલા તેને કયાંયેલી બીવડાવશે કાયદો અને જો કોઈ જુલમ કે કસર માટે તેમ કરવામાં આવે તો કાશિર જેટલું ફરસત છે.

મુસલમાનનું બહાનું (ઉઝર)

કબૂલ રાખવું.

(૭૦) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જો માણસ મુસલમાનના બાપ આગળ કંઈ ઉઝર કરે અને તે તેણે જીલરને કબૂલ નહીં કરે તો એવો માણસ મારી પાસે હોજર આવવા પામશે નહીં. કાયદો એટલે તમારી જો કાશિર કરે તો માફ કરી દેવું જોઈએ.

યુગલી (ચાડી) કરવી.

(૭૧) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે યુગલખોર (ચાડી ખાનાર) જન્મતમાં જરો નહીં.

ગિખત (નિંદા) કરવી.

(૭૨) રસુલુલ્લાહે (સંઅઅસં) ફરમાવ્યું કે જો માણસ દુનિયામાં મુસલમાનનાં બાપનું ગેશત [માંસ] ખાશે એટલે ગિખત કરશે તો અલ્લાહ તઆલા કયામતને દહાડે મુરદાર ગણત તેની પાસે લાવશે અને તેને કહેવામાં આવશે જોમ તે જીવતાને ખાધો હતો તેમ હવે મુવેલાને ખા. પછી તે જખસ તેને ખાશે અને નાક બર્વા ચઢાવતો જશે અને પે કારતો જશે. x

* અહીં કહેલું તે શખસ મુદ્દે છે જે પોતાની કસુર સમજ પર તરો કરી મારી ચાલતો હોય પણ જો કોઈ કંબખથી એમ કહેવું કે મેહરતીની જેમ સકર કરી પોતાનું કામ કાઢવા ઉઝર ખાલી કરે છે તો માણસના ઉઝર ખાલી નહીં કબૂલ રાખે મારી નહીં બખશે તે આ કામમાં નથી આ મો.

x મીબત તેને કહે છે કે કોઈની એવી વાત તેની પીઠ પાછળ કહેવું કહે છે જો તે સાંકળે તો તેને મુશ્કેલી એ કોઈસા નથી પણ કોઈ માણસ જણવું પશુબાની ખાતર પુકવાથી અલેવાલી ગુનાઈ કરે તો તે મીબત કરવામાં દાખલ નથી તેમજ એનો સુનોહ પણ નથી એવો બ. કહમાન

કોઈપર તોહમત મુકવું.

[૭૩] રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ કોઈ મુસલમાનપર એવું તોહમત મુકે કે જે તેમાં હેતુ નહીં અલ્લાહ તઆલા તેને દોષખીઆના લોહી અને પીપં એકલું થનારી જગ્યા રહેવા માટે આપશે તે એટલા સુધી કે પોતે જે કહેવું છે તે માટે તોખાહ કરે અને તે મુકી દે.

ઓછું બોલવું.

(૭૪) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ યુપ રહેછે તે બધી આફતોથી બચે છે.

(૭૫) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહના ઝિકર સિવાય બીજી વાતો વધારે કર્યા કરો નહીં; કેમકે અલ્લાહ તઆલાના ઝિકર સિવાયની બહુ વાતો દિલને સખત કરી નાંખે છે. અને લોકોમાંથી તે માણસ અલ્લાહ તઆલાથી વધારે દુર છે જેનું દિલ સખત છે.

પોતે પોતાને સૌથી ઓછા સમજવા વિષ.

(૭૬) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ અલ્લાહને વારંવાર તરાબ્નેઅ (નર્મતાઈ) કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેનો મરતબો વધારી દે છે. અને જે માણસ અબિમાન કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેની ગરદન લાંગે છે ફાયદો એટલે હથકો પાડે છે.

પોતે પોતાને બીજાઓથી મોટા સમજવું.

(૭૭) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે એવો માણસ જનનમાં જશે નહીં કે જેના દિલમાં રાઇના દાણા બરાબર પશુ અબિમાન હશે.

સાચ અને જુઠું બોલવા વિષે.

(૭૮) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે નામે મેશા લાયુ બેશા કરો; કેમકે

સાચ બોલવું મેકીનો રસ્તો બતાવે છે. અને સાચ તથા તેકી બંને જન્મમાં લાઇ બચ છે. અને જુઠું બોલવાથી હરતા રહે; કેમકે જુઠું બોલવું બદી (શુરાઇ)નો રસ્તો દેખાડે છે અને જુઠું તથા બદી દોઝખમાં લાઇ બચ છે.

દરેકને મોઢે તેના જેવી વાત કરવી.

(૭૯) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસના બે મોં હશે કયામતને દહાડે તેને બે જીલ આગની થશે ફાયદો બે મોંની મતલબ આ છે કે એકને મોઢે તેના જેવી અને બીજાને મોઢે બીજાના જેવી વાત કહેવી.

અલ્લાહ સિવાય બીજાની કસમ સમ ખાવી.

[૮૦] રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસે અલ્લાહ સિવાય બીજા કોઈની કસમ ખાવી તેણે કુદર કયું. અથવા ફરમાવ્યું કે તેણે શિક્ક કયું. ફાયદો જેમ કે કેટલાંક માણસોની ટેવ હોય છે કે એવા કસમ ખાય છે જેમ કે “ તારી જન (પ્રાણ) ના સમ ” “ દીદાં (આખો) ના સમ ” આરા બચ્યાના સમ એ બધું મના છે. અને એક હદીસમાં છે કે જે કે કદી એવા કસમ મોઢેથી નીકળી જાય તો તુરત કસેમો પડી લે.

એવા કસમ ખાવા કે હું જે જુઠું બોલું તો ઇમાન નસીબ ન થાય.

(૮૧) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ એમ કસમ ખાય કે “ મને ઇમાન નસીબ ન થાય ” તો જે તે જુઠો હશે ત્યારે તો જોવી રીતે તેણે કહ્યું તેવીજ રીતે થઇ જશે પણ જે સાચો હશે તોએ ઇમાન પૂરો રહેશે નહીં. ફાયદો તેમજ એમ કહેવું કે “કસેમો નસીબ ન થાય” અથવા “દોઝખ નસીબ થાય” એ બધી કસમો મના છે એ ટેવ મૂડી દેવી.

રસ્તામાંથી એવી ચીજનું ખસેડી

મુકબું જેના પડી રહ્યાથી

ચાલનારને ઇજા પહોંચે

(૮૨) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે એક માણસે રસ્તે જતા કાંટાવાળા કાળી પડેલી જોઈ તેણે તે કાળીને રસ્તામાંથી ખાણીએ મૂકી દીધી. અચ્છાહ તઆવાએ એ અમીસની ભારે કદર કરી અને તેને અખાલી દીધો. ફાયદો એથી જાણ્ય છે કે એવી વસ્તુ રસ્તામાં નાખવી બહુ ખોટી વાત છે. કેટલીક બદ તમીઝ ઓરોની ટેવ હોય છે કે આંગણમાં પીટી (ચોરી) મિઠાવી બેઠી હોય છે. પછી પોતે તો છડી જાય છે અને પીટી ત્યાંજ પડતી મૂકી દે છે. તેથી કેટલીક વાર ચાલનાર તેમાં અપમાન પડી જાય છે. અને મોં કે હાથ ભાગે છે. એવીજ રીતે રસ્તામાં કાંઈ વાસણુ, ખાટણો કે લાકડું કે સિગ (મસાલો પીસવાનો પથ્થર) પડ્યાં મુક્યાં સર્વ ખોટું છે.

વાયદો અને અમાનત પુરાં કરવાં.

(૮૩) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જેનામાં અમાનત (દયાનતદારી) નથી તેમાં હમાન નથી અને જેણે કરારનો ખ્યાલ કીધો નથી તેમાં દીન નથી.

કોઈ પડીન કે ફાસ ચાલનાર કે

હાથ જેનાર પરો જવું.

(૮૪) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે માણસ જેમ (જુપી વાત)ની વાતો બતાવનારની પાસે જાય અને કંઈ પૂછે અને તેને સાચ માને * તેની સાક્ષીશ દિવસની નમાઝ અણુલ થશે નહીં ફાયદો એવીજ રીતે જો કોઈ પર જીન લૂના શક આવે છે તો કેટલીક

* પણ જો મસકરીની રૂએ આવતા તેને છોડે ખાટણ પૂછે તે આ કાયદામાં નથી ગ્રાં મોં

ઓરો તે જીનથી પૂછે છે કે મારા મિયાને નોકરી ક્યારે મળશે મારો ઓફર ક્યારે આવશે. એ સર્વ મુહાની વાતો છે

કુતર પાળવું કે તસીર (છમી) રાખવી.

(૮૫) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે ઘરમાં કુતર કે તસીર હોય છે, તેમાં ફરિશતા આવતા નથી. બચ્ચાંઓના રમકડાં જે છમીવાળાં હોય તે પણ મના છે.

લાયારી વગર ઊંધા પડી ઊંધવું.

(૮૬) એક શખ્સ ઊંધો સતો હતો તેની પાસેથી રસુલુલાહે (સં અં સં) મળ્યાં આવે પોતાના પગ વડે તેને પછારો કરી ફરમાવ્યું કે એવી રીતે ઊંધવાને ખુદા તઆલ્લા પસંદ કરતો નથી.

કંઈક તડકો અને છાંયડો પણ હોય

એવી જગાએ ઊંધવા કે બેસવા

વિષે.

[૮૭] રસુલુલાહે (સં અં સં) એવી રીતે બેસવા મના ફરમાવ્યું છે કે કંઈક છાંય અને કંઈક તડકો હોય.

અપશુકન અને ટોટકા.

(૮૮) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અપશુકન શિર્ક છે. (૮૯) અને રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે ટોટકો પણ શિર્ક છે

દુનિયાનો લોભ નહીં કરવા વિષે.

(૯૦) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે દુનિયાનો લોભ નહીં કરવાથી દિલ્લે પણ ચેન રહે છે. અને બદનને પણ આરામ મળે છે.

(૯૧) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે ઘણીએક બકરીઓમાં બે ખુની વડે ઊઠી મુઠાં વામાં આવે કે જે ખૂબ ચીરી ફાટી પાકે પણ

જેસ્તીએ એક વખતની (પ્રકાશની) નથી
જેસ્તીએ એ માણસની કીર્તિને મેસાના થોભે
અને માણસ એ માણસની કીર્તિને માણસ માય છે
માણસે જાણ માણસને અને માણસ દુ-
હાડાને માટે પ્રહારપ્રસ્તાના વિચાર

ન કરે અને નેક કામને
માટે વખતને ગમીમત
સમજવા વિષે.

(દિ.૨) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) ફરમાવ્યું
કે તેઓને બહુ પાક કરાવે રહો જે બધા
જાણતો (મગ) ને કાપી નાખશે એટલે મોતને
(દિ.૩) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) ફરમા-
વ્યું જ્યારે સવારનો વખત તમારી ઉપર આવે
તો સાંજનો મરદ કંઈ વિચાર કરે નહીં અને
જ્યારે રાતનો વખત તમારી ઉપર આવે
તો સાંજનો મરદ વિચાર કરે નહીં અને
બીમારો આત્મા પહેલાં આપણી તનદુસ્તીથી
કંઈ ફાયદો ઉઠાવે અને મરતો પહેલાં આપ-
ણી છંદગીયા કંઈ ફળ ઉઠાવે ફાયદો મત-
લેવો કે તનદુસ્તી અને છંદગીને ગનામત
જામને અને તેક કામમાં તેને વાપરે નહીં તો
બીમારો અને મોતમાં ફરો કંઈ મઠ સકશે નહીં

ખત્તા અને મુસીમતમાં સમર
કરવા.

(દિ.૪) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) ફરમા-
વ્યું કે મુસલમાનને જે દુખ મુસીમત બીમારી
દિવાળારા થાય છે એટલે મુઘી કે કંઈ ફિકરમાં
સેવી ને રસમથી ધ્યાય છે એ બધામાં અલ્લાહ
તઆલા તેના ઝુલ્ફા માફ કરે છે

બીમારની ખબર લેવી.

(દિ.૫) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) ફરમા-
વ્યું કે એક મુસલમાન બીજા મુસલમાનની
ખબર પુરસી (મીઠાને જેવા જુડું) સવારના
ખખતે કરે તો સાંજ સુધી સિતેર હજાર ફરિ-

શ્વત તેને મારે દુઆ કરે છે અને નો સાંજ
કરે તો સવાર સુધી સિતેર હજાર ફરિશ્તો
દુઆ કરે છે

મુરદાને નહુલડાવવું અને ફરન

આપણું તથા ધરવાળાને તસ-
લી (ધીરજ) આપવા વિષે
(દિ.૬) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) ફરમા-
વ્યું કે જે માણસ મુરદાને મુસલમાન
(નહુલડાવે) તો મુરદાઓથી એવી ખબર મળ્યા
જાય છે કે જાહેરો મોને જેકે હમણે જેકા થયે
હાવા અને જેકાઈ મુરદાને પ્રહાર પહેરાવે
અલ્લાહ તઆલા તેને જાહેરો મોડો (ભૂલેગીની
જેડ પોશાક) પહેરાવશે અને જેકાઈ ગમજલેક
(નહુલે દિવાળી) ને તસલીલે + (ધીરજ)
આપે અલ્લાહ તઆલા તેને પરહેજગીસિમ
પોશાક પહેરાવશે અને તેની રહ (અત્મા) પર
રહમત મોકલશે અને જે માણસ દુખિયા
સાકાને (દુઃખીને) ધીરજ આપે અલ્લાહ પ્રત્યાલા
તેને જન્મતના મોશકરમાંથી સોમનામે મોશકરો
પહેરાવશે કે જેની કીમતની બરાબરી આખી
દુનિયાની દોલત પૂણ કરે શકે નહીં

બુધો પાડી અને વિદાય કરીને
રડવા વિષે

(દિ.૭) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.૦) પ્રિલાય
કરીને રડનારી એરતોપર અને જે સાંજના વખતે
શમેસ થાય તે ઉપર લાનતુ ફરમાવી છે
ફાયદો બીમારો બુદાને વાસ્તે એને મૈદા દો

+ તસલી અને દિવાલ (તાલવલ)ની મુલત
તણ દિવસ છે તે પછી મરદ છે પણ ફરને
માણસ ખબર પડેથી દિવાલ પુત્ર મોકલે છે અને
તો કરી અડચણ નથી પણ પ્રમજાણા પ્રમજાણા
ગમજલેકને નવી શાસનીવાળાઓની જેમ ૧૫-૨૦
દિવસે જલસો કરી દિવાલો આપવા જાય છે અથવા
દિવાલો પર લખે છે તે હૈરન છે કે કાલે જેકાઈ
કે ફરિની મોશાબહત થાય છે તથા પરહેજગીસિમ
આણસોને નવસરથી ગમખાં પ્રમજાણા છે અને પોતાની
જહાલવ પ્રયત્ન કરે છે એવો સોમનામે

ચેતીસ (આપ વખરની બહેન)

નોખા ખાસ ખાવા વિશે.

(દિ. રસુલુલાહે (સં. અ. સ. ૧૭૭૫) પ્ર.

પુ. કે દિવાલમાં ફટકાક મોજીસ કબરમાંથી

એવી રીતે કાઢે કે તેમની મોઢામાંથી બોમના

બાંધે બંધા નીકળતા હશે. કાઢે આપને

પુછું આ રસુલુલાહે (સં. અ. સ. ૧૭૭૫) સં. તે કાણ

હશે આપે કરમોંડુ તેમને ખબર નથી ?

અલ્યાહ બસાલાએ કર્યાનમાં કરમાવ્યું છે

કે જે લોકો મુતીમના માલ નાહક આપ છે

તે લોકો પોતાના પેટમાં અંગાર ભરી રહ્યા

છે. તેમને નાહકની મતલબ જો છે કે તે

આપ ખાવાનો કે તેમાંથી લેવાનો. શરૂઆત મુ

જબ તેઓને કંઈ કંઈ પહોંચતે નથી. પીમીયા

હતી રહે. હિંદુસ્તાનમાં એવો ખોટો રિવાજ છે

કે જ્યાં કાંઈ ખાવિદ નહાનાં નહાનાં અચ્ચી મુજા

મરી ગયાં બધા માલપર ખેવાઓ (વિધવાઓ)

કમળે કરી દે છે. પછી તેમાંથીજ મેહમાનો

(પ્રેમીઓ) ખરચ મસહોલું તેલ મુસહીઓનું

ખાવાનું બધુંજ કરે છે. જોકે તેમાં તે ચેતી

એનો હક છે અને બધું ખરચ બાગમાં સ

મળે છે. એ સજ રીતે હમેશના ખરચમાં પંચ

થાય છે. અને કરી તે અચ્ચાંતી શાદી વગેરેમ

નથી રીતે પોતાની મરજીમાં આવે છે તેમ

ખરચે છે. મરેઅથી જાણે કંઈ મતલબજ

નથી. એવી રીતે બાગીયા મળને ખરચવે

મોટા મુન્દા છે. તેમનાં ભાગ જુદાં મુજા હો

જેવી રીતે એ ખરચડું મોટા જુન્ડા છે

તેમજ રીતે તે ખરચનારી કઈ કાર ન મળવીર કરે

અને તેમાંથી ખાસ તેમજ ખરચ ન મળે

જરૂરનું હોય તે કરી અને મેહમાનવારી

જેરખેરત કરી હોય તો પોતાના ખાસ બા

ગમાંથી દરે તે ખાસ નો મરેઅથી હલક ન

હોય તે નહીં તો પોતાના માલમાંથી પણ

તેમ કરડું દુરસ્ત નથી ખુબ યાદ રાખો નહીં

તો મરવાની સાથેજ આખો હમી જશે

કયામતના દિવસનો હિસાબ

કિતામ

(૮૬) રસુલુલાહે (સં. અ. સ. ૧૭૭૫) પ્ર.

માન્ય કે કયામતને વિષે કાંઈ માલુમ પો

તાની જગ્યાએથી હકવા પામશે તરી નથી

સુધી કે તેને સાર નીમીત્ત પુછવામાં આવશે

નહીં. એક તો એક હેમર કંઈ સીનમાં પરી

કરી પ્રજીજ એકેબી મસામલા નજાયાતે હિમ

શો અમલ કરો. પ્રજીજ સાથે કયામતે કેમચે

અને કયા ખરચો. એથી પોતાની જાતને

ખદનનો કપી ખાજતમાં ખૂટાડી. સબખા કે

ખાધા કામો શરૂક સુજખ કયા હલક કે અરક

મુજખ (મનની મરજી સુજખ.)

(૧૦૦) અને રસુલુલાહે (સં. અ. સ. ૧૭૭૫) પ્ર.

માન્ય કે કયામતમાં બધા હક અલ કરવા પછી

એટલે સુધી કે શી મહાંત્રાજી બકરીથી લખા સી મલ

અંત્રાજી બકરીને ખાતર બદલે લેવામાં આવશે

દાચદા જે તેણે નાહક સી મલ. આ હશે તો

તેનાથી બદલો વાળવામાં આવશે.

ખદરત દોઝખનું ચાહ રાખવું.

(૧૦૧) રસુલુલાહે (સં. અ. સ. ૧૭૭૫) પ્ર.

ખામા કરમોંડુ કે જે બીજો બધું મોટી છે

તમે હુક્મી નહીં એટલે ન નવ અને દોઝખ

જીને તમોને તે માલુમ પડી નય તો જંગલોમાં નાથી જઈ પોતાના માથાઓમાં ઘુળ (ખડ) નાખતા કરો. ફરવદો બીબાચો આ ૧૦૧ હ-દીસો છે અને ફરવદો જગ્યાએ બીજી પણ હ-દીસો આ કિતાબમાં આવેલી છે. હમારા હજ-રત પેગમ્બરે (સં.અ.૦.સ.૦) ફરમાવ્યું છે કે જે માથા આલીસ હદીસો યદ કરી મારી ઉમ્મતને પહોંચાડે તો તે કયામતને ફરવદો આલિમો સાથે લોકો તો હિમત કરી આ હદીસો બીજીઓને પણ સંભળાવતી રહે. હદીસાઅસ્લાહ તઆલા તમે પણ કયામતમાં આલિમોની સાથે (એદરજમાં) ઉકળો. ફરવદી બધી નઅમન ફેલી મહેલાઈથી મળે છે.

કયામતની થોડીક હકીકત અને તેની નિશાનાઓનું વર્ણન

કયામતની નાની નિશાનીઓ રસુલુસ્લાહ (સં.અ.૦.સ.૦)ની ફરમાવેલી હદીસમાં આ આવેલી છે. લોકો ખુદાઈ માફને પોતાની મિલકત સમ-જવા લાગશે. જકાતને દંડની પેઠે ભારે સમજશે. અમાનતને પોતાનો માલ સમજે. મરદ બીબીની લાગેદારી કરે અને માતા હુકમને માને નહીં. સાધને પરાયે સમજે અને દોસ્તને પોતાનો ભાવજો. દીનના ઇદમ દુનિયા કમાવવા માટે હાસિલ કરે. સરહરી અને હુકમત એવાને મળે જે બધામાં નકામો હોય એટલે બદ્દનત લેખી અને અવિવેકી હોય, અને તે જે કામને લાયક ન હોય તે તેને સાંપવામાં આવે. લોકો બુલ્લમી-

* વકફને માલ પણ એકાઈ માલ છે એનાથી ક્ષત્રી રીતે જયતું એઈએ. ધણા લોકો અને ખાસ ફરવદ સજજદા વગેરે ગઈ નશીતો એને પોતાનો સ્વાલ સમજે છે, અને તેને પોતાની મોજ મજમાં લકાવે છે. રી બાબત માટે વકફ થયું છે ૫૧ ખર કુફર હોયે તેનું તેઓને જરાએ જ્ઞાન નથી ઈલમ ની વચક માટે લોકો અદો ફાળે કરવાની કારીશ કરે છે પણ સદેર કુવવ અને નવસારીના ગાદા નશીતો. મોતવસ્લીકો પોતાના કબજના વકફથી અમરે તે મલુ કામ થઈ શકે છે ૩૦ મો

એની ઈજ્જત કરે મોટાઈ અપે અને ખાતર કરે એવા ડરથી કે એ અમને ઇજા પહોંચાડે નહીં. શરાય (દાર) ખુલ્લે ચાક પીવામાં આવવા લાગે. નાચનારી અને માનારી એરતોનો રિવાજ થઈ જાય. અને દોલક સારંગી તખ્ત્રા અને એવી ચીજો ધણે ભાગે થઈ જાય. પાછલા લોકો ઉમ્મતના પહેલાંના યુગરોમાં લલું લુડું કહેવા લાગે. રસુલુસ્લાહ (સં. અ. ૦ સ. ૦) ફરમાવે છે કે એવા એવા અજબોની વાડ જોતા રહે કે લાલ આંધી (વટોળીયું) આવે અને ફરલાક લોકો જમીનમાં ધરી નય અને આકશમાંથી પત્યરાંનો વરસાદ વરસે અને સુરતો (મેઠાંનું રૂપ ઘાટ) બદલઈ જાય. એટલે માણસ સુચર (બુંડ) ફતરા જેવા સિકકમાં થઈ જાય. અને ધણી એક આકનો અવરનવર જાડી જાડી આવવા લાગે જેમ ધણાં દાણાં એક દોરામાં પરાવી રાખ્યા હોય અને તે દોરો ટુટી જાય અને તેથી બધા દાણાં તળે ઉપરથી ઝટઝટ ખરી પડવા એ નિશાનીયો પણ આવી છે કે દીનનો ઇલમ એછો થઈ જવા માટે. અને જૂઠું ખોલવાને હુનર સમજવા લાગે. અમાનતનો ખ્યાલ લોકોના દિલેમાંથી જતો રહે. શરમ હયા જતાં રહે. અને બધી બાબુઓ કાફિરાનું જોર થઈ જાય અને જૂઠા જૂઠા તરીકા નીકળવા લાગે. જ્યારે એ બધી નિશાનીયો થઈ રહે તો બધે (ખિસ્તિઓ)ની રાજ સત્તા થઈ જાય. અને તેજ જમાનામાં શમ (સીરયા) ના મુલકમાં એક અબુ સુફ્યાનની એલાદમાંથી એવો પેદા થાય જે ધણાં મૈયદોનાં ખૂન કરે. અને શામ તથા મિસરમાં તેની હુકમત આવવા માટે. તેજ વખતમાં રમના મુસલમાન બાદશાહની નસા-રાની એક જમાત સાથે લડાઈ થાય અને નસારાના એક ટોળાની જોડે સલાહ થઈ જાય દુશ્મનોની ટોળી કાન્સલ્ટીનોપલ ઉપર ચડાઈ કરી તે રાજધાનીનું શહેર જીતી પોતાનો અમલ શરૂ કરે. અને રમનો બાદશાહ પોતાનો

મુકે છેડી શામના મુલકમાં જતો રહે. અને નસારાની જે ટોળા જેડે સલાહ અને મેલ થયો હોતો તે ટોળાને પોતાની સાથે મેળવી તે દુશ્મન ટોળા સાથે ભારે દુઝડ - થઈ મુસલમાનોની છત થશે. અને એક દિવસે એકઝો-ક જે નસારાઓ મળેલા છે તેમાંના એક માણસ એક મુસલમાનની સામે કહેશે કે અમરા સલીખ (ફોસ) ની બરકતથી ફતેહ થઈ અને મુસલમાન તેના જવાબમાં કહેશે-નાહી-અમારા ઇસલામની બરકતથી ફતેહ થઈ. એમાં વાત વધી જશે એટલે સુધી કે હવે બંને પાત્ર પોતાની કેમના માણસોને બેઠવી બેઠવી કરશે અને નસારા તથા મુસલમાનોનાં હારે હારી બનાવે અને તેમાં દરવામીઓનો બાદશાહ શરીફ થઈ જશે અને આ નસારાઓ-દુશ્મન નસારાની જમાત જેડે સલાહ કરી લેશે અને બાકી રહેલા મુસલમાનો મદીને શરીફ બતા રહેશે. અને ખેંચરતી પાસે સુધી નસારાઓના અમલ થઈ જશે. તે વખતે મુસલમાનોને ફિકર પડશે કે મેહદી અલેધિસ્ત મની તજનીત કરવી જોઈશે કે જેથી કરી આ મુસીબતો-માંથી છુટકા થાય. તે વખતે હજરત મેહદી (અ. સ.) મદીના મુનવ્વરામાં હશે અને એવા ડરથી કે કંઈ હકુમતને લીધે મને વળગશે માટે મદીના મુનવ્વરાથી મક્કા મે-અઝઝમાહમાં ચાલ્યા જશે. અને એ જમાનાના વલી અને જે અપદાલનો દરજ્જો રાખતા હશે તે બધા હજરત ઇમામ મેહદીની તજનીજમાં હશે. અને કેટલાક લોક જૂઠા દાવા કરશે કે અમે ઇમામ મેહદી છીએ. મતલબ કે હજરત ઇમામ-આનએ કઅયાહનો તવાફ કરતા હશે, અને હજરે અસવદ અને મુકામે ઇમા-લીમની વચમાં હશે, કે કેટલાક નેક લોકો તેમને ઓળખી જશે અને જોસાવરી તેમને ઘેરી કરીને તેમને હાકિમ બતાવવાની બેચત કરશે અને તેજ બેચત વખતે એક આકાશ-

વાણી થશે કે જોઓ ત્યાં હાજર હશે તેઓ સાંભળશે તે વાણી (ગેમી અવાજ) આ કે અલાહ તઅલાનો ખલીફા એટલે હાકિમ બતાવેલા ઇમામ મેહદી આ છે. અને હજરત ઇમામના બહેર થવાથી મેદી નિશાનીયો કયામતની શરૂ થાય છે. અને તે કે જવાબે આપની બેચતની વાત શરૂ થશે તો જે ફતે મુસલમાનોની મદીના મુનવ્વરામાં હશે તે મક્કા મેઅઝઝમાહમાં આવશે રહેશે. હાથ ધરક અને ચમનના અવકાશ અને અપદાલ બધા આપની સેવામાં આવી હાજર થશે. બીજા પાત્ર અરબની ધરથી ફતે એકદી થઈ જશે. જવાબે એ ખા-જા હુસાઈનેમાં મલકુર થશે ત્યારે એક માણસ બુરખાનથી હજરત ઇમામ (અ. સ.) ની મદદ માટે એક મોટી ફોજ લઈ નીકળશે જેના દબાકરની આગળ ચાલનાર સરદારનું નામ માનુ હો. રસ્તે આવતાં ઘણાં એક બદલીને (ખાલિફા) ની મક્કા કરતો આવશે અને જે સળંગ વાણી ઉપર આવ્યું છે તે બધું સુફયાની એકાદમાં હશે, જે સંજોગે દુશ્મન હશે. તે કે હજરત ઇમામ (અ. સ.) પાત્ર લેઈ હમે મટે તે માણસ હજરત ઇમામ સામે લડના મટે એક ફોજ મોકલશે જવાબે જે જ મક્કા શરીફના જંગલમાં પહોંચશે, અને એક પડકારી તપેટીમાં ઉતરશે ત્યાં બીજી ફોજ જમીમાં દટાઈ જશે. ફક્ત બે મા, ભુજાળ બચવા પાડશે, જેમાંનો એક તો હજરત ઇમામ (અ. સ.) ને ખજર આપવા આવશે અને બીજો તે સુફયાનીને ખજર આપવા જશે અને નસારાઓ બધી તરફથી ફોજ એકઠી કરશે, અને મુસલમાનો જેડે હાલની નેચારી કરશે, તે લશ્કરમાં તે ફિતો એટલી ઝડપ હશે એટલે ફત નવ લાખ સાડ હજાર માણસ હશે, હજરત ઇમામ મક્કેથી મદીને ફોજ લઈ જશે, ત્યાં રસુલુલાહ (સ. અ. મ.) ના મઝાર શરીફની જવાબત કરી શામના મુલકમાં રવાના થશે. અને દમીશક સુધી

પહોંચશે, એટલે બીજી તરફથી નસારાઓની ફાજ મુકાબલામાં આવી પહોંચશે, હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) ની ફાજના ત્રણ ભાગ પડી જશે, એક ભાગ નાશી જશે અને એક ભાગ શહીદ થઈ જશે અને એક ભાગ રહેશે તેમની ફતેહ થશે, એ શહાદત અને ફતેહનો કિસ્સો એ થશે કે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) નસારાઓ સાથે લડવાને લશકર તૈયાર કરશે. અને ઘણીએક મુસલમાન લડવાને અંદર અંદર કસમ ખાશે કે ફતેહ કયા મીવાય હદીશું નહીં. છેવટે બધા માણસો શહીદ થઈ જશે. ફક્ત થોડાજ માણસો બચવા પામશે જેમને લઈ હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) પેતાના લશકરમાં પાછા આવતા રહેશે બીજા દિવસે પણ આગલા દિવસ મુજબજ થશે. એટલે કસમ ખાઈને જસે અને થોડા બચીને આવસે ત્રીજા દિવસે પણ એમજ થશે. છેવટે ચાથે દિવસે થોડા માણસો મુકાબલો કરશે. અદલાદ તઆલા ફતેહ આપશે. પછી કાફિરોના મગજમાં લકુમતની ની રહેશે નહીં હવે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) મુકકતો બદોઅસ્ત કરવા સર કરશે અને બધી તરફ ફાજ રવાના કરશે અને પોતે એ બધા કામેથી પરવારી ક્રાન્ડન્ટીનો પલ ફતેહ કરવા જશે ત્યારે રમના દરિયા કિનારે ઉપર પહોંચશે ત્યારે બનુ દસ્લાકતા ૭૦ હજાર માણસોને બોટમાં બેસાડી તે શહેરને છતવની તબવીજ કરશે. જ્યારે એ લોકો શહેરનાં કાંટ આગળ પહોંચશે અદલાહો અકબર અદલાહો અકબર બેરથી પુકારશે એ નામની બગતથી શહેર પનાહ (કાંટ) ની બાંમની દિવસ લાંગી પડી જશે. અને મુસલમાનો લુમસો ફગી ગાંધરમાં દાખલ થશે. અને કાફિરોને કતલ કરશે. અને સારી પેઠે કાપદા અને ઇન્સાફથી મુકકતો બદોઅસ્ત કરશે. હજરત ઇમામ [૨૦ અ.] થી એ અત થઈ હતી ત્યારથી તે આજ શુબી ૭ કે સાબ વર્ષની મુદત થશે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) અહીંયાં બદોઅસ્તમાં લાગેલા હશે કે એવ.માં

એક બુડી ખમર ઉકશે કે અહીં શુ બધા છે ત્યાં શામમાં દબગલ આવી ગયો અને તમારો ખાનદાનમાં ઝબડા ફિસાદ ચલાવી રહ્યો છે, એ ઉપરથી હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) શામ તરફ સફર કરશે અને ખરૂં ખેતુ જાણવા માટે પાંચ કે નવ સવારોને આગલ મોકલશે, તેમાંથી એક જણ આવી ખમર આપશે કે એ ખમર તદન ખોટી છે, હજુ દબગલ નીકળ્યો નથી જેથી હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) ને નિરાંત થઈ જશે અને પછી સફર જલદી કરશે નહીં નિરાંતે અંદરના મુલકોનો બદોઅસ્ત બેતાં બેતાં શામમાં પહોંચશે, અહીંયાં થોડાજ દિવસ થશે એટલામાં દબગલ પણ નીકળી પડશે, અને દબગલ ચલુદીઓની બતમાનો લશ્કો, પહેલાં તે શામ અને ઈરાકની અંદરથી નીકળશે અને નબુવ્વતનો દાવા કરશે, પછી ઈરાકનામાં પડેાચશે, ત્યાંના ૭૦ હજાર ચલુદીઓ તેના સાથે થશે, અને બુદાઈન દાવા શરૂ કરશે, એવી રીતે ઘણાં મુલકોમાં થઈ ચમનની હદ આગળ આવી પહોંચશે અને દરેક જગાએથી ઘણાં એક બદોઅસ્ત કાફિરો સાથે થશે, એટલે સુધી કે મકકા મોજબબહની પાસે આવી થાબશે પણ ફરિશ્તાઓની સંભાળને લીધે શહેરની અંદર જવા પામશે નહીં, પછી ત્યાંથી મદીનાને ઈરાકો કરશે પણ ત્યાંએ ફરિશ્તાઓને પહેરો હોવાને લીધે અંદર જવા પામશે નહીં, પણ મદીનામાં ત્રણ વાર ધરતીકંપ થશે અને જેટલા દીનમાં આબસ અને કમબેર હશે તે બધા ધરતીકંપથી શહેર બહાર નીકળી જશે અને દબગલની જાળનાં ફસાઈ જશે, તે વખતે મદીનામાં કાંઈ બુદુરગ હશે, તે દબગલથી ખુબ શાદવીવાદ ચલાવશે દબગલ ગુસ્સે થઈ તેમને કતલ કરી નાંખશે અને પછી જીવતા કરી પાછો પુછશે કે કેમ હવે મારું પુછ હોવું માનો છો કે નહીં ? તેઓ ફરમાવશે કે હવે ઉત્તરી પાકી ખાત્રી થઈ ગઈ કે તું દબગલજ છે, પછી તે તેમને મારવા છોડશે.

તેમની ઉપર કોઈ ચીજ અસર કરશે નહીં ત્યાંથી દળગલ સામના મુશ્કેલી રવાના થશે. અર્થાત્ દેશરતી આગળ પહેલથી કે જ્યાં હજરત હમામ (૨૦ અં) પહેલાંથી આવી પહેલ્યા હશે અને સ્વચ્છ તૈયારીના કામમાં હશે કે એટલામાં અસરનો વખત થશે અને મોઅજઝન આગળ પહેલે અને લોકો નમાઝની તૈયારીમાં હશે કે અમાનક હજરત હમામ (અંસં) જે ફરિરતા-ઓના આધા ઉપર હાથ મૂકી આસમાન ઉપર-થી નીચે ઉતરતા જેવામાં આવશે, અને જામે-અ મસજીદના મંદિર (પુવ) તરફના મિનારા ઉપર આવવાને થાકશે અને ત્યાંથી નીસરણી મુ-કી નીચે તરફ લાવશે, હજરત હમામ (૨૦ અં) જુદું મસજીદ સાધન તેમને સોંપવા કર-શે પણ તેઓ ફરિરતો કે લડકોગે અંદોઅરત આપજ રાખે, હું ખાસ કરી દળગલને કતલ કરવા આગ્યો છું, મતલબ કે જ્યારે રાત વી-તીને સવાર થશે તો હજરત હમામ (૨૦ અં) લશકરને જોઈતી તૈયાર થશે અને હજરત હમામ (અંસં) એક ઘેડો અને ભાલો મંગાવી રવાર થઈ તૈયાર થશે અને દળગલની તરફ આગળ વધવા માંડશે, અને મુસલમાન લોકો દળગલના કશકર ઉપર ચઢાઈ કરશે અને બહુ બારે લડાઈ થશે તે વખતે હજરત હમામ (અંસં) ના શ્વાસમાં એવી અસર થશે કે જ્યાં સુધી નજર પહેલે છે ત્યાં સુધી શ્વાસ પણ પહેલ્ય-સે અને જે કાફિરને શ્વસની હવા લગાડશે તે ગુરત હલક (નાસ) થઈ જશે, દળગલ હજરત હમામ (અંસં) ને જેઠ નાસવા માંડશે, હજ-રત હમામ (અંસં) તેની પૂઠ પકડશે એટલે સુધી કે ખાખે લુદ નાગની એક જગા છે ત્યાં પહેલ્યતા ભાલા વડે તેનું કામ તમામ કરી નાંખશે એટલે કતલ કરી નાંખશે, અને મુસલ-માનો દળગલના લશકરને કતલ કરવાં માંડશે, પછી હજરત હમામ (અંસં) શહેરે શહેર ફરી ને કે જેને જેને દળગલેસતાવ્યા હતા તે બધાને

ધીરજ આપશે અને ખુદા તઆલાના ફરવો કરમથી કોઈ કાફર રહેશે નહીં, પછી હજરત હમામ (૨૦અં) નું મરણ થશે અને બધા અં-દોઅરત હજરત હમામ (અંસં) ના હાથમાં આવશે, પછી માલુજ માલુજ નીકળશે કે જે-મનું રહેલાં જીવંત બહુ વસ્તી પુરી થાય તેથી પણ આવળ સાત દીપથી બહાર છે, અને ત્યાં નો સમુદ્ર વધારે ઠંડીને કીધે એવો જમી ગએ-લો છે, કે તેમાં વહાણુ પણ ચાલી શકતા નથી, હજરત હમામ (અંસં) મુસલમાનોને ખુદા પા-કના હુકમ મુજબ કાહેતરપર લઈ જશે, અને માલુજ માલુજ ઘણો ઉપમાન કરશે, છેવટે અટકાઈ તઆલા તેમને દવાક કરશે અને હમામ (અંસં) પકાડ પાથી ઉતરી આવશે આલીશ વરસ ખાફ હજરત હમામ (અંસં) વધાન પામશે, અને અમારા પેગંમબર (સબ્ગમંસં)ના રોઝામાં દેખ થશે, અને આપની ગાદી ઉપર એક ચ-મતને માખુસ કે જેનું નામ જરહમદ છે અને કદત'ગનાં ખાનદાનના હશે, તે એસજે, અને તેઓ પહુ દીનદારી અને દંખાફતી હકુમત ચલાવશે, તેમની પછી આગળ પાછળ ખીખ ધણુએક બદલાશે થશે, પછી ધમે ધીમે તેમનાં જોઈતી થતી જશે, અને ખોટી વાતો બધી જશે, તે વખતે આસમાન ખર એક ઘુમાડા જેવું જવાઇ જશે અને જમીન ઉપર વરસવા માંડશે જેથી મુસલમાનોને બુકામ (સલેખમ) અને કાફિરોને બેરુશી (બેલ ની) મુશ્કેલી જશે, આ નસ દહાડા પછી આસમાન સાફ થઈ જશે, અને એ સમયે ખડીઈદનો મહીનો હશે, દશમી તારીખ પછી એકાએક એક રાત એવી લાંબી થશે, કે મુસફરોના મન ગભરાઇ જશે અને ખાળકો ઊંચી ઊંચીને અકબાઇ જશે અને પશુ-ઓ જંગલમાં જવા ખરાડશે પણ કોઈ રીતે સવાર થશે નહીં, એટલે સુધી કે તમામ માલુ-સો ડર અને મલરાટથી અકબાઇ જશે. જ્યારે ત્રણ રાત્રી જેટલી તે રાત મુશ્કેલી ત્યારે સવાર

થઇ સુરજ ઉગશે તે પશુ થોડીજ રેશની વાળો
જેવી રીતે ગરજ હોય છે અને થાય છે તેમ
અને તે મગરેય (પશ્ચિમ) તરફથી ઉગશે તે
વખતે કોઇના ધમાન કે તોળાહ કચલ રાખવા-
માં આવશે નહીં જ્યારે સુરજ એટલો ઉંચે
આવશે કે ખેતર કરતાં પહેલાં હોય છે. તે
ફરી પુનઃ તપાસના હુકમથી મગરેય તરફજ
પાછો વળશે અને રિવાજ યુગ્મ આપશે. પછી
હંમેશા પોતાના જુના રિવાજ યુગ્મ રેશન
અને હાથકાર નીકળતો રહેશે. પછી થોડાજ
દહાડામાં જે મક્કા પાસે સૂઈ નામતો પહાડ
છે તે ધરતીપે ધડ ફાટી જાય. અને તેથી
એક નવાજ જેવું જાતવર અગમ્ય બેસે રિકેન્-
વાલું નીકળે. અને લોકોથી રાતો કરા. અને
ધણીજ અપથી અને ફરી વળશે. અને પછી વળી
જોના પેશ નીપર હજાર મુસા [અંબ] ના
અમાની તુરની લંડી પોતે જેવી તેવું આપુ
મોઢું રાશન કંઈ જરા અને વેપારીઓના નાક કે
ગરજન વિષે હજાર રોજના આંખ લગે તો
અંચુડી વડે કાળી જાય મગરે જેવી કાંઈ કાંઈ
મોઢું મેલું આ જશે, અને એ કામ ફરી તે
ગાયબ [અંબ] રજુ જશે પછી તે નરક
થી એક દાઢી ગુણી કિતવજનારી પૂંડે. જેવી
અથા પ્રમાણવાળાં મોળી અગમ્યમાં કંઈ રાત્રી
આવશે, જેથી તેમાં મરી જાય. ત્યારે જ્યાં
મુસા પાંતો વધે અને ત્યારે હજાર દાઢીગોળ
અપી દુન્યાના નાક રજુ ના. અને તેના
ખાનસે કાળજી તે ફરી રજુ અને કાળજી
જશે અને હુકમને કાંઈ દાઢીગોળ ના. કા
ગળાસંજી ફરી રજુ કરી મગરે પોતે તરફ
શરમ અર્થે લગી વસે અને તેના મગરે નાક
દ કહેનાર રહેતો નહીં. તે વખતે મગરે મુસા
માં મોઢું મેલું આ વળે. તેકા રજુ ના અને
સ્વામીઓવર લખા રહેલ અગમ્ય ના. પછી
પરશે અને જેમો રહી જશે તેઓને જા. આપ
મેહા અંબ જશે તે હકીતે કામમાં મહત્તરી

દશે, એમાં એ બેદ છે કે કયામતને દહાડે પાંચ
મખલુકે ત્યાં એકઠી થશે, પછી તે આંગ માથા
થઈ જશે, અને તે વખતે દુનિયાની બધું શકિ
થશે ત્રણ ચાર વરસ એવીજ હાલત રહેશે કે
એકાએક ગોહરમની દસવી તારીખને શુક્રવારે
સવારમાં બધા લોકો પોત પોતાના કામમાં હશે
કે સુર પૂંકશે. પ્રથમ હરકો હરકો અવાજ
જશે પછી તે એટલો વધતો જશે કે જેની ઘીક
થી બધા મરી જશે. અને જ્યારે સુરજ મગરેય
તરફથી નીકળે તો ત્યારથી કે આજ સુધીનો
સમય ૧૨૦ વરસનો થશે. હવે અહીંથી કયામતનો
દિવસ શરૂ થશે.

ખાસ કયામતના દિવસનું વર્ણન.

જ્યારે સુર પૂંકાવી તમમ દુનિયા ફના
થઈ જશે તે ૪૦ વરસ સુધી એવી સુતસાન
હાલતમાં રહેશે. પછી પુનઃ તપાસના હુક-
મને પછીજ ચાર સુર પૂંકાયાં આવશે અને
ફરી જગતન આસપાસ તેનીજ રીતે કાયમ થઈ
જાય. અને મગરેયો દરમતી છતાં થઈ
કામરેમાં નીકળી પરશે અને કયામતના
દિવસ પોતે કંઈ પણ આવશે. અને સુરજ
કાળે પાસે આવી જશે. જેની વરખાની તેકાનાં
ત્યાગ અગમ્ય પછી નસે અને ગુન્દાના
મમા પા પાસેકે વધારે નીકળે જશે. અને
કંઈ તે નીકળના બુખા તરફ વિસા બિલા
પાજાન જશે જે લોકો ફેંકેલ. તેમને
નરે આ જગતની માટી મેલ જેવી કરી
નામ પાડે મગરે તેને ખાઈ લાય મટાડશે
ને વરસ યુગ્મવા હોઝે કોસર પર જશે.
પછી ત્યારે કયામતના મેલાનમાં ઉભા ઉભા
મખલુક હશે તે વખતે બધા મળી હજારત
આગમ (૫૦૦ અંબ) પાસે પછી પછી નખીયો
પાસે એવી વાતન. વિદ્યાન્શ કરવા જશે કે
જગતના દિસાય દિનાય અને કંઈ ફેસલો નહીં

અંધ બાપ, અંધા પેદાશને કંઈ કંઈ બહાનું કાઢશે, અને સિકારશતી વાગદો કરશે નહીં. બાપા પછી હમારા પેદાશને (સં. અં. સં.)ની બિદા-મતમાં હાજર થઈ ઉપર મુજબની દરખાસ્ત કરશે. આપ હક તઆમાના હુકમથી કબુલ કરી મક્કતે મહમૂદમાં (કે જે એક જગાનું નામ છે) તથા શરૂ થઈ જઈ શકાયત કરશે. હકતઆલાનો હુકમ થશે કે અમે સિકારશતી રહુન કરી હવે અમે જમીનપર તજદલી કરવાની હિમાય કિતાબ કરી દબ્બે છીએ. પહેલાં અમનાનમાંથી ફરિસ્તાઓ મોટા પ્રમાણમાં ઉતરવા શરૂ થશે અને તમામ માણસોને ચારે તરફની વેરી લેશે. પછી હકતઆલાનો અરસા ઉતરશે તે ઉપર હકતઆલાની તજલલી થશે અને સિકારશતી કિતાબ શરૂ થઈ જશે. અને આલાન તમામ (કરેલા) ફૂલનાં લેખ) ઉઠાવવામાં આવશે તે ઉપર નવાબીઓના જમણાં હાથમાં અને એ છાત્રોના ના ડાબા હાથમાં એવી મેજા આવી પડશે અને આમાલ (ફૂલ) તોલવાનો કાંઈ હસી કરવામાં આવશે. જેથી બધાની નેત્રી બની જાય તો તે. અને પુત્ર સરતર જાવવાં હુકમ કરવામાં આવશે જેની નેત્રીઓ નેત્રીમાં વધારે થશે તે તે પુત્રથી પાર થઈ બિદાશતમાં દાખલ થશે. અને જેના ગુનાત વધારે હશે અને પ્રુદાતઆલ જે ગાંધી નથી કરી હશે તે દેજખમાં પડી જાય. અને જેની નેત્રીઓ અને ગુના જાનને બરાબર હશે તેમને માટે એક મુકામ નામે આપાદ છે કે જે જમીન અને દેજખની વચ્ચે છે તેઓને ત્યાં રખાવામાં આવશે. પછી અમારા પેદાશને (સં. અં. સં.) તથા ખીમ હજરત અંબીયા (અં. સં.) અને આલિમ તથા વલી, શહીદ, અને હાફિઝ તથા નેક બનાઓ ગુન્હેગારોને અપસાવવા સફાવત કરશે. તેમની સફાવત કબુલ થશે અને જેના દિલમાં જરા પણ ઇમાન હશે તેમને દેજખમાંથી બહાર કાઢી જમીનમાં દાખલ કરવામાં આવશે. એવીજ રીતે જે લોકો આપરાદમાં

હશે તેઓ પણ આપર જમીનમાં દાખલ કરવામાં આવશે. હવે દેજખમાં કબૂલ તેજ લોકો રહેશે કે જેઓ કાફિર અને મુસરિક હશે અને એવા લોકોને કદી દેજખમાંથી નીકળવું નહીં થશે નહીં. બપોરે બધા જમીન અને દેજખ પોતપોતાને ઠેકાણે પડી જશે તે વખતે અહવાલનગરમાં જમીન અને દેજખની વચ્ચે મોનને એક મેટાંગ રૂપમાં દાખલ કરી બધા જમીન અને દેજખીઓને દેખાડી તેને જુમેલ કરાવશે અને ફાજાવશે કે હવે જમીન કે દેજખીઓને માટે મોન નથી. બધાને પોતા પોતાને ઠેકાણે હમેશાં માટે રહેવું થશે. તે વખત જમીનની ખુશીઓ અને દેજખીઓની અમીનો કંઈ પાર રહેશે નહીં.

બેહુશતી ને અમને: અને દેજખનાં જાણીતું વર્ણન.

રસુલુલાહે (સં. અં. સં.) દરમાલ્યું કે અહવાલ નગરમાં દેજખમાં છે કે મેં માથા નેત્રીમાંથી માટે એવી નેત્રીઓ તૈયાર કરી ગણી છે કે ન કાણની આંખો જોઈ હોય ન દેજખમાં મેં અંબીયા હોય અને ન તો કાઈ માનુષના દિલમાં તેનો ખ્યાલ આવશે હોય. અને રસુલુલાહે (સં. અં. સં.) દરમાલ્યું કે જમીનની દરખાસ્તમાં એક છાત્રોને તોડાકવા માટે રોજખમાં મુજબ (જુલાઈ ૧૨૫૧)ના છે. જમીનનાં કંઈક જોની અને સાફ છે. ત્યાંની ગાંધી અમરશત (ફૂલ) છે જે માણસ જમીનમાં આદોષ કરો તે જુલ તોડાકાં રહેશે. અને ખજા દેજખની જોશે નહીં. અને હમેશા તે ત્યાંજ રહેશે કદી બહાર નહીં, તેમનાં વૃણાં મેં થશે નહીં જુલની મરવાની નથી અને રસુલુલાહે (સં. અં. સં.) દરમાલ્યું કે જમીનમાં એ જમીયા નેત્રી છે કે ત્યાંનાં વાસજી રિમ્બેર બધો સ્વચ્છ ચાંદોય હશે અને એ જમીયા એસ છે કે ત્યાંનાં વાસજી સામાન સોનાનાં હશે. અને રસુલુલાહે (સં.

ભાગ સં) ફરમાવ્યું કે જનતમાં સો દર-
જાન ઉપર તમે છે. એક દરજ્જાથી બીજા
સુધી એટલું છેડું છે એટલું હાલ જમીન અને
આકાશમાં વચ્ચે છે એટલે પાનસો વરસ
અને બધા દરજ્જામાં મોટા દરજ્જાને ફિરદોસ
છે, અને તેમાંથી જનતની તાર નેટા નીક-
ળી છે. એટલે ફ્રમ, મધ, કરાણેતર, અને
ચાણીની, અને તેથી કૃષ્ણ અર્ધ છે. તમે
જ્યારે અલ્લાહ પાક પાસે માંગો ત્યારે ફિર-
દોસ માંગ્યા કરો, અને ઝીમ પશુ ફરમાવ્યું
કે તેમાં એક એક દરજ્જા એટલે મોટા છે કે
જો તમને દુનિયાના લોકોને તેમાં ભરવામાં
આવે તો તે સારી પેઠે સચાઇ જાય અને રસુ-
લુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જનત-
ની જેટલા ઝડ છે બધાના શક સેનાના છે
અને રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે સૌથી
મહેતા જે માટે જનતમાં માખલ થશે તેમના
મહેતા આના નાશન થશે કે જલ્દી અહિંથી રાત-
નો અંદરમાં પછી જેઓ તેમની પાછળ જશે
તેમના મહેતા અમરના જાગરોની પેઠે હશે
ત્યાં પેલાય માખાળ, કે ચુક, રીંટની જરૂર
પડશે નહીં કસબની માખાળી હશે, અને પર-
સીયા મુરબી પેઠે હુકમ નર થશે. કોઇના
પુછ્યું કે ત્યાર પાછળ તમે જાઓ ફરમાવ્યું
કે એક એકાદર માખરે જનત હુકમની પુછ્યો
હશે અને રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે
જનતવાળાઓ પેકી જ કસબી દરજ્જા દરજ્જાને
હશે તેને અલ્લાહ તઆલા પ્રશે કે જન
તને દુનિયાના કોઈ માખરના પ્રશ્ન બરાબર
આપવામાં આવે તો હુ નર થશે ! તે કહેશે
ઓ પરબરહીમાર હું નર છું. એટલે હુકમ
શરે કે જન તને પાંચ રજુ આપ્યું તે
કહેતા ઓ રખ હું રાજ થઈ ગયો. ફરી હુકમ
શરે જન તને એટલું આપ્યું કે તેથી પશુ દસ
જાણું અને એ સિવાય જ માટે તારી ઇચ્છા
કરી અને જેથી તારી આખને સ્વાદિષ્ટ લાગશે
તેને મળશે. અને એક દિવાયતમાં છે

કે દુનિયા અને તેથી ૧૦ ગણ વધારે મને
મળશે. અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલા જનતવાળાઓને
પૂછશે કે તમે ખુશીમાં તો છો. તેઓ
અરજ કરશે કે મ ખુશ ન હોઈએ? આપે અમાને
તે ચીજે આપી છે કે જે આજ સુધી
કોઈ મખલૂકને આપી નથી. હુકમ થશે કે
અમે તમને એવી ચીજ આપીએ છીએ કે જે
એ સર્વથી ઉત્તમ હોય, તેઓ અરજ કરશે કે
એથી વિશેષ શી વસ્તુઓ હશે ? હુકમ થશે
કે તે ચીજ આ છે કે હું તમારાથી રાજ ર-
હીશ. કદી નારાજ થઈશ નહીં. અને રસુલુલાહે
(સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જ્યારે જનતવાળા
જનતમાં જઈ ગયે અલ્લાહ તઆલા તેમને
ફરમાવશે કે તમે બીજું કંઈ ઇચ્છો તો હું
આપું. તેઓ અરજ કરશે તે અમારા મહેતા
રોશન કરી, અમને જનતમાં દાખલ કરી દીધા
અને દોઝખથી છુટકા કરી દીધો અમારે બીજું
શું જોઈએ તે વખતે અલ્લાહ તઆલા પરદો
ખોલી દેશે. એટલી પ્યારી કોઈ ને અમત હશે
નહીં કે જેટલી અલ્લાહ તઆલાના દીદારમાં
લગ્ગત હશે અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે દોઝખને હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી.
એટલે સુધી કે તેનો રંગ લાલ થઈ ગયો પછી
હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી કે જેથી તેનો રંગ
સફેદ થઈ ગયો પછી હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી
કે તેનો રંગ કાળો થઈ ગયો હવે તે અધારી
તદન અધારા ધોર જેવી (તિલીરમય) છે, અને
રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમારી
આ આગ કે જેને તમે દુનિયામાં મળ્યાવો છો
દોઝખની આગથી સીતેરમો ભાગ તેજમાં આછી
છે. અને તેઓના કરતાં ૭૦ ગણી તેજમાં વધારે
છે. રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે
દોઝખના કિનારાપરથી નાખવામાં આવે તે
સિતેર વર્ષ સુધી તે જાડો ચાલ્યો જાય તે
તેને તળાએ પહોંચે. અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે જ્યારે દોઝખને લાવવામાં આવશે

મારે તેને સિતોતર હાથર લુગામ (દોરડાં) હશે અને હોંક દોરડાને ૭૦૦ હાથર ફરિશ્તાઓએ પકડેલું હશે જેથી તેને ધસડવામાં આવશે અને રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે સૌથી હલકો અજામ દોઝખમાં એક માણસને મરો કે જેની પગમાં માત્ર આથના જે બોડા છે, પણ તેથી તેનું બેજી હાડલીની પેઠે પોકે છે. અને તે એમ સમજે છે કે માનાથી વધારે કાદવે અજામ નહીં હશે. અને રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે દોઝખમાં એવા એવા મોટા સર્પ છે કે જેવા જાંટ, જે એકવાર ડસે તો ચાલીશ વર્ષ સુધી દહેર આવ્યા કરે. અને વીંછી એવા મોટા કે જાણે પાલાણુ મડિલા ખચ્ચર, તે જે ડાંગે તો ૭૦ વરસ સુધી ઝેર ચઢેલું રહે અને એક વેળા રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) નમાઝ પઢી મેખર ઉપર તશરીફ લાવ્યા અને ફરમાવ્યું કે મેં આજે નમાઝમાં દોઝખ અને જન્નતનો આખેલુખ નકશે જોયો. આજ સુધી મેં જન્ન કરતાં કોઈ સારામાં સારી વસ્તુ જોઈ નથી અને દોઝખ જેવી નકારામાં નકારી કોઈ ચીજ તકલીફવાળી જોઈ નથી.

એવી વાતોનું ધ્યાન કે જે વગર ઇમાન અધુરું રહે છે.

હદીસ શરીફમાં આવ્યું છે કે રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે નીચે બતાવેલી સીતોતર ઉપર કેટલાક વાતો ઇમાન સાથે સંબંધની છે. બધામાં મોટી વાત તો લાઇલાહ ઇલ્હલ્લાહે-છે, અને બધામાં નાની વાત એ છે કે રસ્તામાં કાંઈ કાંટા, લાકડું, પથ્થર પડેલાં હોય જેથી કરી રસ્તે ચાલનારને ઇજા પહોંચે તેને દૂર કરી નાંખવું, અને શરમ હયા પણ ઇમાનની તેજ વાતોમાંથી એક મોટી વાત છે. એ હુકમથી અલગ પડ્યું કે બપોરે એટલી વાતો ઇમાનથી સંબંધ ધરાવે છે તો પૂરા મુસલમાન તેજ કે જેમાં સર્વ વાતો હોય. અને જેમાં કોઈ વાત

હોય અને કોઈ વાત ન હોય તે અધુરા મુસ્લમાન છે. એ બધાજ બધું છે કે પૂરા મુસલમાન થવાની જરૂર છે. એટલા માટે બધાને જાગ્રમ છે કે જે સધળી વાતો પોતે પોતામાં પેદા કરે. અને તે માટે કાશીય કરે, કે કાશ વાતની કસર નહીં રહી જાય એટલા માટે અમોં તે વાતોને લખીને બહારીએ છીએ. તે બધી મળી સિતોતર (૭૭) છે. જેમાંની ૩૦ ફિલ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.

- (૧) અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાવવું.
- (૨) એવો એવનેકાફ રાખવો કે ખુદા વગર બધી ચીજો પહેલાં પેદા થઇ નહોતી. પછી ખુદાના પેદા કરવાથી તે થયું.
- (૩) એ યકીન રાખવો કે ફરિશ્તા છે. (૪) એ યકીન કરવો કે ખુદા તઆલાએ જેટલી દિનાઓ પેગમ્બરો ઉપદેશિતારી હતી તે બધી સાચ છે, અને હવે ફરમાન વગર બીજાઓનો હુકમ રહ્યો નથી. (૫) એ યકીન કરવો કે બધા પેગમ્બરો સાચા છે. અને હવે રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦૦)ના હુકમ ઉપર ચાલવાનો હુકમ છે. (૬) એ યકીન રાખવો કે અલ્લાહ તઆલાને સર્વ ચીજની પહેલાંથી ખબર છે, અને જે તે ક્ષણે છે તેજ થાય છે. (૭) એ યકીન કરવો કે કયામત આવનાર છે. (૮) જન્નનું માનવું (૯) દોઝખનું માનવું. (૧૦) અલ્લાહ તઆલાથી મોહબ્બત રાખવી. (૧૧) રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦૦) થી મોહબ્બત રાખવી (૧૨) અને બીજાથી પણ મોહબ્બત કે દુશ્મની કરે તો ફક્ત અલ્લાહને વાર્તાજ કરે. (૧૩) દરેક કામમાં દીન-દી નેપત કરવી. (૧૪) ગુ-હાનો પરતાવો કરવો. (૧૫) ખુદા તઆલાથી ડરવું. (૧૬) ખુદા તઆલાની રહમતની આશા કરવી. (૧૭) સરખ સખવી. (૧૮) નેખમતનો શુકર કરવો. (૧૯) અલ્લ (કરાર) પૂરા કરવો. (૨૦) સખર કરવો. (૨૧) પોતાને બીજાઓથી હલકો સમજવો. (૨૨) મખલૂક (પેદા થયેલાં સર્વ ચીજ)પર દયા રાખવી. (૨૩) જે કંઈ

ખુદની તરફથી થાય તે પર રાહ રહેવું (૨૪) ખુદ પર રહેવો કરવો, (૨૫) પોતાની કોઈ ખુદી ઉપર દત્તગંજ કરવી નહીં, (૨૬) કોઈ જોડે કાળો કપડો રાખવો નહીં, (૨૭) કે છપર અદેખાઈ કરવી નહીં [૨૮] કાળો કપડો નહીં [૨૯] કોઈનું છૂટું અથવા નહીં [૩૦] કાળો કપડો મોઢાખાત રાખવો નહીં, (૩૧) કાળો કપડો સાથે સુષ્ક થઈ જાય તે જાણી કાઢવો, (૩૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૩૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૪૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૫૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૬૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૭૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૮૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૦) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૧) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૨) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૩) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૪) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૫) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૬) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૭) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૮) કાળો કપડો કાઢવો, (૯૯) કાળો કપડો કાઢવો, (૧૦૦) કાળો કપડો કાઢવો.

કાઢવો, (૬૨) કાઢવો તાબેદારી કરવી પણ શરેઅથી ઉઠતી વાતમાં નહીં (૬૩) લાડનાશાઓમાં સલાહ કરાવી દેવી (૬૪) નેક કામમાં મદદ આપવી (૬૫) નેક રાહ બતાવી જુરી વાતથી રોકવા (૬૬) જો હકુમત (સત્તા) હોય તો શરેઅ મુજબ સજા કરવી, (૬૭) જો વખત આવી પડે તો દીનના દુશ્મનોથી લડવું (૬૮) અમાનુતનું અદા કરવું (૬૯) જરૂરત વાળાને કરજ આપી ચલાવી દેવું (આપવું) (૭૦) પડે શીની ખાતર-દારી રાખવી (૭૧) પાક આવક લેવી (૭૨) શરેઅ મુજબ ખરચ કરવો (૭૩) સલામતો જવાબ આપવો (૭૪) જો કોઈ છીંક અને અલ હમ્દો સિવાય કંઈ ને તેને ચરદમો કટકાઈ કહેવું (૭૫) કાળો કપડો કાઢવો આપવી નહીં (૭૬) શરેઅથી ઉઠતી વાતમાં તમાશાઓથી બચવું (૭૭) રસ્તામાંથી દેસ, પત્થરા, કાંટા, કે લાકડી દૂર કરી દેવાં જો જૂદું જૂદું અથવા વાતોના સવાળો વિષે જાણવું હોય તો *દેશઉલ દમાન વામના કિતાબ છે ત્યાં જુઓ.

આપણા નફરાની અને આમ લોકોની ખરાબી વિષે.

ઉપર કોઈની શારી અને નફરી વાતોનું આ સમાજ અને અગમગતી ચીજોનું વર્ણન આપી ગયું છે તેમાં એવીએ ખંડા કરી નાખે છે એક તો ખુદ પોતાનું મન કે જે દરેક વખતે જોઈમાં એકું એકું તરેક તરેકની વાતો મૂળડે છે અને નેક કામોમાં પાલન કાઢે છે અને ખોટા કામોમાં પોતાની (અથવા થવાની) જરૂરત દેખાડે છે, અને જો અલ્લાહથી કસાવો તો અલ્લાહ તરફથી ખુદર મીઠમ (દલાલ અને અજાનનારપણું) હેવું યદ દેવડાવે છે, અને ઉપરાંત શૈતાન મદદ (કેડો) આપને ખબ છે. બીજું ખંડન નાંખનાર તે માણસો કે જે તેની જોડે કોઈ રીતનો સંબંધ

*આ કિતાબમાં હિમાતની સઘળી શાખાનું ઘણી સારી રીતે જ્યાન છે કા, આ, પ,

ખરાબતા હોય છે જેમકે નજીકના (સગાં) વહાલાં અથવા ઝોળાખાણ પીછાણવાળા અથવા બિરાદરી (જાત, જમાત) કુટુંબના હોય અથવા તેના વાતની હોય કેટલાક ગુન્હા તો એટલા માટે થાય છે કે તેમની સાથે જેસી તેની દુરી વાતોની તેમાં અસર હિતજ થાય છે. અને કેટલાક ગુન્હા તેમની ખાતર (દેશ રાખવા)ને લીધે થાય છે. અને કેટલાક એવી રીતે છે કે તેની નજરમાં હલકાર્થ ન થાય. અને કેટલાક ગુન્હા એટલા માટે થઈ જાય છે કે તે લોકો તેની સાથે ભુરખ કરે છે. કંઈક વખત તો એ ભુરખના રંજ (દીલગીરી)માં કંઈક વખત તો તેમની ગંખતમાં કંઈક વખત તો તેમનાથી બદલો લેવાની ફિકરમાં ખરચાય છે. અને પછી એમાંથી તેના તરહના ગુન્હા થઈ જાય છે. મતલબ કે બધી ખરાબી-એ નફસની તાબેદરીની અને આદર્શોમાંથી હલકાર્થની આશા રાખવાથી છે, તેથી તેઓની ખરાબીથી ખચવા માટે એ વાત અગત્યની છે. એક તો પોતાના નફસને દાખી દેવું અને તેને કંઈ વખતે એલાવી (ખુશ કરી) ને કે દેસલાવીને અને કહી ધમકી કે કપકા આપી દીનના રસ્તા પર લગડવાને બાંછ બધા માણસોથી વધારે લાગવગ (સંબંધ) રાખવા નહીં. અને એ વાતની પરવા રાખવી નહીં કે તેઓ સારું કહેશે કે નહીં કહેશે. એટલા માટે એ બાંને જરૂરી બાબતોને બુદ્ધિ હાખવામાં આવે છે.

નફસની સાથે વર્તવાનું બ્યાન.

પાખંદીની સાથે (નિયમીત) રંજ થોડો વખત સવારે અને થોડો સાંજે અથવા બીધી વખતે મુકરર કરી લેા. તે વખતે એકલા જેસીને પોતાના મનને બ્યાં સુધી ખતી શકે ત્યાં સુધી બધા ખ્યાલોથી ખાલી કરી નાંખી (પોતાના મન સાથે) એમ માતો કરો કે અરે મન સારી થઈ શકેલે લે કે જાણે તારો હાખલો ફુનિયામાં

એક સેદાગર જેવો છે. પુછ તારી ઉમર છે x અને તેનો લાભ આ છે કે હમેશાં હમેશાંની બગાઇ એટલે આખતરની નબત (ફટકા) મેળવી લે. જો એ દેલત મેળવી તો નફો થયો અને જો આ ઉમર એમજ ખેંધ અને બલાઈ તથા નબતને મેળવી નહીં તો એ વેપારમાં ભારે ખોટ ખાધી કે પુછ પણ ગઈ અને ફાયદો મેળવવા બાંચ શાળી થયો નથી. અને એ પુછ એવી કીમતી છે કે જેની એક એક ધરી અને એક એક પળ અણહદ કીમતી છે. અને કંઈ ખજનો કેટલોએ ભારે હોય પણ એની ખરાબરી કરી શકશે નહીં. કેમકે જો ખજનો જતો રહે અને તે માટે કાશીશ કરવામાં આવે તો પછી મળી શકે છે. અને હમર જેટલી વીતી જાય છે તેની એક પળ પણ વળાને પછી આવી શકશે નહીં. અને ન તો બીજી ઉમર આવી શકે છે. બીજું એક એ ઉમરથી કેટલી બધી દેલત કમાઈ શકીએ છીએ એટલે હમેશને માટે ખોઈસ્ત અને ખુદાએ તઆલાની ખુશી, અને દીદાર એટલી બધી દેલત કેઈ ખજનાથી કેમકે શકતા નથી. એટલા માટે એ પુછ બહુજ કદરવાળી અને કીમતી છે. અને આ નફસ અલાહ તઆ લાનો એહસન માન કે હમણાં તારૂં મોત આવ્યું નયા કે જેથી આ ઉમર પૂરી થઈ જાત ખુદા તઆલાએ આજનો દિવસ જીંદગીનો વધારાને કહી આપ્યો છે. અને જો તું મરવા પડે તો હજારો દિલેગનથી આરબુ (હિમેદ) કરે કે મને એક દિવસ બીંને જીવવાનો મળી જાય તો એ એક દિવસમાં બધા ગુન્હાઓથી સાચી અને પાકી તોખાહ કરી લઉં અને અલાહ તઆલાથી પાકો વાયદો કરી લઉં કે પછી ગુન્હા પાસે કહી શકી

“એક જરૂર થયતાં માટે જરૂર લઈ ફરતો” અને લોકોને કહેતો “જેની પુછ પળની જાય છે તેના હપર હકમ કરો” આ વાકય માણસની ઉમર વિશે મજો મેલતો બાંધે છે. હમણું કે માણસ કંઈ પણ કામ નહીં કરે તો તેની હમરે પીધળતી જાય છે અને જીંદગીની જાય છે. એટલાં માટે જીંદગીની જરૂર રાખવો કે તે નકામી જાય નહીં હા. મે. ૧

ત્યારે જ્યારે તે આખો દિવસ યાદ અને તાબેદારીમાં ગુળુઈ. જ્યારે મરતી વખતે તારો એ હાથ અને એ ખ્યાલ થાય છે તો તું પોતાના મનમાં એમજ સમજી લે કે જાણે મારી મોતનો વખત આવી મથો હતો અને મારા માગવાથી અલ્લાહ તઆલાએ આજનો દિવસ એક બીજો વધારા તરીકે આપ્યો છે. અને એ દિવસ પછી બીજો દિવસ નસીબ થશે કે કેમ તે મને જાણાયું નથી તો આજના દિવસને તો એવો ગુન-વં બોધએ કે જેવી રીતે ઉમરનો છેલ્લો દિવસ હોય અને તેને જેવી રીતે ગુનવે છે તેમ. એટલે કે બધા ગુન-લગાવો પાકી ગાળાહ કરી લે અને તે દિવસમાં કોઈ હલકી કે મારે નાફરમાની કરે નહીં અને આખો ગેજ અલ્લાહ તઆલાના ખેદ અને ખ્યાનમાં ગુજારે. અને ખુદનો કેમ હુકમ છોડ નહીં. જ્યારે તે આખો દહાડો એવી રીતે પસાર થઈ જાય પછી માગલે દિવસે પણ એમજ વિચારે કે કદાચ ઉમરમાં આજ એક દિવસ રહ્યો હોય અને એ નફસ એવા શકમાં રહેતા ના કે અલ્લાહ તઆલા માફ કરી શે; કેમકે પરેશાં તો તને કેમ જાણાયું કે માફગી રી દેશે અને મળ કરશે નહીં કદાચ સખ્ત થઈ ના તું શું કર્યો અને અમે કમુસ કર્યું કે માફગી રી ગયું તો પણ નેક કામ કરનારને જે ઇનામ અને મરતબો મળશે તે તને નસીબ થશે નહીં. ઇહી જ્યારે તું તારી આંખે બીજાઓને મળવું અને પોતાને તારી મળવું જોશે, તે કેટલો પસ્તાવો અને અફસોસ થશે. એ ઉપરથી જો નફસ મવાલ છે કે ત્યારે મારે શું કરવું? અને શી રીતે શીશ કરવી? તો તમે જવાબ આપો કે જે વસ્તુ તારાથી મળીને છૂટવાની છે એટલે કે દુનિયા અને શરીર એ તેને હમણાજ મૂકી દે અને જેનો પાલો ડવાનો છે કે જે વગર તારો છૂટકો થઈ શકેનો થી. એટલે અલ્લાહ અને તેને રાજી કરવું તેને ત્યારથી લઈ ખેસ અને તેની યાદ તથા નાખે-રીમાં લાગી જા. અને એટલી આદતોનું ખ્યાન અને તેને ગડવાનાં ઈલાજ અને ખુદ તઆલાને રાજી કર-

વાની વાતોનાં ખુદાસા અને રાંસીલ કરવાની તદ-બીગ ખૂબ સમજવી સમજવીને ઉપર લખી દીધી છે તે મુજબ ફરીશ અને વર્તણૂક કરવાથી દિલમાંથી ભુરાઈ નીકળી જઈ નેકાવો દાખલ થઈ જાય છે અને પોતાના નફસને કહે કે એ નફસ તારી હાલત એક બીજાર જેવી છે, અને બીજારને પરહેઝ (કરી) કરવી પડે છે અને આ ગુનાહોનું કરવું બદ પગેહરી છે. એટલા માટે તેથી પરહેઝ કરવાની જરૂર છે. અને એ પરહેઝ અલ્લાહ તઆલાએ આખી ઉમરને માટે બતાવેલી છે. જરા વિચાર તો કરો કે દુનિયાનો કોઈ હલકો હકીમ પણ કોઈ સખત બીમારીમાં તને એમ બતાવે કે કલાણી વાતિજ વાતુ જ્યારે કદી ખાશે ત્યારે તે બીમારીને ભારે નુકસાન પહોંચશે, અને તું સખત તરલીકમાં સપાળ્ય જજ અને કલાણી કાળી પેસ્વાદી દવા ગેજ બનો. રહેશે તો સારી થઈ જશે અને અથે મિતિ જોઈશે થશે. તે આ નફી વાત છે કે આખો જીવ જે વદાનો છે તેને માટે પેલા હકીમના કહેવાથી કેવી એ મજદાર તે ચીજ હોય તેને આખી ઉમરને માટે મૂકી દેગો, અને દવા કેટલીમે બદમજ અને નાપસંદ હશે આખા અંધ કાળે ગેજને કે જ તેને ગળી જશે, તો ધારો કે ગુનહો પવો મજદાર ચીજ છે. અને નેક કામો બહુ અણગમાં છે. પણ જ્યારે અલ્લાહ તઆલાએ એ મજદાર ચીજને નુકસાનવાળી બનાવી છે અને અણગમાં કામોને ફાયદાકરક કરમાવ્યાં છે અને વળી નુકસાન અને કાપે એકેવો કેજે હમ્મેશનો છે જેનું નામ જન્નત અને દોઝખ છે તો અરે નફસ અજબ જેવી અફસોસની વાત છે કે જીવની મોહખતમાં અદના હકીમના કહેવાનું તો ધકેન કરી લે અને તેને પાખંદ થઈ જાય અને પોતાના ઇમાનની મોહખતમાં અલ્લાહ તઆલાના કહેવા ઉપર મન લગાડેનહીં અને ગુનહોને છોડવાની હીમત કરે નહીં, અને એટલું જાણે નેક કામોથી જ્યારે મન ચોરે ત્યારે તું કેવો મુસલમાન હોતોપાહ તોપાહ કે અલ્લાહ તઆલાના ફરમાવ્યા ને એક નાવા હકીમના

ફેલા ખરાબર પણ સમજે નહીં અને જાનકસતુ
કેવો અક્ષય વગરનો છે કે જન્મતના હંમેશાં હંમે-
શાંસ સુખની દુનિયાના થોડા વખતની સુખની
ખરાબર જેટલીએ કદર કરે નહીં. અને દોઝખની
એટલી લાંબી મુત્તની ધનથી દુનિયાના થોડા દિવસની
મુસીખતની ખગાબર પણ અચવાની કોશીશ કરે નહીં.
અને નફસને એમ કહે કે અરે નફસ દુનિય-
સફરની જગ્યા છે અને સફરમાં પૂરેપૂરું સુખ કરી
મળી શકતું નથી. તરેહ તરેહનાં દુઃખ વેઠવાં
પડે છે પણ મુસાફર એ દુખોને એટલા મટે
સહન કરી લે છે કે ઘેરે પહોંચેથી પૂરું આરામ
મળી જશે. પણ જો તે તકલીફથી મલરાય
કોઈ ધર્મશાળામાં જિતારો લય તેને પોતાનું
ધર ખનાવી લે અને અધી સમાન (મખનો)
ત્યાં એકા કરી લે તો આખી ઉમર વીની જાય
પણ ધર પહોંચવું નસીય થાય નહીં. એવીજ
રીતે દુનિયામાં જ્યાં સુધી રહેવું છે મહેનત
મુશ્કેલીએ સહન કરવાં જોઈએ. ઇલાહનાં પણ
મહેનત છે અને ગુન્હાઓના મૂકવામાંએ ભારે
પડે તેવું છે ખીજી પણ જાન જાનની મુસીખત
છે. પણ આખેરત અમારું ધર છે. ત્યાં પહોંચવા
થી અધી મુસીખત દુર થઈ જશે. અહીંની
અધી મહેનત તથા દુઃખ જીળવાં જોઈએ. જો
અહીં આરામ શોધવામાં રહેશો તો ઘેર જઈ
આગમના સામાન મળવા મુશ્કેલ છે. અસ એમ
સમજી કદી દુનિયાની ગહત અને મોજ મજાની
લાલચ ન કરવી જોઈએ. અને આખેરતના સુધા-
રવા મટે દરેક જાનની મહેનતને ખુશીથી વિકા-
રવી જોઈએ. મતલબ કે એવી એવી વાતો મન
સાથે કરીને તેને રસ્તે લગાડવું જોઈએ અને
રોજ એવીજ રીતે સમજાવવું જોઈએ. અને આ
યાદ રાખો કે જો તમે પોતે એવી રીતે પોતાની
ભલાઈ અને સુધારાની કોશીશ નહીં કરો તો
ખીજી કોણ આપશે કે જે તમારું બધું આહરી
હવે તમે જાણો ને તમારું કામ જાણે.

આમ (સામાન્ય) માણસો સાથે વર્તવાનું ખ્યાન.

આમ માણસ ત્રણ જાતના હોય છે. એક
તો તે કે જેનાં સ.થે દોસ્તી અને બેહેનપણું
(સહેલી) હોવાનો સંબંધ છે ખીજું તે જેની
સાથે માત્ર જાણ પીછાણ છે. ત્રીજું તે કે જેની સાથે
જાણ પીછાણ પણ નથી અને એ પિંચેદરેખી જોડે
વર્તવાની રીત જુદી જુદી હોય છે, તો જેની સાથે
જાણ પીછાણ નથી. તેમની જોડે મળવું બેસવું
થાય તો એટલી વાતોને ખ્યાલ રાખવો કે તે જે
આમ તેમની વાતો અને સમાચાર (ખબરો)નું
ખ્યાન કરે તેની તરફ કાન લગાડો નહીં. અને
તે જે કંઈ વાહીત-ગાહી નકામી વાતો બકે તેથી બિલા-
કુલ બેહરી બની જવું. મતલબ કે સાંભળવાં
ખ્યાન દેવું નહીં, તેણી સાથે બહુ મળો નહીં.
તેણીથી કંઈ આશા કે અરજ કરો નહીં અને
જો કંઈ વાત તેણીમાં શરેઅથી ઉભરી જુલે
તો (જો એવી ઉમેદ હોય કે તે માની જશે)
ત્યારે બહુ નરમીથી સમજાવી દો. અને જેની જોડે
દોસ્તી કે વધારે રીત રિવાજ હોય તેમાં આ
વાતનો ખ્યાલ રાખો કે પહેલાં તો હરેકથી મહેલ
કે રાહ રસમ પેદા કરો નહીં કેમકે દરેક માણસ
દોસ્તીને લાયક હોતા નથી. જો તેમાં આ પાંચ
વાતો હોય તેની સાથે રાહરસમ રાખવામાં કંઈ
હરકત જેવું નથી. પહેલી એ કે તે અક્લમંદ
હોય. કેમકે એવફૂદ જોડે પહેલાં તો દોસ્તી નિબી
શકતી નથી. ખીજી કોઈ વખતે એમ બને છે કે
તમને કાયદો પહોંચાડવા ચાહે છે પણ એવફૂદીને
લોથે ઉલટું નુકસાન કરી વાળે છે. જેમ કે કોઈએ
એક રીંછ પાળ્યો હતો એક વાર તે સૂઈ ગયો
અને તેના મોં ઉપર વખતો વખત માખી આવી
ને બેસતી હતી તે જોઈ રીંછને ગુસ્સો આવ્યો
તેથી તેને મારવા એક મોટો પાંચરો જોખણ
લાવ્યો અને તાકીને તેના મોં ઉપર માર્યો માખી
તો જીવી ગઈ પણ તે માખીનું માથું ફાટી ગયું.

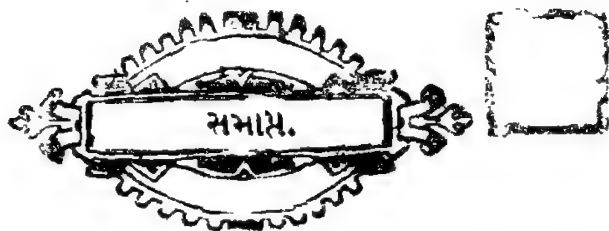

બીજી વાત એકે તેના અપલાદ અને આદતો સ્વભાવ સારાં હોય સર્વથી (ગરજી)ની દોસ્તી રાખે નહીં. અને ગુસ્સાની વખતે ખોલવાથી બહાર થઇ જાય નહીં. જરા જરા જેવી વાતમાં તોતા ચક્ષી (પોપટની જેમ બે મુરવ્વતીથી આંખ બદલવું) કરે નહીં. ત્રીજી વાત એકે દીનદાર હોય. આ વાત ધણીજ કામની છે જેથી એનેતે મોઢાં ઉપરયાદકરીલા કેમકે જે માણસ દીનદાર નથી તે જ્યારે ખુદાએ તઆલાનો હક અદા કરતો નથી તો તમને તેનાથી શી આશા છે કે તે વફાદારી કરશે. બીજી ખરાબી એ છે કે જ્યારે તમે વારંવાર તેને ગુન્હો કરતી જોશો અને દોસ્તીને લાંબી નરમી કરશો તો તમને પેતાને પણ તે ગુન્હાઓ તરફ ધિક્કાર રહેશે નહીં. ત્રીજી જુરાર્થ એ છે કે તેનો ખરાબ સોહબતની અસર તમને પણ પડે. ચશે અને તેવજુ ગુન્હા તમારાથી પણ થવા માંડશે. ચાથી વાત એકે તેને દુનિયાના લાલચ ન હોય. કેમકે તેવાની પાસે અંસવાથી જરૂર દુનિયાનો લોભ વધે છે. જ્યારે હમેશાં તમને જોઈ ધુનમાં અને એજ વાતમાં જોશો, કે કંઈ તે ધરેણીની વાત છે તો કંઈ પેચાડની ફિકર છે તો કંઈ ઘરના સામાનનો ધધી છે તો ક્યાં સુધી તમને જ્યાસ નહીં થાય. અને જને પેતાને કંઈ લાલચ ન હોય મોટું કપડું હોય મોટું ખાવાનું હોય હમેશાં દુનિયાની ના પાયદારી (ફના)ની વાતે થયું કરે તેની પાસે બેસવાથી જ કંઈ થોડી ઘણી દુનિયાની લાલચ હોય છે તેપણ દિક્ષમાંથી જતી રહે છે. પાંચમી વાત એકે તેની આદત જૂઠું બોલવાની હોય નહીં. કેમકે જૂઠું બોલનાર માણસનો કંઈ ભરાસો નથી. ખુદા જાણે તેની કેઈ વાત ઉપર ભરેસે રહી સાચું માની ધોકામાં આવી જાય. એ પાંચ વાતોનો ખ્યાલ દોસ્તી કરતાં પહેલાં કરી લેવા જોઈએ. અને જ્યારે કોઈમાં એ પાંચ વાતો જોવામાં આવે અને રાહરસ્સ પેદા કરવામાં આવ્યાં તો હવે તેના હક ખરાબર અદા કરતી રહે. તે હક એ છે કે જ્યાં સુધી બની શકે તેને જરૂરતા વખતે કામ આપે. જો ખુદા

તઆલા શક્તિ આપે તો તેની મદદ કરતી રહે. તેનો બેઠ કોઈને કહે નહીં. જો કોઈ તેને ખાદુ કહે તો તે વિષેની તેને ખબર કરે નહીં. તે જ વાત કહે તે ધ્યાન દઇ સાંભળે. અને જો તેમાં કંઈ એવું જુઓ ધણી નરમીમાં અને શુભેચ્છક તરીકે એકાંતમાં સમજવી દો. જો તેનાથી કંઈ ખતા થઇ જાય દરગુજર (જતી કરવી) કરો. તેના ભક્ષા માટે અલ્લાહ તઆલાયાં દુઆ કરતી રહો. હવે રહી ગયું તે માણસ કે જેમની સાથે જાણુ પિછાણુ છે. એવાં માણસોથી ધણી સંભાળની જરૂર છે. કેમકે જે દોસ્ત છે તો તો તમારા ભક્ષામાં છે અને જેમનાથી જાણુ પિછાણુ પણ નથી ત જો ભક્ષામાં નથી તો ખુરદમાં પણ નથી અને આજે વચસા રહી ગયા કે જ ન દોસ્ત છે અને ન તો. તદન અજાણુ છે. વધારે તકતક અને જુરાર્થ એવાં થાજ પહાંચે છે. કે જો તો દોસ્તી અને ખરખાહી (ભણ ચાહવા)ના દમ ભરે, અને અંદરખાતેથી જડતૂળી ખાદી નાખે, અને હસક (નાદખાદ) કરે છે. અને દરેક વખતે એવું શોધ્યાં કરે છે. અને બદનામ (ફજેન) કરવાની ફિકરમાં રહે છે. એટલાં માટે જ્યાં સુધી બના શકે ત્યાં સુધી કોઈ જોડે ઓળખાણુ પિછાણુ મુજકત પેદા કરે નહીં. અને તેમની દુનિયાને જોઈને લાલ કરે નહીં. અને તેમની ખાતર આપણુ દીન ખરખાદ કરે નહીં. જો કોઈ તમારી જાત દુશ્મનાઈ કરે તમે તેનાથી દુશ્મનાઈ કરે નહીં. કેમકે અમ કરવાથી તેના તરફના ઉલટા તમારા સાથે વધારે જુરદ થયા. તો તમારાથી તે સહન થઇ શકશ નહીં અને એજ ધધામાં લાગી જવાથી અને દુનિયા તથા દીન ખાતર નુકસાન થશે. એટલા માટે દર ગુજરજ બેહતર છે. અને જો કેઈ તમારી જાજત આખર ખાતરહારી કરે અથવા તમારી તારીફ કરે અને મોહજત ખતાવે તો તમે એ ધોકામાં આવી જતાં નહીં અને તેને ભરેસે રહેતાં નહીં. કેમકે દુનિયામાં એવાં માણસો ધણાં જો છે કેજા

જેમનું બહેર આતિન (અંતઃકરણ અને બહારનો ભાવ) સરખાં હોય, અને બહુજ થોડી ખાતરી છે કે તેમની વર્તણૂક સાફ દિલથી હોય એવી અથવા ખોટી કોઈથી રાખે નહીં. અને જે કોઈ તમારી ગીબત કરે તો તમે તે સાંભળી ગુસ્સે થતાં નહીં. અને તમજબુજ થાય નહીં કે એણે મારી સાથે કેમ એવી વર્તણૂક ચલાવી. અને મારા હકનો કે મારા ઉપકારનો કે મારા મોટા હોવાનો અથવા મારા સંબંધનો કેમ ખ્યાલ રાખ્યો નથી. કારણ કે જે દનસાક્ષી જોશે તો જાણશે કે તું પોતે પણ આગળ પાછળ બધાની સાથે એક હાલતમાં રહી શકતી નથી. તેની રૂબરૂ મોઢું ઉપર ચોકરીતે અને તેની પાછળ જીદીજી જાતની વર્તણૂક કરે છે તો પછી જે બળામાં પોતેજ સંપડાયેલી છે ત્યારે તે માટે ખીજાઓ ના મંથનમાં શું જાણજીણ થાય છે, મતલબ કે કોઈથી કોઈ તરફની ભલામની આશા રાખો નહીં કોઈ જાતનો દંડદો પહોંચવાની કે કોઈની નજરમાં આવડે વધવાની કે કોઈના દિલમાં

મોહબ્બત પેદા થવાની જ્યારે એક ખીજીથી કંઈ આશા રાખશે નહીં તો પછી કોઈ તમારી જોડે કેવીએ વર્તણૂક ચલાવશે તમને કદી રંજ થશે નહીં અને પોતે જ્યાં સુધી ખતી શકે ફાયદો પહોંચાડો. જે કોઈની કંઈ ભલામની વાતા સમજતા હોય અને એમ બરોસો હોય કે તે માની જશે તોજ તેને ખતાવો. નહીંતો ચુપ રહો જે કોઈથી કંઈ ફાયદો પહોંચે તો અલ્લાહ તઆલાનો શુકર કરો અને તે માણસ માટે દુઆ કરી દો અને જે કોઈનાથી કંઈ નુકસાન કે ધન પહોંચે તો એમ સમજો કે મારા કંઈ ગુન્હાની સજા છે, અલ્લાહ તઆલાની આગળ તોખાહ કરો અને તે માણસથી દલગીરી રાખે નહીં. મતલબ કે દુનિયાની ભલામ જુરાઈ તરફ જુઓ નહીં. એટલુંજ નહીં પણ દરેક વખતે અલ્લાહ તઆલા તરફ નિગાહ રાખો. અને તેનાથીજ કામ રાખો અને તેનીજ તાબેદારી અને યાદમાં મંડી રહો. અલ્લાહ તઆલા તોશીક બખશે. આમીન.

અલ્લાહ તારો અણુદહ શુકર છે કે તે આ સાતમા ભાગને પણ એના ખીજા ભાગોની જેમ લોકોપયોગી કરી ખીજા આવૃત્તિ છપાવવાની તોશીક આપી છે. યા અલ્લાહ હવે તું એને પણ પ્રગટ કરાવ અને દીનીમાહ્યોને એના વાંચવા તથા એ પર ચાલવાની ખરી સમજ આપ અને તું હમો સર્વથી રાહ થા અને દોરૂદ અને સલામ થાઓ તારા પીયારા હબીબ હજરત મોહમ્મદ મુસતફા સલ્વલ્લાહો અલૈહેવઆલેહી વસલ્લમ ઉપર કે જેવણની બદોલત હમોને ખરો રસ્તો મળયો છે. આમીન યા રખ્ખલ આલમીન.

લી૦ અબ્દુરરહમાન મેનેજર કુતોબખાના સાદેકાબ્દ રાંદેર જી. સુરત.

હઠીમુલ ઉચ્ચમહ હજરત મૌલાના અશરફઅલી સાહેબ (સદ્લમહુ)ની રચેલી ઉર્દુ કિતાબો.

જઝાબિલ આમાલ કી. આ. ૪
ફેરબિલ હમાન કી. આ. ૫
તાલીમુદદીન કી. આ. ૧૨
ઇસલાહુર રૌસુમ કી. આ. ૭
કમદુસ સખીલ ઇલા મૌલસ જઝીલ કી.
આ. ૨૧
કૌલુસ સવાગ શી મસઅલતીલ હિઅગ
પ્રદાવિષે કી. આ. ૨
અલમૌલુસ બીઅ કી. આ. ૩
ઇલાહુ નજરીયા. નજીર અહમદના કુ-
રઆનના તરજુમાની બુલો કી. આ. ૩
ઇસલાહુલ ખીયાલ નવી રૌજનીવાળાઓ
માટે કી. આ. ૫
મન્નુઆ મસાએલ કી. આ. ૨૧
મન્નુઆઃ એલ બુલ કેહેત વલવળા કી.
આ. ૩૧
તાલીમુતાલિમ ચાર જઝરા સહીત કી.
આ. ૩
અખબારે ઝહઝલા કી. આ. ૧
ઇસ્તિઅસાર ઇસ્તિઅકાર વિષે કી. આ. ૨
બદુસ સઇદ કી. આ. ૪
મોનાઅતે મહુલ તરજુમા સહીત કી. આ. ૧૦
ક્લીદે મસનવી ભા. ૧ લો કી. ૩. ૧૧
ક્લીદે મસનવી ભા. ૨ જો કી. ૧૧
ક્લીદે મસનવી ભા. ૩ જો કી. ૧૧
આ બંને ભાગ મસનવી મૌલાના રૂમના પ્રથમ
દરતરની શરૂ છે જે ધર્મીજ હમદા છે.
ખાલસા સાંપસિ જોર ઇસ્લામ તાલીમુદ-
દીન સહીત ૩. ૧૧૧)
સાંપસિ જોર ઇસ્લામ અસલ કી ૩. ૨૧
ઇકતેસાદ તક્લીદ તથા ઇમતેદાદ વિષે
કી. આ. ૫
ફેરબિલ ઇસ્લામ કી. આ. ૧
કમલાતે ઇમદાદીયહ કી. આ. ૫

કરામાતે ઇમદાદીયા કી. આ. ૫
મવાએજે અશરીશીયા કી. આ. ૩
અશરફુલ મવાએજ ભા. ૧ લો કી. આ. ૫
એજ ભા. ૨ જો કી. આ. ૩ આ. ચાર
કીતાબોમાં મૌલાના સાહેબની વખતેનો સંગ્રહ છે
તઝકીરે આખરેત. ઇબ્રાહીમજેલતની સુરાનો
વખત કી. આ. ૪
રૌજેકા વખત કી. આ. ૩
મવાએજે હસના સુરા વલ અસરેનો વખત
કી. આ. ૩
સફાઈ મોઆમલાત કી. આ. ૪
ખેતાબુલ મઘીહ મસોહ તથા મહદી વિષે
કાદવાનીતો ૨૬ કી. આ. ૩
ફતાવા અશરશીયા. ભા. ૧ લો કી. આ. ૭
એજ ભા. ૨ જો કી. આ. ૧૦
હકુસ સેમાઅ રાગના હરામ વિષે કી. આ. ૩
તજવીદુલ કુરઆન કી. આ. ૩
આમાલ કુરઆની ભા. ૧ લો કી. આ. ૨
એજ ભા. ૨ જો કી. આ. ૩
એજ ભા. ૩ જો કી. આ. ૩
ખેદુસ્તી જેવર દસ ભાગમાં કીતાબ પૂરી
કી. ૩. ૩૧૧ દરેક ભાગની કી. આ. ૬ આ
કીતાબ દરેકને અને ખાસ કરીને છોકરીઓને
શીખવવી ધર્મીજ ઉપયોગી છે. એમાં દીન દુન્યા
બંનેના તાલીમ છે.
ખેદુસ્તી ગોહર કી. આ. ૧૨ એ ખેદુસ્તી
જેવરનો વધારો છે એમાં ધણા મસલા મરદોને
લાએક તથા મરદોની ખીમારીઓના હલાલ પણ છે.
તહકીકે તાલીમે અઝેજ કી. આ. ૨
તરીકે મૌલુદ શરીફ કી. આ. ૨
ઇકસીર દર બયાને તકદીર કી. આ. ૧૨
રિસાલએ અખબાર ખીની કી. આ. ૨
મીરાસુલ મુસલેમીન કી. આ. ૪
મે.શીદુલ વારેસીન કી. ૩. ૧૧ આ બંને
કીતાબ ખીજ મોલવીની છે. એમાં વારસાના
મસલાઓ કાઢાડવાની રીત છે.

જાહેર ખબર.

કુરુક્ષેત્ર-હિરસા વારસાની ક્રિતામ ગુજ-
એથી શરુએ મોંઢમદીના કાયદા મુજબ
પાયથી વારસા કહાડી શકાય છે વળી વડાસોને
પણ એની જરૂરત રહે છે. કી. આ. ૧૨

રેદેશિક—ગુજરાતી કી. આ. ૩

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખડન-ગુજરાતી ભાગ

૧ લો. એમાં દયાનંદ સરસ્વતીની ૧૫૯ શંકા-
માંની ૧૬ શકાનો જવાબ છે એથી આર્થ-
સમ જ્યોતું પોઠાળપણું સિદ્ધ થાય છે કી. ૩૦ ૧

માસા છુદ્ધ મિન્હો—આ જગત જાણીતી
કારમી ક્રિતામ મહા વિદ્વાન વલોયે કામેલ હજગત
કાઝ સનાહિલાહ (૨૬)ની રચેલી છે તેનો
તરજુમો સવળા નોટો સાથે ગુજરાતીમાં થયો છે
જેમાં નમાઝ, રોઝા, ઝકાત. અકાએદ વિગેરેના
આસરે બે હજાર મસલા છે. આકૃતિ યીજી કી. ૩૨)

મશારેકુલ અનવાર ત્રણ ભાગમાં પુરી
એ.માં ખોખારી તથા મુસલિમની ૨૨૭૨ સહી
હદીસો છે. કી. દરેક ભાગની ૩. ૨)

“તોહફતુલ હિંદ” હિંદુ કી. ૩. ૧-૪-૦

“છજલ ફેલ હકક” નામનું પુસ્તક કે જે
મેત્રવી રહતુદ્દાહ મોહાજરે મક્કા સાહેબનું
અરમીમાં રચેલું છે તેનો તરજુમો ગુજરાતી
ભાષેમાં કરી એક ૫૦ રતલી કાગળ

આઠ પેજ પૃષ્ઠ ૫૦૦ ઉપર હપાવ્યું છે, એ આખી
જગતના પાદરીઓને અઉત્તર કરનાર મોટું પુસ્તક
છે હજરતની નોખુવત ઘણી સારી રીતે તેઓની
ખાયાબલથી પણ સાબેત કરવામાં આવી છે.
હવે ૪૦-૪૫-૫૦ નકલો રહી ગઇ છે. કી. ૩૩-૦-૦

અમાતુલ ફિરદોસ ગુજરાતી કી. આ. ૧

બૈબલ પરીક્ષા કી. આના ૨

મઝહુફલ હરુલામ ગુજરાતી આ ક્રિતામ
તદન અલખુ મુસલમાનોને શીખવા યોગ્ય છે.
કી. આ. ૧

કુરઆને શરીફ મોટા તથા ઉમદા ખતમાં
અને તેની નીચે આઠ અબદુલ કાદર (૨૬) નો
જગત જાણીતો તરજુમો ગુજરાતી અક્ષરોમાં
પાકી જલ્લદ કી. ૩. ૧૦

કુરઆને શરીફ તેની સાથે ગુજરાતી-
અક્ષરમાં પણ કુરઆન એટલે ગુજરાતી જાણી
નાર પણ કુરઆન પઢી શકે અને તેની સાથે
ગુજરાતી ભાષામાં તરજુમો બે ભાગમાં પુરું જલ્લદ
પાકી કી. ૩. ૨૦

મોનખમેહાત ગુજરાતી. નસીહત તથા
અખલાક શીખવનારી આ સારી ચોપડી છે અને
ગુજરાતીમાં એની સાથે લુકમાન હકીમ (અલે)
ની એકસો નસીહતો પણ છાપી છે. કી. આ. ૧

મોનખમેહાત ઈંગ્રેજી કી. આ. ૧૨

લી. મેનેજર કુતુબખાના

સાદીકીચ્હ (રાંદેર) જી. સુરત.

“તોલકુલ હિન્દ”

“તોલકુલ હિન્દ” નામનું પુસ્તક જે કે હિન્દુસ્તાનમાં ઉર્દુ ભાષામાં અનેકવાર અનુવાદ થયેલ છે અને પચાસ હજારથી વધુ કોપીઓ ફેલાઈ માત્ર પાંચેક તેનો તરબુસો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ થયેલ છે. ૫૦ રતલી રોશન ગલેઝ આઠ પેઢી ૨૬૮ પૃષ્ઠમાં છપાયું હતું પણ તે તદ્દન અપ્રાપ્ય છે. હરલાલ વધરા સાથે બીજીવાર છપાયું છે. એમાં કરતાએ માત્ર હિન્દુ ધર્મ તથા હરલાલ વધરાના અભિપ્રાયો ઉપરથી જ લખેલ છે. પણ ભાષાતર કરનારા (હજરત મોહાના મન્સુમ) નોટમાં ખોટી વસ્તુ તથા અર્થ સમાવવાળાઓનો પણ મુકાબલો કરી બતાવ્યો છે. એમાં માત્ર મુકાબલો જ છે એમ નથી પણ મુસલમાની ધર્મમાં બુદ્ધિને કેમ માનવું તથા શીરસ્તોને કેમ માનવા? પેગંબરને કેમ માનવા? હતાઓને કેમ માનવી? હત્ય તથા એમાં પાંચે બીનાએ હરલાલનું દાખલા સાથે વર્ણન પણ થયું છે. ટુંકાણથી નીકાહ, તલાક, હરામ, હલાલ સલામ, પારકા ધર્મવાળાને નોકતરું કરવું વગેરેનું પણ વર્ણન છે. પાદરીઓનાં ચોપાનિયાઓમાં હરલાલના ચંદ્ર ઉપર જે તેઓએ ધુજા ઉડાવી છે તેનો ઉત્તર આપી તે કુળ તેઓ પર પાડી છે. અનલગભગ તેઓની બધી શંકાઓનો જવાબ એમાં છે. દાખલા તરીકે કુરઆનની ફસાહત ઉપર શંકા તેનો જવાબ અલ્લાહની લેવાય છે. કુરઆનમાં આત્માને લોક કંઈ નથી, વિરેએ તેમાં જન્મતમાં આવ્યા પાનું જેલું છે. ચંદ્ર ફાટના ચમત્કાર ઉપર શંકા જેલા ઉપર શંકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ સાથે નીકાહ કરવા ઉપર શંકા, તલાકપર શંકા, દત્તપુત્ર જૈદે (૨૬) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દીધા પછી હજરત મોહમ્મદ (સલ્વ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કર્યા તે ઉપર શંકા, હદીસોપર પાંચ શંકા જે ૨૭ ઉપર શંકા, નમાઝપર શંકા, રોઝા પર શંકા, જકાતપર શંકા વિગેરેના જવાબ આપ્યા છે. પાંચ સ્ત્રીઓનાં પુસ્તકોથી હજરત મોહમ્મદ સાહેબના જીવનવાદ પછાતી સામેલી દાવ, અને કેલેક્ટર જાવેદનાં ચર્ચાઓને પણ સમજાવવામાં આવ્યું છે. મતલબ કે એ પુસ્તકનો વાંચનાર હિન્દુ, ખ્રીસ્તી, અને હરલાલ ધર્મથી વાકેફ થઈ જાય છે. જેઓએ પ્રથમાવૃત્તિ વચી છે તેઓપર આ વાત કંઈ છુપી નથી આવૃત્તિ બીજી પણ ૧૫૦-થી ૨૦૦ કોપી રહી ગઈ છે. જેથી હતાવળે મંગાવી લેતા પાકી જલદ કો. રૂ. ૩ આલખા પુસ્તકાલય દ્વારા સી માહાબુદ્દિન હોનો તરબુસો ગુજરાતી ભાષામાં આવૃત્તિ બીજી છપાય અમદાવાદ શહેર કે. રૂ. ૨૦૦૦થી વધુ હનશી પ્રીકાદના મશાહ કો. રૂ. ૨૦ ૨) મશાહ કુલ અનવાર કાગળ બંને ગુજરાતી આવૃત્તિ બીજી છપાય તૈયાર થશે છે કી રૂ. ૨

ગઈશકરને ચૈતવણી—ગુજરાતી ચતુર્થ આવૃત્તિ છપાઈ તૈયાર છે. એક આનાનેટ રદામ્પ પોગર નામ મેહરેશ રહત, મેહરવામાં આવે છે દરેક કૃતાભે મંગાવવાનો પેચ અમરચ મંગાવનારને સિર રહેશે.

ચૈતવણી) વધુ જણ માટે મંગાવે હમારી ડાહસ લીરટ કે જે એ પૈસનો રટાપ મેહરવામાં મોકલવામાં આવે છે

હકીમ અબ્દુર રહમાન બી. મોહાના મોહવી ગુલામ મોહમ્મદ હા. સદેક મેનેજર કુતુબખાના સાહિત્યિક રહેર જી. સુરત

